शक्छेर्डु ६००० स्टिल्

Volume-I

<u> ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕರು:</u>

ಮ್ರೊ. ಅಂಜನಪ್ಪ ಡಿ.

ಶ್ರೀ ಆನಂದಕುಮಾರ ಎಂ. ಜಕ್ಷಣ್ಣವರ

ಶ್ರೀ ಮಂಜುನಾಥಗೌಡ ಶಿ. ಪಾಣಲ

ಸಿದ್ದೇಶ್ವರ ಶ್ರೀ ಪ್ರಕಾಶನ, ವಿಜಯಾಕುರ

ಬಹುಕ್ಕಿಂಯ ಸಂಕಥನ Bahushishteeya samkathana vol- i First Impression: 2017

Copyright © ಸಮಷ್ಟಿ ಫೌಂಡೇಶನ್, ಧಾರವಾಡ.

BAHUSHISHTEEYA SAMKATHANA ಬಹುಶಿಸ್ತ್ರೀಯ ಸಂಕಥನ

ISBN: 978-93-84534-95-0

No part of this publication may be reproduced or transmitted in any form by any means, electronic or mechanical, including photocopy, recording, or any information storage and retrieval system, without permission in writing from the copyright owners.

DISCLAIMER

The authors are solely responsible for the contents of the papers compiled in this volume. The publishers or editors do not take any responsibility for the same in any manner. Errors, if any, are unintentional & readers are requested to communicate such errors to the editors or publishers to avoid discrepancies in future.

Price: ₹500/-

Printed by:

Om Print Point, Dharwad

Published by:

I.S Mujawar, Siddheshwar Shri Prakashana, Vljayapur.

Typeset by:
Mr. Jagadeesh K. Angadi
Sai printers.
Dharwad
95357 13213

ಎ.ಆರ್.ಎಮ್. ಕಾಲೇಜು, ದಾವಣಗೆರೆ.

ನಗರದ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಕಾಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ದೇವರಾಜ ಅರಸ ವಿದ್ಯಾ ಸಂಸ್ಥೆ, ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಎ.ಆರ್.ಎಮ್. ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜಿ ಕಾಲೇಜು ಗಮನಾರ್ಹವಾದುದು. 1990 ರಲ್ಲಿ ದಾವಣಗೆರೆಯಲ್ಲಿ ಆರಂಭವಾದಾಗಿನಿಂದಲೂ ಗುಣಾತ್ಮಕ ಶಿಕ್ಷಣ ದರ್ಜಿ ಕಾಲೇಜು ಗಮನಾರ್ಹವಾದುದು. ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಶ್ರಮಿಸುತ್ತ ಸಾಗಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ಸರಕಾರದ ಅನುದಾನಕ್ಕೊಳಪಟ್ಟಿದೆ ನೀಡುತ್ತ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸರ್ವತೋಮುಖ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಶ್ರಮಿಸುತ್ತ ಸಾಗಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ಸರಕಾರದ ಅನುದಾನಕ್ಕೊಳಪಟ್ಟಿದೆ ನೀಡುತ್ತ ಇಡಿ.138ಯುಪಿಸಿ 2010, ದಿನಾಂಕ : 18–5–2011) ಅಲ್ಲದೆ ದಾವಣಗೆರೆ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಿಂದ ಸಂಯೋಜನೆ ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದೆ.

ಸುಸಜ್ಜಿತ ಕಟ್ಟಡ, ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಕೊಠಡಿಗಳು, ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಗ್ರಂಥಾಲಯ, ಅನುಭವಿ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕ ವರ್ಗ, ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಲ್ಯಾಟ್, ಪಠ್ಯ ಮತ್ತು ಪಠ್ಯಮೂರಕ ಕಲಿಕಾ ಕ್ರಮಗಳಿಂದ ಹಾಗೂ ಎನ್.ಎಸ್.ಎಸ್., ಕ್ರೀಡೆ, ರೆಡ್ಕ್ರಾಸ್ ಮುಂತಾದ ಸೇವಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಂದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಮನೋವಿಕಾಸಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ.

ಸದರಿ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಬಿ.ಎ. ಮತ್ತು ಬಿ.ಕಾಂ. ಕೋರ್ಸುಗಳಿದ್ದು ಕನ್ನಡ, ಇಂಗ್ಲೀಷ, ಹಿಂದಿ, ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷಾ ವಿಷಯಗಳಿದ್ದು ಇತಿಹಾಸ, ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರ, ರಾಜ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ, ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರ, ಮನಶಾಸ್ತ್ರ, ಐಚ್ಛಿಕ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ವಾಣಿಜ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಷಯಗಳು ಐಚ್ಛಿಕವಾಗಿದೆ. ಪ್ರತಿವರ್ಷ ಶೇಕಡಾ ಪ್ರತಿಶತ 80 ಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಫಲಿತಾಂಶ ಪಡೆಯುತ್ತ ಬಂದಿದೆ.

ಎಸ್. ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪ ಬಡಾವಣೆ (ಬಕ್ಕೇಶ್ವರ ಕಲ್ಯಾಣ ಮಂಟಪದ ಹತ್ತಿರ)ಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪನೆಗೊಂಡಿರುವ ಸದರಿ ಕಾಲೇಜಿನ ಪ್ರಾಂಶುಪಾಲರಾಗಿ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಪ್ರೊ. ಡಿ.ಎಚ್. ಪ್ಯಾಟಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದು, ಶ್ರೀ ಭರತ್ ಅವರು ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯಾಗಿ ಕಾಲೇಜಿನ ಶ್ರೇಯೋಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಶ್ರಮಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ವಿಚಾರ ಸಂಕಿರಣದ ಆಶಯ

ಸಮಕಾಲೀನ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಮತ್ತು ಪರಿಹಾರಗಳು : ಬಹುಶಿಸ್ತೀಯ ಅಧ್ಯಯನಗಳ ಅನುಸಂಧಾನ ಎನ್ನುವ ಪ್ರಧಾನ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯಡಿ ಒಂದು ದಿನದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಚಾರ ಸಂಕಿರಣ ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡಿದ್ದು, ಶೀರ್ಷಿಕೆಯೇ ವಿಚಾರಸಂಕಿರಣರ ಧ್ಯೇಯ-ಉದ್ದೇಶ-ಆಶಯಗಳನ್ನು ಬಿಂಬಿಸುತ್ತಿದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಮಾಜ ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಹಲವು ಜ್ವಲಂತ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಚರ್ಚಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಈ ಚರ್ಚೆ ಅಲ್ಲಿಗೇ ನಿಲ್ಲದೆ ಪರಿಹಾರೋಪಾಯಗಳನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವುದು ಕೂಡ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ.

ಎಷ್ಟೋ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನ, ಅಧ್ಯಾಪನ ಹಾಗೂ ಸಂಶೋಧನೆಗಳು ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನಷ್ಟೇ ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸಿ ನಿಂತು ಬಿಡುತ್ತವೆ ಎಂಬುದು ಕನ್ನಡಿಯಷ್ಟೇ ಸತ್ಯ. ಪ್ರಜ್ಞಾವಂತರು, ಅರಿವುಳ್ಳವರು, ಬುದ್ದಿಜೀವಿಗಳಾದವರು ತಮ್ಮ ವೈಜಾರಿಕೆ ಚಿಂತನೆಗಳಿಂದ ಎಗ್ಗಡವಾಗುತ್ತಿರುವ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ, ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ, ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ, ಆಧುನಿಕತೆ ಬದುಕುಗಳ ವೈರುಧ್ಯಗಳನ್ನಷ್ಟೇ ವಿಜೃಂಭಿಸಿ ತಟಸ್ಥರಾಗುತ್ತಿರುವ ಈ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ 'ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಷ್ಟೇ ಪ್ರಧಾನವಲ್ಲ, ಉತ್ತರವಾ ಉಸಿರಾಗಬೇಕು'. 'ಕಡವಲ್ಪಟ್ಟ ಬದುಕು ಕಟ್ಟಲ್ಪಡಬೇಕು' ಎಂಬ ಆಶಯದೊಂದಿಗೆ ಈ ವಿಚಾರ ಸಂಕಿರಣವನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕೆಡಹುವ ಜನರ ಮಧ್ಯೆಯೇ ಕಟ್ಟುವ ನಾವು ಇದ್ದೇವೆ ಎಂಬ ವಿನಮ್ರ ಪ್ರಯತ್ನ ಇದು. ಎಲ್ಲ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ, ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಚಾರ ಸಂಕಿರಣಗಳಂತೆ ಕೇವಲ ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಮತ್ತು ಸಂಕೀರ್ಣ ನೆಲೆಗೆ ಒಳಪಡದೆ ಕರುಳ ತುಡಿತದೆ ಕುರುಹಾಗಿ ನಾವಿದನ್ನು ಈ ನೆಲದ ನೋವಿನ ದಾಖಲೆ ಮಾಡುತ್ತಲೇ ನಲುವಿನಲ್ಲಿ ದಾರಿ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಹಾಗೆಂದೇ ಅನನ್ಯವಾದ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯಡಿ ಹೊಸ ಕಾಣಿಕೆಯ ಉತ್ತರದ ಬಂಧನ ಬಿಡಿಸುವ ಜ್ಞಾನ ಮೀಮಾಂಸೆಯ ಬಹುಶಿಸ್ತೀಯ ಅಧ್ಯಯನಗಳಿಂದ ಅನುಸಂಧಾನ ಕೈಗೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಕಟ್ಟುವ ನಮ್ಮ ಈ ಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ ಅತ್ಯಮೂಲ್ಯವೆಂದುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ.

CONTENT

1.	H A Karibasappa Application of Information Technology in Libraries: An Overview	1
2.	* Sadashiva Naik, A. **Praveen, A. N. A Review of Contemporary Problems and Solutions in Library Automation	10
	Of First Grade College Libraries in Karnataka	12
3.	Vinutha H.G M.Com., M. Phil A Study on Issues and Challenges of Women Empowerment in India	18
4.	Shantha Naik H	
	Upliftment of Weaker Section	27
5.	Smt Anita N. Halamata, Challenges and Solutions of the Vision Digital India	32
6.	Boraiah .R.N The Social and Religious System of Vijayanagara Period in	
	Chitradurga District	37
7.	*Sunitha.N.M	וכ
	**Dr.B.P.Veersbhadrappa	
	Cost and Returns of Maize Cultivation in Davangere District	40
8.	Basavaraj Dammalli ¹	
	Gururaj Puranik ² Sudheer Rao.K ³	
	A Comparative Study of Aggression among Batsmen and Bowlers in Cricket	46
9	Ms.Sunada karegar	
	Current Social Problems and Solution.	50
10.	Kantharaj H.	
	Chronogical Order in Hiriyur Taluk Inscriptions	55
11.	Dr. Hanumatappa K N	
	Social Enterpreneurship and Its Contribution to Rural Development: A Study of Shimoga District.	59

UPLIFTMENT OF WEAKER SECTION

Shantha Naik H
Asst. prof. of Economics
A R M First Grade College
Davangere.-04

The wisdom of man is yet to recognize that the sharing of power is a joy. Despite a large number of researches in recent years, their findings have not contributed to the process of transfer of power to the weaker sections, in a real sense, in any part of the world. Social and economic conditions of the weaker sections in the United States or the European Countries are not presented adequately even in the World Bank Reports. Our belief in a pluralistic social philosophy is more conducive to upward social mobility than the western monolithic concept of social behavior which does not tolerate the concept of co-existence. It goes without saying that the gulf between the rich and the poor is seen to be ever widening in India and threatens to tear apart the nation's social and cultural fabric. A realistic form has to be given to the wishful concept of the empowerment of weaker sections in the Indian society, It is high time that the nation has to face the challenge in right earnest.

Weaker section means people who are not strong enough to stand for their own rights or even if they dare to, they could easily be subjugated. That is to say the section of society which is historically oppressed and dominated by other sections can be called as weaker section. In India, weaker section implies women, children, scheduled eastes, scheduled tribes, religious and linguistic minorities and of late, sexual minorities - eunuch and LGBT community. Sometimes, senior citizens too are included in the group given weakening moral fabrics and waning social values in our society.

- To create an enabling environment for social inclusion of all fields of life by providing equal opportunities, equity & social Justice and to ensure confidence building in the weaker section so that, they can realize their aspirations.
- To bring to the notice of all stake holders including and civil society about the legal rights of the enshrined in the constitution, international conventions,

- To sensitize the employers and other similar groups on the special needs of the
- To promote awareness and to sensitize society with focus on remote and rural areas.
- To encourage volunteer action for ensuring effective implementation of the legal provisions and welfare schemes.
- Making sure that all men and women workers are provided with equal facilities in terms of their overall welfare and safety at workplaces
- Educating according to the professional requirement and encourage them to grow further in lifej)Encouraging to develop entrepreneurial skills, which in turn, would make them self-dependentk)Advocating the promotion of gender equality within in a community

GENERAL OCCUPATIONS OF THE WEAKER SECTIONS.

- 1. Cultivators
- 2. Marginal Farmers
- 3. Seasonal Agricultural Laborers
- 4. Employees in Household Industries
- 5. Home Services and Repairs
- 6. Public Services like Security and
- Scavenging

- 7. Leather Workers
- 8. Skilled and Unskilled Workers
- 9. Producers of Handicrafts
- 10. Process Units
- 11. Petty Manufacture
- 12. Domestic Helpers
- 13. Casual Workers
- 14. Other Workers

PROBLEMS OF THE WEAKER SECTIONS

- 1. Lack of Income Generating Assets and
- Resources
- 2. Lack of Regular Income
- 3. Lack of Access to Finances
- 4. Non-availability of regular Employment
- 5. Low Wages
- 6. Indebtedness
- 7. Shortage of Food and Fodder
- 8. Difficulties in getting Water

- 9. Landlessness
- 10. Homelessness
- 11. Sickness, lack of timely Medical Aid and adequate Health Care
- 12. Illiteracy Ignorance and Superstitions
- 13. Cheating by middlemen and
- Contractors
- 14. Oppression of their Communities

- 15. Suppression of the promising and developing individuals and families
- 16. Discrimination
- 17. Non-Payment of proper Wages.

REQUIREMENTS OF THE WEAKER SECTIONS

- 1. Literacy
- 2. General Education
- 3. Professional Education
- 4. Health Education
- 5. Residential and Ashram Schools
- 6. Book-Banks

- 7. Free-ships for primary education
- 8. Scholarships for higher studies
- 9. Fellowships for study abroad
- 10. Special Hostels for SCs, STs, OBCs,
- Minorities for Boys and Girls
- 11. 13. Skills Training Centers

There is a need to address these basis problems first and fully. Therefore the Programmes and Schemes being designed developed evolved and implemented, should address these problems appropriately and fully, not casually in passing or incidentally.

STRATEGIES AND APPROACHES FOR PLANNING & DEVELOPMENT

- 1. Market Induced Plans
- 2. Trickledown Theory
- 3. Financial Assistance to Individuals
- a) Loans for specific projects
- b) Bridge Loans to facilitate Financial
- Assistance

- c) Govt. Subsidies as Incentives
- d) Govt. Aid as help
- e) Grants to special Programmes
- 4. Promotion of Co-operatives
- 5. Encouraging Community Development
- 6. State Intervention at Community Level
- 7. Pro-Active Target Groups oriented
- Schemes

PROGRAMMES FOR WEAKER SECTIONS DEVELOPMENT:

All Development Programmes can be classified as -

- 1. LONG-TERM PROGRAMMES
- a) General Area Development
- Programmes
- b) General Community Development
- Programmes

- c) Special-Group Oriented Plans:
- d) Socio-Economic Programmes
- e) Human-Development Programmes:
- 2. SHORT-TERM PROGRAMMES
- a) Training to impart skills

- b) Financial Assistance to set up Rural Development Programmes
- i) Cottage Industries
- ii) Mini-Economic Activities

- 3. Emergency Programmes
- a) To meet crisis's
- b) To meet disasters and natural calamities

PROGRAMMES FOR UPLIFTMENT OF WEAKER SECTION

The present Govt and the PM had publicly shrunk away to slip out of all Political and Community Responsibilities. They want to wriggle out of the Social Contract with the People Community Responsibilities. They want to wriggle out of the Social Contract with the People and Society for Human Development. That includes General Education of the Children, and Society for Human Development hygiene, housing and transportation. These and the employment, health care, environmental hygiene, housing and transportation. These and the growing Corruption in Public Services, have left the Govts short-strapped of funds. Hence, growing Corruption in Public Services, have left the Govts short-strapped of funds. Hence, they are no more in a position to take up and find money to finance time bound tangible Development Programmes for Welfare Schemes. Hence, the Govts. are forced to take up just a little bit of Poverty Alleviation Programmes, to keep the people satisfied a little.

IMPORTANCE OF INCOME GENERATING SCHEMES.

The World is now wise to believe in the Chinese Proverb — It is better to teach an hungry individual to fish, than give a fish to eat, least the individual may come back again for the next fish. Therefore it is good to introduce people to Income Generating Schemes, to take up their life and future in their own hand, than help them with food or doles or any other form of financial or material assistance.

The Government of India has focussed on the weaker sections of the society through its many schemes, in both the rural and urban areas. Through schemes such as Janani Shishu Suraksha Karyakram, Janani Suraksha Yojana and Rashtriya Bal Swasthya Karyakram it has provided healthcare benefits to newborn and small children, and pregnant and feeding mothers. Small children are provided nutritious food and pre-school education in the Anganwadis. Children of the weaker sections are provided education through the Kasturba Gandhi Balika Vidyalayas. Also, the Mid-day Meal scheme provides free schooling for the children going to primary schools. The Central Government has provided lakhs of pre and post-matric scholarships to students from the backward areas and weaker sections. With the DBT scheme now, these benefits are being deposited directly in their bank accounts. Students

are also provided free hostels and free coaching for higher studies. Women from the weaker sections without adequate means are given small loans from schemes such as the Rashtriya Mahila Kosh to start their own small businesses. Schemes such as "Ajeevika" help them to enhance their skills and creates more opportunities for better jobs. They also get houses under the Indira Awaas Yojana, and Rahjiv Gandhi Awaas Yojana. With the BPL card and now the Aadhaar card, the weaker sections can get many benefits delivered directly to them. The weaker sections also get reservation in government jobs, and reservation in gram panchayat posts. This has helped in their economic and political empowerment.

An overall survey of the effectiveness of the so far implemented plans and programmes for the weaker sections shows that much has to be done still for the weaker sections. Today it seems that the main aim of many dominant castes, and thrust of their thinking is to keep the Weaker Sections, still jobless, without adequate income, helpless, hopeless, weak and dependent. In the light of above, there is a need to bring attitudinal changes among the dominant sections of the present society to cope up with the constructive efforts of the governmental agencies in bringing overall development of the depressed masses in Indian society.

REFERENCES;

- Kalpana Rajan ;Indian Economy New revised Edition 2007 Spectrum Book house pvt Ltd
- 2) EPW; Wewkly 2009 Journal
- 3) H R Krishnaiah Gowda; Indian Economy 2014
- 4) Tenth Five year plan Vol.1 Planning Commission.

M.COLLEGE DAVANAGERE

In asing Habight 局部。 为自由几年的内部 Bigh theologi ha the property of the party of THE SEED, GOTHER, WILLIAM THE udaniheda kanua euronieur ei Boerd benath Borrey (Velen (Velenkieu) रेवर्गिया अवाक राष्ट्रावित्त रेवरांच अति काले राष्ट्राव ताला क्लेक ಎಂಬ ವಿನಮ ಸಂಚಿತ್ರವಿದು. ಇದು ಹ್ಯಾಸಹಾರಿಕ ಮತ್ತು ಸಂಕೀರ್ಣ ಸೆಲೆಯನ್ನು ಮೇರಿ ನಮ್ಮ ಕರುಳ ತುಡಿತದ ಕುರುಹಾಗಿ ನಾವಿದನ್ನು ಈ ನೆಲದ ನೋಹಿನ ಹಾಖಲಿ andled total material mannet besigned, analysi, mitodi usiama bibitosia dian mitosi. Webe, wobsi wani ಮೀಪಾಂಸೆಯ ಬಹುಶಿಸ್ತ್ರೀಯ ಅಫ್ರಯನಗಳಿಂದ ಕ್ರೆಗೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ನಮ್ಮ ಆಕಂಚದಂತೆ ನಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ಸಂಚೀಖನಗಳ 品がいり र्मेक्टरंडकार्ग स्वयम् अयून अयून अयू धरकार्यम् वर्गकानायः,

国际销售

शक्छे दुष्टिया हिन्से हिनसे हिन्से हि

Volume-II

ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕರು:

ಡಾ. ಪ್ರಕಾಶ ಹಲಗೇಲ

ಮ್ರೊ. ಅಂಣನಪ್ಪ ಡಿ.

ಶ್ರೀ ಆನಂದಕುಮಾರ ಎಂ. ಜಕ್ಷಣ್ಣವರ

ಶ್ರೀ ಮಂಜುನಾಥಗೌಡ ಶಿ. ಪಾಣೀಲ

ಸಿದ್ದೇಶ್ವರ ಶ್ರೀ ಪ್ರಕಾಶನ, ವಿಜಯಕುರ

ಬಹುಕಿಸ್ತೀಯ ಸಂಕಥನ

BAHUSHISHTEEYA SAMKATHANA

VOL- II

First Impression: 2017

Copyright © ಸಮಷ್ಟಿ ಫೌಂಡೇಶನ್, ಧಾರವಾಡ.

BAHUSHISHTEEYA SAMKATHANA ಬಹುಶಿಸ್ತೀಯ ಸಂಕಥನ

ISBN: 978-93-84534-95-0

No part of this publication may be reproduced or transmitted in any form by any means, electronic or mechanical, including photocopy, recording, or any information storage and retrieval system, without permission in writing from the copyright owners.

DISCLAIMER

The authors are solely responsible for the contents of the papers compiled in this volume. The publishers or editors do not take any responsibility for the same in any manner. Errors, if any, are unintentional & readers are requested to communicate such errors to the editors or publishers to avoid discrepancies in future.

Price: ₹500/-

Printed by:

Om Print Point, Dharwad

Published by:

I.S Mujawar, Siddheshwar Shri Prakashana, Vljayapur.

Typeset by:

Mr. Jagadeesh K. Angadi

Sai printers.

Dharwad

95357 13213

ಸಂಪಾದಕೀಯ ಹಡಿಗಳು

ಆಶ್ಮೀಯರೆ, "ಸಮಕಾಲೀನ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಮತ್ತು ಪರಿಹಾರಗಳು: ಬಹುಶಿಸ್ತೀಯ ಸಂಕಥನ ಅಧ್ಯಯನಗಳ ಅನುಸಂಧಾನ" ಎನ್ನುವ ಪ್ರಧಾನ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯಡಿ ಒಂದು ದಿನದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಚಾರ ಸಂಕಿರಣವನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡಿದ್ದು ಶೀರ್ಷಿಕೆಯೇ ನಮ್ಮ ಧೈೀಯೋದೇಶಗಳನ್ನೂ ಆಶಯಗಳನ್ನೂ ಬಿಂಬಿಸುತ್ತಿದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಮಾಜ ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಹಲವು ಜ್ವಲಂತ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಚರ್ಲ್ವಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಈ ಮೀಮಾಂಸೆ ಅಲ್ಲಿಗೇ ನಿಲ್ಲದೆ, ಪರಿಹಾರೋಪಾಯಗಳನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವುದು ಕೂಡ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ.

ಎಷ್ಟೋ ಸಂದರ್ಧಗಳಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನ, ಅಧ್ಯಾಪನ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನೆಗಳು ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನಷ್ಟೇ ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸಿ ನಿಂತು ಬಿಡುತ್ತವೆ ಎಂಬುವುದು ಕನ್ನಡಿಯಷ್ಟೇ ಸತ್ಯ. ಪ್ರಜ್ಞಾವಂತರು, ಅರಿವುಳ್ಯವರು, ಬುದ್ಧಿಜೀವಿಗಳಾದವರು ತಮ್ಮ ವೈಜಾರಿಕ ಚಿಂತನೆಗಳಿಂದ ಬಗ್ಗಡವಾಗುತ್ತಿರುವ ಸಮಾಜದ ಎಲ್ಲಾ ರಂಗಗಳ ವೈರುದ್ಧ್ಯಗಳನ್ನಷ್ಟೇ ವಿಜೃಂಭಿಸಿ ತಟಸ್ಥರಾಗುತ್ತಿರುವ ಈ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಷ್ಟೇ ಪ್ರಧಾನವಲ್ಲ; ಉತ್ತರವೂ ಉಸಿರಾಗಬೇಕು. ಕೆಡವಲ್ಪಟ್ಟ ಬದುಕು ಕಟ್ಟಲ್ಪಡಬೇಕು ಎಂಬ ಮಹದಾಶಯದೊಂದಿಗೆ ಸಮಾನ ಮನಸ್ಯ, ಸಮಾಜಮುಖೀ ಚಿಂತನೆಯ ಗೆಳೆಯರೆಲ್ಲರೂ ಸೇರಿ ಪ್ರಸ್ತುತ ಒಂದು ದಿನದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಚಾರ ಸಂಕಿರಣವನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಕೆಡಹುವ ಜನರ ಮಧ್ಯೆ ಕಟ್ಟುವ ನಾವೂ ಇದ್ದೇವೆ ಎಂಬ ವಿನಮ್ಮ ಪ್ರಯತ್ನವಿದು. ಇದು ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಮತ್ತು ಸಂಕೀರ್ಥ ನೆಲೆಯನ್ನು ಮೀರಿ ನಮ್ಮ ಕರುಳ ತುಡಿತದ ಕುರುಹಾಗಿ ನಾವಿದನ್ನು ಈ ನೆಲದ ನೋವಿನ ದಾಖಲೆ ಮಾಡುತ್ತಲೇ ನಲಿವಿನ ಹಾದಿ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಹಾಗೆಂದೇ ಅನನ್ಯವಾದ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯಡಿ ಹೊಸ ಕಾಣ್ಕೆಯ, ಉತ್ತರದ, ಬಂಧನ ಬಿಡಿಸುವ ಜ್ವಾನ ಮೀಮಾಂಸೆಯ ಬಹುಶಿಸ್ತೀಯ ಅಧ್ಯಯನಗಳಿಂದ ಅನುಸಂಧಾನ ಕೈಗೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ನಮ್ಮ ಆಶಯದಂತೆ ನಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ಸಂಲೇಖನಗಳ ಮೂಲಕ ಸಕ್ತಿಯವಾಗಿ ಸ್ಪಂದಿಸಿದ್ದಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲಿನ ಎಲ್ಲಾ ಲೇಖಕರಿಗೂ ಧನ್ಯವಾದಗಳು.

ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಾಪನ ಎಷ್ಟು ಮುಖ್ಯವೋ ಅಧ್ಯಯನಶೀಲತೆಗೂ ಅಷ್ಟೇ ಮಹತ್ವವಿದೆ. ಮುಂದುವರಿದು ಸಂಶೋಧನೆಗೆ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ ಧನ ಸಹಾಯ ಆಯೋಗವೂ ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರೇತರ ವಿವಿಧ ಸಂಘ-ಸಂಸ್ಥೆಗಳೂ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ವಿಶೇಷ ಸವಲತ್ತು-ಸ್ಥಾನಮಾನಗಳನ್ನು ನಿಡುತ್ತಿವೆ. ನಾವೆಲ್ಲ ಪ್ರಜ್ಞಾವಂತ ಅಧ್ಯಾಪಕರು, ಸಂಶೋಧನಾರ್ಥಿಗಳು ಭೂತ ಭವಿತವ್ಯದ ಕೊಂಡಿಯೊಂದಿಗೆ ವರ್ರಮಾನದ ಸಂಧಿಗ್ಧತೆಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಬದುಕನ್ನು ಹಸನುಗೊಳಿಸಬೇಕಿದೆ.

ಪ್ರಸಕ್ತದ ವಿಷಣ್ಣತೆ, ತವಕ, ತಲ್ಲಣ, ಅತಂಕಗಳನ್ನು ವಿವೇಕದಿಂದ ಎದುರಿಸಿ ನಾವೂ ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೂ ಇಂದಿನ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಯುಗಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಸಮಾಜಮುಖಿಯಾಗುವತ್ತ ಅಣಿಗೊಳ್ಳಬೇಕಿದೆ. ನಾವು ಕೇವಲ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಪಾಲುದಾರರಾದರಷ್ಟೇ ಸಾಲದು. ಪರಿಹಾರ ಮತ್ತು ಪರಿವರ್ತನೆಯ ಕೆಲಸಗಾರರೂ ಆಗಬೇಕಿದೆ. ಇದನ್ನು ನಮ್ಮ ಅಧ್ಯಯನ, ಅಧ್ಯಾಪನ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನೆಗಳ ಮೂಲಕ ಆಗುಮಾಡುವ ಗುರುತರ ಜವಾಬುದಾರಿ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಮೇಲಿದೆ.

ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿನ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ರಚನೆಯೂ ಆರೋಗ್ಯಕರವಾಗಿ ಆಲೋಚಿಸಿದೆ ಎಂದೇ ಭಾವಿಸಿದ್ದೇವೆ. ತುಂಬಾ ಎಚ್ಚರ ಮತ್ತು ಕಾಳಜಿಯೊಂದಿಗೆ ಈ ಸಂಕಲನದ ಸಂರಚನೆಗಳು ಮೂಡಿ ಬಂದಿರುವ ಕಾರಣ, ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಅಭಿನಂದನಾರ್ಹರು. ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಮಾಜ ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಸಾವಿರಾರು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ನಾವೆಲ್ಲ ತರಗತಿಯೊಳಗೆ ಶಿಷ್ಯರೊಂದಿಗೂ ಮತ್ತು ಸಮಾಜದೊಳಗೆ ಶ್ರೀ ಸಾಮನ್ಯನೊಂದಿಗೂ ಸೇರಿಕೊಂಡು ನೂರಾರು ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳದೇ ಇದ್ದರೆ ಹೇಗೆ? ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಇದೊಂದು ಅರ್ಥ್ಯಪೂರ್ಗ್ಗ ಚಿಕ್ಕ ಪ್ರಯತ್ನ. ನಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ಕಟ್ಟುವ ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಕೈ ಜೋಡಿಸಿದ ತಮಗೆಲ್ಲರಿಗೂ ಆಭಾರಿಗಳಾಗಿದ್ದೇವೆ.

ಸಂಪಾದಕ ಮಂಡಳಿಯ ಪರವಾಗಿ

ಡಾ.ಪ್ರಕಾಶ ಹಲಗೇರಿ, ದಾವಣಗೆರೆ

12. Smt: Seema kousar H Uniform Civil Code	158
13. Prof(smt): Saraswati V Patil Brick Manufacturing and Sustainability	164
14. Smt.Basavva C. Nidagundi Teaching English Language Problems and Solutions	170
15. Chowdappa R C Future Benefits of Interdisciplinary Studies	175
16. Dr.Dineshappa. Singapur Science and Technology in Rural Society	182
17. Bellulli Kotresha The Future of Indian Agriculture	185
18. M D Annaiah Women Empowerment: A View on Role of S. H. G. S	188
19. Manohar S. B. Teaching English Difficulties and Solution	191
20. Prof. Mallikarjuna R. Halasangi, Good Governance In India: Arumination of Buddha's Concept of Good Government	197
21. * R Jayaram, ** Dr. AkramBashaS.B	
An Analysis of the Performance of Shgs in Karnataka A Study of Bellary District	203

******

WOMEN EMPOWERMENT: A VIEW ON ROLE OF S. H. G. S

M D Annaiah Asst Professor A.R.M. First Grade College Davangere

Introduction:

Women in the unorganised sector suffering in several ways. They do not have access to crucial input like credit. Empowerment of woman has assumed, importance organisation of the poor is crucial for their upliftment. Today the women's concerns in all sector education, literacy, health and nutrition, training generation legislative and judicial reforms have been flagged.

The empowering strategies would need to be further sharpened to make than effective and result oriented women need to be viewed not as beneficiaries but have active participants in the process of development and change. Her capacity to wok their knowledge skills are often the any resources to call upon for survival in poor house.

S. H. Groups would leads to benefits not only the individual women and women groups but also for the family and community as whole through collective action for development. These groups have a common perception of need and an impulse towards collective action empowering women is not just for meeting their economic needs but also through more holistic social development.

1. Characteristics of Self help Groups:

- Identical interest/social heritage/ common occupation homogeneity, affinity.
- Intimate knowledge of member's intrinsic strength, needs and problems.
- Flexible and responsive.
- Democracy in operations.

- 2. Scope of the study: The investigator decided to study the S.H.G.'s at DoddaBathi village, Davangere. The sample of respondents was limted for 20 members.
- 3. Objectives:
- 1. To study the economic changes before & after registering in S.H.G.'S
- 2. To study the impact of S.H.G.'s in family life.
- 3. To study the economic sustainability of the beneficiaries.
- 4. To find out the same hurdles.
- 5. Universe & sample:

This study aims to cover DoddaBathi village,Davangere Taluk). The study was concentrated to few different groups by using random samling method.

Educational qualification :-

Table 1.1

Education	No of respondents	Percentage
Illiterate	03	15
Primary	14	70
High school	03	15
PUC	00	00
Degree	00	00
Total	20	100

The above information reveals the educational status of all respondents. Out of 20, there are 3 respondents who illiterates, 14 of them have basic primary school education and other 3 have studied up to high school level. None of the respondents have higher educational backgrounds.

Table 1.2

Regularity in attending meeting:-

Regular in meeting	No of respondents	Percentage
Yes	15	75
No	05	25
Total	20	100

Above table shows data on regularity in attending the group meeting. Out of 20 respondents 15 of them are attending the group meeting regularly and 5 of them are not able to attend the meetings regularly. This irregularity is due to their personal problem.

No of respondents face problem in repaying the loan:-

Table 1.3

Problems faced	No of respondents	Percentage
Yes	04	33.3
No	08	66.7
Total	12	100

Above table shows that 12 respondents who have taken loan from their respected group 4 members are facing in repaying loan 5 members did not face any problem in repaying loan.

Conclusion & Suggestions:-

- 1. S.H. Groups should be more concentrating educational aspects.
- 2. Self-employment training has to be given to them for economic development.
- 3. The members should be made more aware of group activates and importance of groups.
- 4. Number of informative programmes can be planned to bring about women empowerment.

Reference:

- 1. Women's literature and empowerment: By Dr. Maheshchandra
- 2. Women's Study: By Dr. Hemalatha H
- 3. Women's Study: Shankar Rao
- 4. Women's Study: By Sudha Sitraman

****

ARM COLLEGE DAVANAGERE

್ಯಾಂಡ್ಸ್ ಪ್ರೇಟ್ ಪತ್ತಿ ತೋರಿಸಿ ನಿಂತು ಬಿಡುತ್ತವೆ ಎಂಬುವುದು ಕನ್ನಡಿಯಷ್ಟೇ ಸತ್ಯ. ಪ್ರಾತ್ಯಾತನ್ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನೆಗಳು ಪ್ರಾತ್ಯಾತನ್ ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸಿ ನಿಂತು ಬಿಡುತ್ತವೆ ಎಂಬುವುದು ಕನ್ನಡಿಯಷ್ಟೇ ಸತ್ಯ. ಪಡವಾಗುತ್ತಿರುವ ಸಮಾಜದ ಎಲ್ಲಾ ರಂಗಗಳ ವೈರುದ್ಧ್ಯಗಳನ್ನಷ್ಟೇ ವಿಜೃಂಭಿಸಿ ಟಟಸ್ಥರಾಗುತ್ತಿರುವ ಈ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಷ್ಟೇ ಪ್ರಧಾನವಲ್ಲ; ಉತ್ತರವೂ ಉಸಿರಾಗಬೇಕು. ಕಡವಲ್ಪಟ್ಟ ಬದುಕು ಕಟ್ಟಲ್ಪಡಬೇಕು, ಕೆಡಹುವ ಜನರ ಮಧ್ಯೆ ಕಟ್ಟುವ ನಾವೂ ಇದ್ದೇವೆ ಎಂಬ ವಿನಮ್ರ ಪ್ರಯತ್ನವಿದು. ಇದು ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಮತ್ತು ಸಂಕೀರ್ಣ ನೆಲೆಯನ್ನು ಮೀರಿ ಮತ್ತು ಕರುಳ ತುಡಿತದ ಕುರುಹಾಗಿ ನಾವಿದನ್ನು ಈ ನೆಲದ ನೋವಿನ ದಾಖಲೆ ಮಾಡುತ್ತಲೇ ನಲಿವಿನ ಹಾದಿ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಸಾಗೆಂದೇ ಅನನ್ಯವಾದ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯಡಿ ಹೊಸ ಕಾಣ್ಕೆಯ, ಉತ್ತರದ, ಬಂಧನ ಬಿಡಿಸುವ ಪ್ರಾನ ಮೀಮಾಂಸೆಯ ಬಹುಶಿಸ್ತೀಯ ಅಧ್ಯಯನಗಳಂದ ಅನುಸಂಧಾನ ಕೈಗೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ನಮ್ಮ ಆಶಯದಂತೆ ನಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ಸಂಲೇಖನಗಳ ಮೂಲಕ ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಸಂದಿಸಿದ್ದಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲಿನ ಎಲ್ಲಾ ಲೇಖಕರಿಗೂ ಧನ್ಯವಾದಗಳು.

–ಪ್ರಕಾಶಕರು

शक्रेश्रेष्ट्रिंग

Volume-W

ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕರು:

ಡಾ. ಪ್ರಕಾಶ ಹಲಗೇರಿ ಮ್ರೊ. ಅಂಜನಪ್ಪ ಡಿ. ಶ್ರೀ ಆನಂದಕುಮಾರ ಎಂ. ಜಕ್ಷಣ್ಣವರ ಶ್ರೀ ಮಂಜುನಾಥಗೌಡ ಶಿ. ಪಾಣೀಲ

ಸಿದ್ದೇಶ್ವರ ಶ್ರೀ ಪ್ರಕಾಶನ, ವಿಜಯಪುರ

బమిశ్రీక్రిలయి స్రంక్రాన్ BAHUSHISHTEEYA SAMKATHANA VOL- V First Impression: 2017

Copyright © SAMASTHI FOUNDATION< DHARWAD.

BAHUSHISHTEEYA SAMKATHANA ಬಹುಶಿಸ್ತೀಯ ಸಂಕಥನ

ISBN: 978-93-84534-95-0

No part of this publication may be reproduced or transmitted in any form by any means, electronic or mechanical, including photocopy, recording, or any information storage and retrieval system, without permission in writing from the copyright owners.

DISCLAIMER

The authors are solely responsible for the contents of the papers compiled in this volume. The publishers or editors do not take any responsibility for the same in any manner. Errors, if any, are unintentional & readers are requested to communicate such errors to the editors or publishers to avoid discrepancies in future.

Price: 500 Rs.

Printed by:

Om Print Point, Dharwad.88921 39549.

Published by I.S. Mujavar Siddheshwar Shri Prakashana, Vijayapur.

Typeset by:
Mr. Jagadeesh K. Angadi
Sai printers.
Dharwad
95357 13213

ಸಂಪಾದಕೀಯ ನುಡಿಗಳು

ಆತ್ಮೀಯರೆ, "ಸಮಕಾಲೀನ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಮತ್ತು ಪರಿಹಾರಗಳು: ಬಹುಶಿಸ್ತೀಯ ಸಂಕಥನ ಅಧ್ಯಯನಗಳ ಅನುಸಂಧಾನ" ಎನ್ನುವ ಪ್ರಧಾನ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯಡಿ ಒಂದು ದಿನದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಚಾರ ಸಂಕಿರಣವನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡಿದ್ದು ಶೀರ್ಷಿಕೆಯೇ ನಮ್ಮ ಧ್ಯೇಯೋದೇಶಗಳನ್ನೂ ಆಶಯಗಳನ್ನೂ ಬಿಂಬಿಸುತ್ತಿದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಮಾಜ ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಹಲವು ಜ್ವಲಂತ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಚರ್ಚಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಈ ಮೀಮಾಂಸೆ ಅಲ್ಲಿಗೇ ನಿಲ್ಲದೆ, ಪರಿಹಾರೋಪಾಯಗಳನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವುದು ಕೂಡ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ.

ಎಷ್ಟೋ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನ, ಅಧ್ಯಾಪನ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನೆಗಳು ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನಷ್ಟೇ ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸಿ ನಿಂತು ಬಿಡುತ್ತವೆ ಎಂಬುವುದು ಕನ್ನಡಿಯಷ್ಟೇ ಸತ್ಯ ಪ್ರಜ್ಞಾವಂತರು, ಅರಿವುಳ್ಳವರು, ಬುದ್ಧಿಜೀವಿಗಳಾದವರು ತಮ್ಮ ವೈಚಾರಿಕ ಚಿಂತನೆಗಳಿಂದ ಬಗ್ಗಡವಾಗುತ್ತಿರುವ ಸಮಾಜದ ಎಲ್ಲಾ ರಂಗಗಳ ವೈರುದ್ಧ್ಯಗಳನ್ನಷ್ಟೇ ವಿಜೃಂಭಿಸಿ ತಟಸ್ಥರಾಗುತ್ತಿರುವ ಈ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಷ್ಟೇ ಪ್ರಧಾನವಲ್ಲ; ಉತ್ತರವೂ ಉಸಿರಾಗಬೇಕು. ಕೆಡವಲ್ಪಟ್ಟ ಬದುಕು ಕಟ್ಟಲ್ಪಡಬೇಕು ಎಂಬ ಮಹದಾಶಯದೊಂದಿಗೆ ಸಮಾನ ಮನಸ್ಕ, ಸಮಾಜಮುಖೀ ಚಿಂತನೆಯ ಗೆಳೆಯರೆಲ್ಲರೂ ಸೇರಿ ಪ್ರಸ್ತುತ ಒಂದು ದಿನದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಚಾರ ಸಂಕಿರಣವನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಕೆಡಹುವ ಜನರ ಮಧ್ಯೆ ಕಟ್ಟುವ ನಾವೂ ಇದ್ದೇವೆ ಎಂಬ ವಿನಮ್ಮ ಪ್ರಯತ್ನವಿದು. ಇದು ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಮತ್ತು ಸಂಕೀರ್ಣ ನೆಲೆಯನ್ನು ಮೀರಿ ನಮ್ಮ ಕರುಳ ತುಡಿತದ ಕುರುಹಾಗಿ ನಾವಿದನ್ನು ಈ ನೆಲದ ನೋವಿನ ದಾಖಲೆ ಮಾಡುತ್ತಲೇ ನಲಿವಿನ ಹಾದಿ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಹಾಗೆಂದೇ ಅನನ್ಯವಾದ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯಡಿ ಹೊಸ ಕಾಣ್ಕೆಯ, ಉತ್ತರದ, ಬಂಧನ ಬಿಡಿಸುವ ಜ್ಞಾನ ಮೀಮಾಂಸೆಯ ಬಹುಶಿಸ್ತೀಯ ಅಧ್ಯಯನಗಳಿಂದ ಅನುಸಂಧಾನ ಕೈಗೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ನಮ್ಮ ಆಶಯದಂತೆ ನಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ಸಂಲೇಖನಗಳ ಮೂಲಕ ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಸ್ಪಂದಿಸಿದ್ದಕ್ಕೆ, ಇಲ್ಲಿನ ಎಲ್ಲಾ ಲೇಖಕರಿಗೂ ಧನ್ಯವಾದಗಳು.

ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಾಪನ ಎಷ್ಟು ಮುಖ್ಯವೋ ಅಧ್ಯಯನಶೀಲತೆಗೂ ಅಷ್ಟೇ ಮಹತ್ವವಿದೆ. ಮುಂದುವರಿದು ಸಂಶೋಧನೆಗೆ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ ಧನ ಸಹಾಯ ಆಯೋಗವೂ ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರೇತರ ವಿವಿಧ ಸಂಘ-ಸಂಸ್ಥೆಗಳೂ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ವಿಶೇಷ ಸವಲತ್ತು-ಸ್ಥಾನಮಾನಗಳನ್ನು ನಿಡುತ್ತಿವೆ. ನಾವೆಲ್ಲ ಪ್ರಜ್ಜಾವಂತ ಅಧ್ಯಾಪಕರು, ಸಂಶೋಧನಾಠ್ಥಿಗಳು ಭೂತ ಭವಿತವ್ಯದ ಕೊಂಡಿಯೊಂದಿಗೆ ವರ್ತಮಾನದ ಸಂಧಿಗ್ಧತೆಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಬದುಕನ್ನು ಹಸನುಗೊಳಿಸಬೇಕಿದೆ.

ಪ್ರಸಕ್ತದ ವಿಷಣ್ಣತೆ, ತವಕ, ತಲ್ಲಣ, ಅತಂಕಗಳನ್ನು ವಿವೇಕದಿಂದ ಎದುರಿಸಿ ನಾವೂ ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೂ ಇಂದಿನ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಯುಗಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಸಮಾಜಮುಖಿಯಾಗುವತ್ತ ಅಣಿಗೊಳ್ಳಬೇಕಿದೆ. ನಾವು ಕೇವಲ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಪಾಲುದಾರರಾದರಷ್ಟೇ ಸಾಲದು. ಪರಿಹಾರ ಮತ್ತು ಪರಿವರ್ತನೆಯ ಕೆಲಸಗಾರರೂ ಆಗಬೇಕಿದೆ. ಇದನ್ನು ನಮ್ಮ ಅಧ್ಯಯನ, ಅಧ್ಯಾಪನ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನೆಗಳ ಮೂಲಕ ಆಗುಮಾಡುವ ಗುರುತರ ಜವಾಬುದಾರಿ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಮೇಲಿದೆ. ಈ ನಿಟ್ಟನಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿನ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ರಚನೆಯೂ ಆರೋಗ್ಯಕರವಾಗಿ ಆಲೋಚಿಸಿದೆ ಎಂದೇ ಭಾವಿಸಿದ್ದೇವೆ. ತುಂಬಾ ಎಚ್ಚರ ಮತ್ತು ಕಾಳಜಿಯೊಂದಿಗೆ ಈ ಸಂಕಲನದ ಸಂರಚನೆಗಳು ಮೂಡಿ ಬಂದಿರುವ ಕಾರಣ, ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಅಭಿನಂದನಾರ್ಹರು. ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಮಾಜ ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಸಾವಿರಾರು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ನಾವೆಲ್ಲ ತರಗತಿಯೊಳಗೆ ಶಿಷ್ಯರೊಂದಿಗೂ ಮತ್ತು ಸಮಾಜದೊಳಗೆ ಶ್ರೀ ಸಾಮನ್ಯನೊಂದಿಗೂ ಸೇರಿಕೊಂಡು ನೂರಾರು ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳದೇ ಇದ್ದರೆ ಹೇಗೆ? ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಇದೊಂದು ಅರ್ಥಮಾರ್ಥ ಚಿಕ್ಕ ಪ್ರಯತ್ನ. ನಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ಕಟ್ಟುವ ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಕೈ ಜೋಡಿಸಿದ ತಮಗೆಲ್ಲರಿಗೂ ಆಭಾರಿಗಳಾಗಿದ್ದೇವೆ.

ಸಂಪಾದಕ ಮಂಡಳಿಯ ಪರವಾಗಿ ಡಾ.ಪ್ರಕಾಶ ಹಲಗೇರಿ, ದಾವಣಗೆರೆ

CONTENT

88	Kadajji Shivappa	
	Impact of Microfinance on Poverty – An Analysis	464
00	D. C. J. W. D. F.	
89.	Dr. Gurunath K. Badiger	
	Are We Marching Backwards?	471
90	*Smt.Sujata Mookanagoudar	
	**Smt.Sujata Tallur	
	Miscellaneous Properties Of α -	
	Preclosed Functions in Topology	474
		.,,
91	. Dr. Kusuma C Shamanur	
	The Impact of Yoga and Physical Exercise On	
	Social Maturity Variables of College Students	477
92	. Manjunath.G	
	How to Teach Effectively Using Practical Ideas.	
	And Blogging As An Academic Tool In Classroom.	482
93	. Janardhana Kumar B	
	Entrepreneurship in India- An Overview	485
94	. Mr. pampapathi	
	Effect of Calisthenics Exercise On	
	Motor Ability of College Men	489
05	Droft Mahammadala iCII	
7.	Prof:Mohammedsharif Hangal Recent Trends in English Language	
	Teaching and Learning	492
96	. Mr. Shivashankara V	
	The Impact of Yoga and Physical Exercise On	405
	Aggressive Behaviour Variables of College Students	495
97	7. ಡಾ. ಸವಿತಾ ಕೊಟಬಾಗಿ	
	ಚಾರಗಳಿಗೆ ಮದ್ದು : ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯ	499
00		
98	. ಕಾವ್ಯ ಆರ್ ಅಸತ್ಯಗ್ರ ಕಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಆತ್ರಯ	500
	ಅಶ್ವತ್ಥರ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಆಶಯ	502

IMPACT OF MICROFINANCE ON POVERTY - AN ANALYSIS

Kadajji Shivappa
Assistant Professor & HOD,
Department of Economics,
ARM First Grade College,
S. Nijalingappa Layout, Davanagere.

Introduction

Micro-Financing is asset of financial activities provided to the poor basically incorporating loans. savings and deposits, insurance, transfer services, etc. to enable them to utilize their resources and entrepreneurial including abilities to the fuller extent so as to improve the economic conditions and shield themselves against "Microfinance is the provision of thrift and other financial services and products of very small amount to the poor in rural, semi-urban areas for enabling them to raise their income levels and improve their living standards. Microfinance may be defined as: "Banking with service for the poor".

Microfinance serves as the last-mile bridge to the low-income population excluded from the traditional financial services system and seeks to fill this gap and alleviate poverty. Microfinance loans serve the low-income population in multiple ways. According to Consultative Group to Assist the Poor (CGAP), the main objectives of Microfinance Institutions (MFIs) are: To help the poor and needy meet their basic requirements and reduce risks

- To improve their economic condition through small loans and savings products
- To provide self-employment opportunities, especially to women

The microfinance model is designed specifically to help the low income population overcome typical challenges such as illiteracy, lack of financial knowledge and deficiency of collateralizable assets. At the same time, it takes advantage of existing community support systems and networks to encourage financial discipline and ensure high repayment rates.

Models of Microfinance

SHG-Bank Linkage Model: This model involves Self Help Groups (SHGs), which are financed directly by the Commercial Banks in the Public and Private Sector, Regional Rural Banks (RRBs) and Co-operative Banks (State Co-operative Banks, NABARD, District Co-operative Banks etc.). The SHGs create the corpus, which is supplemented by revolving cash credit from the banks.

MFI-Bank Linkage Model: In this model, the MFIs' banking agencies receive financing for onward lending to SHGs and other small borrowers in the microfinance sector. Here, MFIs act as the banks' guarantors, and thereby bolster the creditworthiness of the poor.

New models which can be implemented in India, Bank Partnership Model: In this model, the MFIs act as agents and custodians who take care of all the relationships with the bank and the borrowers, from end to end. This model

enables them to operate with a relatively small equity base and increase the disbursement of loans significantly.

Banking Correspondent Model: This model evolved to increase the savings in MFIs. The agents collect the savings from the poor on behalf of the banks; however, one drawback is that they are not allowed to collect money for Term Deposits.

Service Company Model: This model, developed by ACCION, was used in some Latin American Countries. In it, banks form their own MFIs and work together to provide loans and other services

3. Objectives

0) 4

5. Results and Discussion

Table-1
Overall Progress under SHG-Bank Linkage for last 3 years (Rs crore)

Table-1 Overall Progress under SHG-Bank Linkage for last 3 years

	Particulars		2010-11		-12	2013-14	
rarticulars		No. of SHGs	Amount	No. of SHGs (lakh)	Amount	No. of SHGs (lakh)	Amount
	Total SHGs	74.62	7016.30	79.60	6551.41	73.18	8217.25
	Of which occar	(7.3%)	(13.2%)	(6.7%)	(-6.7%)	(-8.1%)	(25.4%)
SHG Savings with Banks	caps	20.23 (19.4%)	1817.12 (40.6%)	21.23 (5.0%)	1395.25	20.47	1821.65 (30.6%)
as on 31	% of SGSY Groups to Total	27.1	25.9	26.7	21.3	28.02	2.2

- 1. To analyze the growth of microfinance sector developed in India and potential for the microfinance institutions.
- 2. To study the savings of Self Help Groups with Banks, bank loan disbursed to SHGs and bank loan outstanding against SHGs.
- 4. Data Source

This is a descriptive research paper based on secondary data. The required data have been collected through Books, various websites and publications of recent research papers available in different websites and magazines. The tabulation and simple mathematical tools have been utilized to analyse the data.

March All Women 60.98 5298.65 62.99 5104.33 59.38 6514.86 SHGs (14.8%)(17.8%)(3.3%)(-3.7%)(-5.7%)(27.6%)% of Women 81.7 75.5 79.1 77.9 81.1 79.3 Groups to Total 11.96 14547.73 11.48 16534.77 12.20 20585.36 Total SHGs (-24.6%)(0.01%)(-4%) (13.7%)(6.3%)(24.5%)Of which SGSY 2.41 2480.37 2.10 2643.56 1.81 2207.47 Loans Groups (-9.9%)(12.8%)(-12.9%)(6.6%)(-13.8%)(-16.5%)Disbursed to % of SGSY 20.1 17.0 18.3 16.0 14.8 10.7 SHGs during Groups to Total All Women the year 10.17 12622.33 9.23 14132.02 17854.31 SHGs (-21.4%)(1.6%)(-9.2%)(12.0%)(12.4%)(26.3%)% of Women 85 86.8 80.4 85.5 85.1 86.7 Groups to Total 47.87 31221.17 43.54 36340.00 44.51 Total SHGs (-1.3%)(11.4%)(-9.0%)(16.4%)(2.2%)(8.4%)Of which SGSY 12.86 7829.39 12.16 8054.83 11.93 8597.09 Loans Groups (3.4%)(25.2%)(-5.4%)(2.9%)(-1.9%)Outstanding (6.7%)% of SGSY gainst SHGs 26.9 25.1 27.9 22.2 26.8 Groups to Total 21.8 as on All Women 39.84 26123.75 36,49 30465.28 31 March 37.57 32840.04 SHGs (2.2)(13.4%)(-8.4%)(16.6%)(2.9%)(7.8%)% of Women 83.2 83.7 83.8 83.8 84.4 Groups to Total 83.3 ource: NABARD Report on Microfinance, 2014Some of the issues emerging out of the outer shown above are:

For the first time since the SHG-Bank linkage programme was launched, there is a decline in the number of SHGs savings linked with banks to the extent of 8.1% during the year, though the savings harnessed by SHGs grew by 25.4%. It is evident that this decline is in spite of more number of new SHGs savings linked to banks during the year pointing to existing SHGs gone out of the Banks linkage programme during the year. This decline can be attributed to banks now reporting only operative Savings accounts of SHGs and in few instances of banks closing down accounts with 'Nil' balances in SHGs savings accounts. Further, as banks were advised to switch to system generated (core banking solution) reporting only, this has also led to "data cleansing" and more accurate reporting of operative (and not cumulative) SHG accounts. A scrutiny of the bank-wise reporting indicates the major decline in reporting by State Bank of India (reduced by 6.35 lakh SHGs, over the previous year). Besides, there has also been gradual decline in the number of SGSY groups savings linked with banks to the Table-2

by the previous year with the gradual switch to NRLM by the

After nearly 3 years, the number of SHGs availing fresh loans by banks showed an increase of 6.3% during the year and the quantum of fresh loans issued increased by 24.5% over the previous year. This is despite the fact that there has been a significant reduction (-16.5%) in the fresh loans issued to SGSY groups. Broadly this is pointer to the fact that Banks are lending more to credible SHGs, providing repeat finances to SHGs with a sound credit history

The growth in the loan outstanding of SHGs with banks (8.4%) is almost 4 times the growth in the number of SHGs having outstanding loans with banks (2.2%). This is more prominent in SGSY SHGs which recorded a decline in SHGs with outstanding loans (1.9%), but recorded a 6.7% growth in the loan outstanding over the previous year. Thus, if the spurt in loan outstanding is attributed to the continuing trend of increase in NPAs of SHG loans with banks (discussed later), it should be viewed with utmost concern.

Agency-wise NDAs of Donly

Agency		s Outstand		Am	ount of NI	PAs		entage of	
	2011	2012	2013	2011	2012	2013	2011	2012	2013
CBs (Public Sector)	21412.75	24406.57	25371.18	1019.90	1581.05	2129.23	4.76	6.48	8.39
CBs (Pvt. Sector)	470,51	1403.72	1268.26	47.09	74.37	46.75	10.10	5.30	3,69

Coop.			10321.23	272,82	426.34	430.88	3.67	4.95	4.10
Banks	1907.86	1916.14	2214.63	134.30	130,97	180.06	7.04	6,84	8.13
Total	31221.17	36340.00	20275.20						
	51221.17	30340.00	39375.30	1474.11	2212.73	2786.92	4.72	6.09	7.08

Source: NABARD Report on Microfinance.

Table-3

Agency		ns Outstan t SHGs – P		Amount of NPAs			Percentage of NPAs to Loan Outstanding		
	2011	2012	2013	2011	2012	2013	2011	2012	2013
Northern	903.14	1178.28	1160.68	63.66	81.55	120.07			
Region		Tall by	1200.00	03.00	01.55	129.87	7.05	6.92	11.19
North Eastern									
Region	695.25	993.27	796.76	58.56	51.33	68.23	8.42	5.17	8.56
Eastern									
Region	4202.55	4629.80	5538.13	181.07	337.08	570.56	4.31	7.28	10.30
Central									
Region	2365.40	2780.29	2776.85	254.04	367.03	479.76	10.74	13.20	17.28
Western									
Region	1246.23	1363.78	1467.52	90.42	112.14	126.57	7.26	8.22	8.63
Southern									
Region	21808.59	25394.59	27635.36	826,36	1263.59	1411.93	3.79	4.98	5.11
All India									
Total	31221.17	36340.00	39375.30	1474.11	2212.73	2786.92	4.72	6.09	7.08

Non-Performing Assets The steady increase in the NPA against loans to SHGs continued unabated during the current year as well with overall NPA against loans to SHGs increased by 26% to 2,787 croreby March 2013 against '2,213 crore a year earlier. In percentage terms NPA (gross) increased from 6.09% last year to 7.08% during the current year. The increase in NPA barring Southern and Western region is to the extent of as high as 31% - 65% compared to last year. This is certainly an alarming situation considering the fact that the percentage of NPA loans was only 2.9% during 2009-10 whereas it crossed 7% during this year. The total NPA against loans to SHGs stood at 2,787 crore as on 31 March 2013 against the total outstanding loan of 39,375 crore. Among the regions. Southern region with a NPA of 5.11% (4.98% last year) was the lowest while Central region with an alarming 17.3% (13.2% last year) was the highest. What causes grave concern is the high NPAs in major states like Madhya Pradesh (21.16%), Uttar Pradesh (18.22%), Odisha (18.27%), Tamil Nadu (10.81%) and Kerala (12.38%). Table 2 and 3 illustrate the comparative position of NPAs against loans to SHGs by banks during the last 3 years.

Conclusions

The potential for growing microfinance institutions in India is very high. Major cross-section can have benefit if this sector will grow in its fastest pace. Financial institutions will need to educate villagers on the ease of procedures for availing loans and at reasonable rates of interest. The repayment schedule will have to be designed to suit the seasonality of rural income (e.g. availability of money after harvest). Nationalized banks have not encouraged loans for SHGs for lack of creditworthiness, but these banks have

excellent reach to SHGs so that they should come forward to exploit this business opportunity. Similarly, the lakhs of SHGs can be trapped by nationalized banks to encourage monthly savings among members. NABARD is working for the 360-degree development of rural India. NABARD is providing rural India all round assistance and proved to be an institution where "Growth with Social Justice" exists

Reference

- Alok Misra, (2006), "Micro Financein India and Millennium Development Goals: Maximising Impact on Poverty", Workshop on World Bank Singapore.
- Amit Kundu, (2011), "Savings, Lending Rate and Skill Improvement in Microfinance operating Through Public-Private Cooperation", IUP.
- Amlan Ghosh, (2007), "Financial Inclusion through MicroFinance in India and Emerging Role of POSB: An Analysis", 60th All India Commerce Conference, Osmania University, Hyderabad, India.
- Chiaku Chukwuogor-Ndu, Jill Wetmore, (2006), "Comparative performance evaluation of small, medium and large u.s. commercial banks", Banks and Bank Systems / Volume 1, Issue 2.
- K.S.Ranjani, (2012,) "Regulating Microfinance Institutions in India:A Conceptual Framework", Synergy, Vol. X No. I
- Rajesh Chakrabarti (2006), "The Indian Microfinance Experience Accomplishments and Challenges", Paper Presented in Dupree College of Management, Georgia Tech, USA.
- Raven Smith, (2006), "The Changing Face of MicroFinance in India the costs and benefits of transforming from an

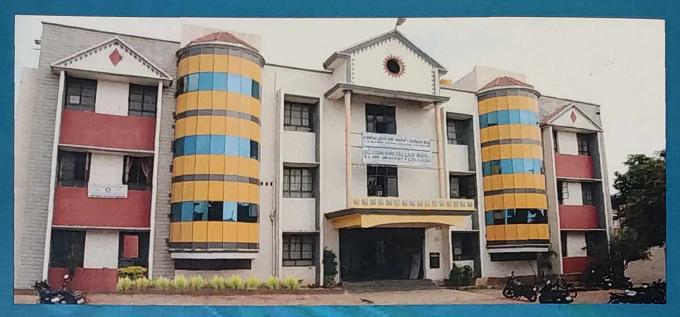
NGO to non-bank financial company" 8. Wilson, D.

- Yunus, Muhammad, and Alam Jolis (2007), "Banker to the poor: The story of Gramman Bank", London: Penguin Group.
- Sriram, Thomas Fisher & M.S. (2002)
   "Beyond Micro Credit: Putting

Development back into Micro Finance", New Delhi: Vistaar Publication,

- http://www.smartplanet.com
- http://articles.economictimes.indiatimes.com

*****

ARM COLLEGE DAVANAGERE

ಎಷ್ಟೋ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನ, ಅಧ್ಯಾಪನ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನೆಗಳು ಸಮಸ್ಯೆಗಳಕ್ಕಾಗೆ ಎತ್ತಿ ತೋತಿಸಿ ನಿಂತು ಬಿಡುತ್ತವೆ ಎಂಬುವುದು ಕನ್ನಡಿಯಷ್ಟೇ ಸತ್ಯ. ಇದು ಪ್ರಿತಿಯವ ಸಮಾಜ್ರದ ಎಲ್ಲಾ ಕಂಗಗಳ ವೈಹುದ್ಧ್ಯಗಳನ್ನಷ್ಟೇ ವಿಜೃಂಭಿಸಿ ತಟಸ್ಥರಾಗುತ್ತಿರುವ ಈ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಷ್ಟೇ ಪ್ರಧಾನವಲ್ಲ; ಉತ್ತರವೂ ಉಸಿರಾಗಬೇಕು. ಕೆಡವಲ್ಪಟ್ಟ ಬದುಕು ಕಟ್ಟಲ್ಪಡಬೇಕು, ಕೆಡಹುವ ಜನರ ಮಧ್ಯೆ ಕಟ್ಟುವ ನಾವೂ ಇದ್ದೇವೆ ಎಂಬ ವಿನಮ್ರ ಪ್ರಯತ್ನವಿದು. ಇದು ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಮತ್ತು ಸಂಕೀರ್ಣ ನೆಲೆಯನ್ನು ಮೀರಿ ನಮ್ಮ ಕರುಳ ತುಡಿತದ ಕುರುಹಾಗಿ ನಾವಿದನ್ನು ಈ ನೆಲದ ನೋವಿನ ದಾಖಲೆ ಮಾಡುತ್ತಲೇ ನಲಿವಿನ ಹಾದಿ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಹಾಗೆಂದೇ ಅನನ್ಯವಾದ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯಡಿ ಹೊಸ ಕಾಣ್ಕೆಯ, ಉತ್ತರದ, ಬಂಧನ ಬಿಡಿಸುವ

ಜ್ಞಾನ ಮೀಮಾಂಸೆಯ ಬಹುಶಿಸ್ತೀಯ ಅಧ್ಯಯನಗಳಿಂದ ಅನುಸಂಧಾನ

ಕೈಗೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ನಮ್ಮ ಆಶಯದಂತೆ ನಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ಸಂಲೇಖನಗಳ ಮೂಲಕ

ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಸ್ಪಂದಿಸಿದ್ದಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲಿನ ಎಲ್ಲಾ ಲೇಖಕರಿಗೂ ಧನ್ನವಾದಗಳು.

–ಪ್ರಕಾಶಕರು

शक्रेश्रेष्ट्रिंग

Volume-II

ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕರು:

ಡಾ. ಪ್ರಕಾಶ ಹಲಗೇರಿ ಪ್ರೊ. ಅಂಜನಪ್ಪ ಡಿ. ಶ್ರೀ ಆನಂದಕುಮಾರ ಎಂ. ಜಕ್ಷಣ್ಣವರ ಶ್ರೀ ಮಂಜುನಾಥಗೌಡ ಶಿ. ಪಾೞಲ

ಸಿದ್ದೇಶ್ವರ ಶ್ರೀ ಪ್ರಕಾಶನ, ವಿಜಯಾಚುರ

ಬಹುಕಿಸ್ತೀಯು ಸಂಕಥನ BAHUSHISHTEEYA SAMKATHANA

VOL- II

First Impression: 2017

Copyright © ಸಮಷ್ಟಿ ಫೌಂಡೇಶನ್, ಧಾರವಾಡ.

BAHUSHISHTEEYA SAMKATHANA ಬಹುಶಿಸ್ತೀಯ ಸಂಕಥನ

ISBN: 978-93-84534-95-0

No part of this publication may be reproduced or transmitted in any form by any means, electronic or mechanical, including photocopy, recording, or any information storage and retrieval system, without permission in writing from the copyright owners.

DISCLAIMER

The authors are solely responsible for the contents of the papers compiled in this volume. The publishers or editors do not take any responsibility for the same in any manner. Errors, if any, are unintentional & readers are requested to communicate such errors to the editors or publishers to avoid discrepancies in future.

Price: ₹500/-

Printed by:

Om Print Point, Dharwad

Published by:

I.S Mujawar, Siddheshwar Shri Prakashana, VIjayapur.

Typeset by:
Mr. Jagadeesh K. Angadi
Sai printers.
Dharwad
95357 13213

ಸಂಪಾದಕೀಯ ಹಡಿಗಳು

ಆತ್ಮೀಯರೆ, "ಸಮಕಾಲೀನ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಮತ್ತು ಪರಿಹಾರಗಳು: ಬಹುಶಿಸ್ತೀಯ ಸಂಕಥನ ಆಧ್ಯಯನಗಳ ಅನುಸಂಧಾನ" ಎನ್ನುವ ಪ್ರಧಾನ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯಡಿ ಒಂದು ದಿನದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಚಾರ ಸಂಕಿರಣವನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡಿದ್ದು ಶೀರ್ಷಿಕೆಯೇ ನಮ್ಮ ಧೈೀಯೋದೇಶಗಳನ್ನೂ ಆಶಯಗಳನ್ನೂ ಬಿಂಬಿಸುತ್ತಿದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಮಾಜ ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಹಲವು ಜ್ವಲಂತ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಚರ್ಚಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಈ ಮೀಮಾಂಸೆ ಅಲ್ಲಿಗೇ ನಿಲ್ಲದೆ, ಪರಿಹಾರೋಪಾಯಗಳನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವುದು ಕೂಡ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ.

ಎಷ್ಟೋ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನ, ಅಧ್ಯಾಪನ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನೆಗಳು ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನಷ್ಟೇ ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸಿ ನಿಂತು ಬಿಡುತ್ತವೆ ಎಂಬುವುದು ಕನ್ನಡಿಯಷ್ಟೇ ಸತ್ಯ. ಪ್ರಜ್ಞಾವಂತರು, ಅರಿವುಳ್ಳವರು, ಬುದ್ಧಿಜೀವಿಗಳಾದವರು ತಮ್ಮ ವೈಜಾರಿಕ ಚಿಂತನೆಗಳಿಂದ ಬಗ್ಗಡವಾಗುತ್ತಿರುವ ಸಮಾಜದ ಎಲ್ಲಾ ರಂಗಗಳ ವೈರುದ್ಧ್ಯಗಳನ್ನಷ್ಟೇ ವಿಜೃಂಭಿಸಿ ತಟಸ್ಥರಾಗುತ್ತಿರುವ ಈ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಷ್ಟೇ ಪ್ರಧಾನವಲ್ಲ; ಉತ್ತರವೂ ಉಸಿರಾಗಬೇಕು. ಕೆಡವಲ್ಪಟ್ಟ ಬದುಕು ಕಟ್ಟಲ್ಪಡಬೇಕು ಎಂಬ ಮಹದಾಶಯದೊಂದಿಗೆ ಸಮಾನ ಮನಸ್ಕ, ಸಮಾಜಮುಖೀ ಚಿಂತನೆಯ ಗೆಳೆಯರೆಲ್ಲರೂ ಸೇರಿ ಪ್ರಸ್ತುತ ಒಂದು ದಿನದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಚಾರ ಸಂಕಿರಣವನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಕೆಡಹುವ ಜನರ ಮಧ್ಯೆ ಕಟ್ಟವ ನಾವೂ ಇದ್ದೇವೆ ಎಂಬ ವಿನಮ್ಮ ಪ್ರಯತ್ನವಿದು. ಇದು ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಮತ್ತು ಸಂಕೀರ್ಥ ನೆಲೆಯನ್ನು ಮೀರಿ ನಮ್ಮ ಕರುಳ ತುಡಿತದ ಕುರುಹಾಗಿ ನಾವಿದನ್ನು ಈ ನೆಲದ ನೋವಿನ ದಾಖಲೆ ಮಾಡುತ್ತಲೇ ನಲಿವಿನ ಹಾದಿ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಹಾಗೆಂದೇ ಅನನ್ಯವಾದ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯಡಿ ಹೊಸ ಕಾಣ್ಕೆಯ, ಉತ್ತರದ, ಬಂಧನ ಬಿಡಿಸುವ ಜ್ಞಾನ ಮೀಮಾಂಸೆಯ ಬಹುಶಿಸ್ತೀಯ ಅಧ್ಯಯನಗಳಿಂದ ಅನುಸಂಧಾನ ಕೈಗೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ನಮ್ಮ ಆಶಯದಂತೆ ನಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ಸಂಲೇಖನಗಳ ಮೂಲಕ ಸಕ್ತಿಯವಾಗಿ ಸ್ಪಂದಿಸಿದ್ದಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲಿನ ಎಲ್ಲಾ ಲೇಖಕರಿಗೂ ಧನ್ಯವಾದಗಳು.

ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಾಪನ ಎಷ್ಟು ಮ್ಲುಖ್ವವೋ ಅಧ್ಯಯನಶೀಲತೆಗೂ ಅಷ್ಟೇ ಮಹತ್ವವಿದೆ. ಮುಂದುವರಿದು ಸಂಶೋಧನೆಗೆ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ ಧನ ಸಹಾಯ ಆಯೋಗವೂ ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರೇತರ ವಿವಿಧ ಸಂಘ-ಸಂಸ್ಥೆಗಳೂ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ವಿಶೇಷ ಸವಲತ್ತು-ಸ್ಥಾನಮಾನಗಳನ್ನು ನಿಡುತ್ತಿವೆ. ನಾವೆಲ್ಲ ಪ್ರಜ್ಞಾವಂತ ಅಧ್ಯಾಪಕರು, ಸಂಶೋಧನಾರ್ಥಿಗಳು ಭೂತ ಭವಿತವ್ಯದ ಕೊಂಡಿಯೊಂದಿಗೆ ವರ್ರಮಾನದ ಸಂಧಿಗ್ಧತೆಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಬದುಕನ್ನು ಹಸನುಗೊಳಿಸಬೇಕಿದೆ.

ಪ್ರಸಕ್ತದ ವಿಷಣ್ಣತೆ, ತವಕ, ತಲ್ಲಣ, ಅತಂಕಗಳನ್ನು ವಿವೇಕದಿಂದ ಎದುರಿಸಿ ನಾವೂ ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೂ ಇಂದಿನ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಯುಗಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಸಮಾಜಮುಖಿಯಾಗುವತ್ತ ಅಣಿಗೊಳ್ಳಬೇಕಿದೆ. ನಾವು ಕೇವಲ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಪಾಲುದಾರರಾದರಷ್ಟೇ ಸಾಲದು. ಪರಿಹಾರ ಮತ್ತು ಪರಿವರ್ತನೆಯ ಕೆಲಸಗಾರರೂ ಆಗಬೇಕಿದೆ. ಇದನ್ನು ನಮ್ಮ ಅಧ್ಯಯನ, ಅಧ್ಯಾಪನ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನೆಗಳ ಮೂಲಕ ಆಗುಮಾಡುವ ಗುರುತರ ಜವಾಬುದಾರಿ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಮೇಲಿದೆ.

ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿನ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ರಚನೆಯೂ ಆರೋಗ್ಯಕರವಾಗಿ ಆಲೋಚಿಸಿದೆ ಎಂದೇ ಭಾವಿಸಿದ್ದೇವೆ. ತುಂಬಾ ಎಚ್ಚರ ಮತ್ತು ಕಾಳಜಿಯೊಂದಿಗೆ ಈ ಸಂಕಲನದ ಸಂರಚನೆಗಳು ಮೂಡಿ ಬಂದಿರುವ ಕಾರಣ, ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಅಭಿನಂದನಾರ್ಹರು. ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಮಾಜ ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಸಾವಿರಾರು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ನಾವೆಲ್ಲ ತರಗತಿಯೊಳಗೆ ಶಿಷ್ಯರೊಂದಿಗೂ ಮತ್ತು ಸಮಾಜದೊಳಗೆ ಶ್ರೀ ಸಾಮನ್ಯನೊಂದಿಗೂ ಸೇರಿಕೊಂಡು ನೂರಾರು ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳದೇ ಇದ್ದರೆ ಹೇಗೆ? ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಇದೊಂದು ಅರ್ಥಮೂರ್ಗ ಚಿಕ್ಕ ಪ್ರಯತ್ನ. ನಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ಕಟ್ಟುವ ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಕೈ ಜೋಡಿಸಿದ ತಮಗೆಲ್ಲರಿಗೂ ಆಭಾರಿಗಳಾಗಿದ್ದೇವೆ.

ಸಂಪಾದಕ ಮಂಡಳಿಯ ಪರವಾಗಿ

ಡಾ.ಪ್ರಕಾಶ ಹಲಗೇರಿ, ದಾವಣಗೆರೆ

CONTENT

1.	*Prof. N T Mouneswara, **Prof. G Nagaraju.	
	Fostering Innovative Ecosystem in Higher Education: Developing Skill and Innovation	10
2.	* Mohamed Riyaz ** Ashok kumar B The Contemporary Problems & Solutions of Disiting in	100
	The Contemporary Problems & Solutions of Digitization	109
3.	Chandrashekharappa S. Feminism and Globalisation	115
4.	H. Ramesha The Beliefs and Traditional Practices in Davanagere District: A Historical Analysis	120
5.	Rahamath G Religion Minorities and Their Problems	124
6.	Prof. Ramesh. P. Chavan Representation Of Dalit In Rohinton Mistry's Fine Balance	129
7.	* Prof. Smt. Rajeshwari.S. Hogarti. ** Prof. C.H. Tavargundi. Principal, Relevance of Rural Tourism in Indian Scenario	133
8.	Lakshmana. E. Growth and Trends in Selected Crops of the Kharif Season Agricultural Productivity In Karnataka	138
9	Prof. Mahananda.V. Hiremath, Diasporic Consciousness in Amitav Ghosh's <i>The Shadow Lines</i>	144
1	0. SMT. Sujata H. Kadli Demonetization: An Analysis of Its Impacts on Indian Economy	149
1	1. Prof B.V.Enagi Teaching and Learning English for Students: Problems and Remedies	154

FOSTERING INNOVATIVE ECOSYSTEM IN HIGHER EDUCATION: DEVELOPING SKILL AND INNOVATION

*Prof. N T Mouneswara,
Asst.Prof. in Commerce.
A R M First Grade College,
Davanagere.

**Prof. G Nagaraju.

Asst.Prof.in Commerce.

A R M First Grade College,

Davanagere.

Introduction

An innovation is one of those things that society looks at and says, if we make this part of the way we live and work, it will change the way we live and work (Dean Kamen). The term innovation refers to the introduction of a new idea, method, or device. From a management perspective, peter Drucker suggested that innovations is a 'change that creates a new dimension of performance' (Hesselbein, Goldsmith, and Somerville, 2002), and from an institutional perspective, innovation is the successful exploitation of new ideas (U.K. Dept. of Trade and Industry). It is not necessarily doing different things, but doing the same thing differently-doing the same thing expecting different results. According to Aditya Berlia, 'that the first sign of madness is if you keep n doing the very same thing again and again, and expect different results.

The same range of meanings applies in higher education, where innovation can refer simply to some new way of doing things, or a change that improves administrative or academic performance, r a transformational experience based on a new way of thinking.

Today we need everyone in the effort to transform education. There is a need for a transformation in education that will help make the learning that is current and relevant. Innovation will be essential to achieving the dramatic improvements in educational achievement and attainment which our nation seeks. Innovation is broadly recognized as the fundamental source of a nation's growth and prosperity (OECD, 2009). It is well recognized that the opportunity for innovation in education is at least as great as in business and the economy (drucker, 1985). Further, effectively fostering innovation requires investments and strategies that are new for the education sector. Hence, promoting creativity and incentivizing

innovations through our educational institutions is the first step towards broadening and deepening the impact of innovations in our society and economy.

The major challenge for our education system is the limited resources catering to a vast population. More than half of India's population, which is over 500 million, is younger than 25 years of age. By 2050 India is expected to overtake China as the world's most populous nation, and over the next 5 years India will be responsible for nearly a quarter of the increase in the world's working-age population. Already India has almost a third of the available labour supply in low-cost countries (NASSCOK; McKinsey).

These figures, pointing to India's 'demographic dividend', represent an enormous competitive advantage for India in its emergence as an innovation economy, and as a potential world-class supplier of skills to the world. However, the widespread perception that India has unlimited employable human resources has changed. India has a growing shortage of skilled workers-caused largely by workforce development and education systems that do not respond adequately to the economy's needs. To contribute effectively to the innovation economy and capitalize on the growing opportunities of globalization, India's young workforce must develop skills that are more market-driven. Given expanding trade and globalization, India's workforce must have skills that are aligned with its transforming economy and can support the country's continued economic growth.

India's ongoing, but incomplete transformation from an agriculture-to a manufacturing- and services-based economy requires training a workforce with distinct skills for a market that increasingly rewards problem solving, communication skills, teamwork, and self-learning. Skills are needed not only by high-skill sectors, but also by labour-intensive industries, which require technological developments to be absorbed by a workforce adept in basic technological literacy and key competencies. As industries become more knowledge based and more firms turn to open-and user-led innovation models to keep a step ahead of disruptive innovators, governments will have to think more carefully about what, if anything, they can do to keep their economics competitive. Often that will mean a lighter touch. As William Weldon, Chairman of Johnosn & Johnson, a healthcare: are individuals allowed to flourish and take risks?' Stewart Brand, an internet pioneer, has famously argued that 'information wants to be free'. So surely the knowledge worker, the creator of that information, also needs the same freedom.

Companies and governments can find an innovator inside everyone; they just need to liberate them. Moreover, the rising tide of inventions that make one country wealthy benefits

Skills for Innovation

Innovation is a driver of growth and well-being. New technologies, products, services, and organizations create jobs and rejuvenate industries, while making others obsolete. To reap the gains of innovation, policy makers need to understand how the way we innovate is changing and what this implies for education and training policies. 'Dramatic developments in technology and research aimed at understanding how people learn are radically changing the practice of teaching, offering instructors new and exciting ways to engage with students. 'New technologies have transformed the way students interact with the world, with information, with knowledge and large scale reforms are currently being tried in the education sector.

Despite the current decade being a 'decade of innovation', nothing much seems to be happening to rethink the curriculum and pedagogy to make it more conducive for promotion of creative and innovative minds. The motivation for education reform comes from the fact that many of the greatest global challenges demand technical expertise. The key to... leadership tomorrow depends on how we educate our students today, especially in those fields that hold the promise of producing future innovations and innovators.

Challenges

Improving Basic Skills in the Formal and informal Sectors

- (a) The lack of adequate basic skills in the formal and informal sectors directly impacts the potential of the innovation economy.
- (b) If adequate skills are not imparted at the foundational level, whether through the formal or informal educational systems, there will be fewer qualified workers in labour- intensive industries, and a reduction in the availability of skilled workers for the innovation system as a whole.

Initiative

To improve basic skills in the formal and informal sectors, the government should:

- (a) Use innovative approaches to improve the quality of primary and secondary education; and
- (b) Strengthen basic skills for the informal sector, including functional literacy,

Building a More Skilled Workforce

India's vocational education and training system needs to be better aligned to market needs to meet the pre-service training requirements of enterprises.

(a) Strengthen enterprise-based training

- The government should help ensure that the benefits of in-service training are widely recognized by enterprises, while simultaneously providing strong financial incentives, such as matching funds for firms that invest in training.
- Existing SME-targeted training programmers should be evaluated, and improvements in programmed design, such as payroll levy training funds and matching grants should be considered.
- Financial incentives should be provided to employers that encourage worker training, and based on results the enterprise-based training should be expanded at the national level.

(b) Improve vocational training

- India's vocational education and training systems have thus far been unsuccessful in preparing graduates to meet market needs, particularly because of a lack of interaction with the industry.
- Aligning these systems with market needs requires restructuring, including private participation;
  - in the management of institutions, curriculum development, and system financing;
  - upgrading infrastructure and instructor capabilities;
  - stronger performance incentives for vocational education and training institutions; and

- Regulatory reform to give training institutions greater autonomy to respond to market skill needs and incentives, to change course offerings, and both charge and retain fees.
- The abilities of public and private vocational education and training providers should be strengthened to make them more responsive to the demand in their offerings.
- Curricula should be updated to reflect modern technologies and improve flexibility by mapping the supply of and demand for skills and by ensuring that the private sector is involved in curriculum design.
- Incentives should be in place for public-private partnerships (PPPs) to provide vocational education and training.
- Certification programs that provide signal of candidate quality would also be helpful.
- (c) Strengthen professional (management) education. Including the management of research
  - Professional education should be strengthened through PPP.
  - Innovative management courses should be introduced in engineering and science education through a strong policy push from the centre.
  - To strengthen grassroots innovation skills, skills upgrading programmers should be matched with technology transfer programmers, possibly through small grants for small-scale technology projects involving universities and colleges by involving students and teachers in real businesses.

Strengthening Technical and Researcher Skills to Ensure Market-Relevant Skills in Higher Education

(a) Constraints/challenges

- India's demand for highly educated and skilled knowledge workers outstrips the supply.
- The high demand is fueled partly by India's popularity as an R&D destination for multinational corporations luring away domestic talent and partly by the blossoming of India's IT and IT-enabled services sectors.

- The higher education system's ability to contend with the supply constraint will thus play a major role in India's competitiveness as a knowledge economy.
- Universities are the cradle for sustained creativity and innovation. Yet, despite
  the global standing of several Indian institutions of higher learning, the higher
  education system's output is uneven.
- · However, quality training continues to concentrate in 'islands of excellence'.
- In addition, rigid curriculum policies and lack of incentives for teachers and institutions to modernize curricula lead to limited innovation in the education in the education system.
- There is also a severe faculty constraint in academic institutions 30-40
  percent of lecturer and professor positions are vacant. Universities find it hard
  to find and retain good faculty.
- The lack of skilled researchers and knowledge creators in manifested in the low output of high-quality research.
- Most research output from Indian institutions, such as patents and publications, has been lackluster.
- As a scientific advisor to the prime minister once wrote, research from Indian universities is 'hitting an all-time low. They are unable to perform and compete.'
- Compared to developed countries India generates very low percentage engineering and science doctorates a year.
- Enrollment in tertiary education in general is low (18 percent) when compared with other developed and developing countries.
- Large numbers of students are enrolled in disciplines that rationally have weak links to the job market.
- Weak links with the industry create a mismatch between market needs and worker skills. Only 10-25 percent of general college graduates in India are suitable for employment.
- India is likely producing many graduates whose skills sets make them unemployable.
- One of the main reasons is that links with industry are low in most education institutions, leading to curricula that do not reflect modern technological developments and do not include industrial practices.

- Universities update training programmers without real involvement from advanced industry or the R&D sector.
- Rigid centralized control of the education system leads to insufficient capacity
  for higher education institutions to be innovative and responsive to the needs
  of students or the lab our market.
- Heavy regulation of India's higher education system has limited the ability of
  institutions to innovate their curricula, leading to a widely held perception that
  the system encourages rote learning rather than creativity or self-learning.
- There is also an insufficient industry involvement in governing the education system and institutions.
- Low public funding for higher education institutions has constrained their ability to offer quality education.
- Spending on higher education is estimated to be about 40 percent less than the
  desired level. This shortage affects the quality of education. The deficit cannot
  be filled by the government alone-innovative solutions are needed to bring in
  private funds.
- Although the private sector has become active in providing higher education, the quality of private institutions varies, and too much regulation makes private players reluctant to invest enough to education.
- More than half of higher education spending is borne by private sources.
- For example, about 85percent of undergraduate engineering education is under private management.
- Private players must surmount significant entry barriers posed by regulatory bodies.

Make Higher Education More Relevant to Market Needs For promoting the relevance of higher education no market needs;

(a) Increase private participation in higher education

- To address the growing supply constraint of high-quality education institutions. India' higher education system needs stronger incentives to attract domestic and foreign private participation in higher education and it's financing.
- They should be provided the administrative, academic and financial autonomy.

- Stronger incentives are also needed for private provision and financing of formal and informal education, in particular encouraging large corporations to establish new universities through PPP.
- (b) Increase fiscal (financial) and managerial (governance) autonomy of universities/colleges
  - An increase in joint training programmers' with the industry, including courses, would help ensure that university curricula reflect market needs.
  - Joint in-service training programmers with university participation to strengthen links with the industry.
  - Competitive grant programmers for academic innovations and performancebased incentives for faculties would also foster a more vibrant academic environment that will be better aligned with the dynamic growth in India's knowledge –intensive sectors.
  - Systematic analysis to review the performance of higher education institutions.
  - In addition, the quality of higher education faculty should be improved by using lading institutions as training centers for other faculty, introducing more performance-based incentives for teachers, and expanding grant programmers for mobility between professors and the industry.
  - A national testing system should be established to ensure high and uniform performance standards for higher education graduates.

Conclusion

Recognizing the fundamental role of education in promoting and nurturing an ecosystem of innovation, the need is to encourage innovations in existing educational institutions-universities, colleges and schools, as well as promoting new educational models and innovative platforms for knowledge creation, dissemination, and application. There is also a need to create an environment to encourage students to think creatively and innovatively on important issues of their community and society.

Identifying gaps, problems, and needs (also, creating needs) that may not be known, even exist and finding solutions to them. Sometimes fostering innovation and coming up with innovative steps need not necessarily be in response to known problems. So what really happens is that you foster in environment, or a group, or a subset whereby gaps and problems are identified which perhaps even did not know or conceive that actually existed. And then comes the question of finding solutions to them. Probably the best example of that is perhaps the iPad (we are not only talking about the problems, but also identifying gaps or something which you don't know which exists in terms of existing needs), a need which you did not know even existed or a need you create in-fact. Encourage the cross-disciplinary, multi-disciplinary, and trans-disciplinary approach in education, for example, institutions based on the liberal arts philosophy with focus on Technology and Research.

Building Synergy, trans-disciplinary and Trans-domain-for solutions to know problems. Create n environment that helps bring synergy in a manner where in today's world the need is to find, to bring together, various disciplines, domains-and not just to bring together in terms of inter-disciplinary or multi-disciplinary but trans-disciplinary and trans-domain kind of a situation or groups or problem solvers, who would find solutions to known problems (problems faced by the whole world and engaging the entire community). Create a different environment and throw up innovative solutions-building up on ideas creates a different environment for innovation and the intersections between these various domains, thoughts and stakeholders throw's up various an entirely innovative solutions.

REFERENCES

- C. Christensen, C. Johnson and B. Horn, Disrupting Class: How Disruptive Innovation will Change the Way the World Learns, New York: McGraw-Hill, 2008.
- 2. Peter Drunker, Innovation and Entrepreneurship, New York: Harper Collins, 1985.
- Frederick Hess, Educational Entrepreneurship: Realities, Challenges, Possibilities, Cambridge, Mass: Harvard Education Press, 2007.

ARM COLLEGE DAVANAGERE

ಸಮಸ್ಯೆಗೆ ವ್ಯಂತ್ರ ಅಧ್ಯಯನ, ಅಧ್ಯಪನ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನೆಗಳು ಸಮಸ್ಯೆಗೆ ವ್ಯಂತ್ರ ಅಧ್ಯಯನ ಅಧ್ಯಪನ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನೆಗಳು ಪ್ರಜ್ಞಾವಂತರು, ಅಧ್ಯತ್ತು ಬುದ್ಧಿಜೀವಿಗಳಾದವರು ತಮ್ಮ ವೈಚಾರಿಕ ಚಿಂತನೆಗಳಿಂದ ಬಡವಾಗುತ್ತಿರುವ ಸಮಾಜದ ಎಲ್ಲಾ ರಂಗಗಳ ವೈರುದ್ಧ್ಯಗಳನ್ನಷ್ಟೇ ವಿಜೃಂಭಿಸಿ ತಟಸ್ಥರಾಗುತ್ತಿರುವ ಈ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಷ್ಟೇ ಪ್ರಧಾನವಲ್ಲ; ಉತ್ತರವೂ ಉಸಿರಾಗಬೇಕು. ಕೆಡವಲ್ಪಟ್ಟ ಬದುಕು ಕಟ್ಟಲ್ಪಡಬೇಕು, ಕೆಡಹುವ ಜನರ ಮಧ್ಯೆ ಕಟ್ಟುವ ನಾವೂ ಇದ್ದೇವೆ ಎಂಬ ವಿನಮ್ಮ ಪ್ರಯತ್ನವಿದು. ಇದು ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಮತ್ತು ಸಂಕೀರ್ಣ ನೆಲೆಯನ್ನು ಮೀರಿ ನಮ್ಮ ಕರುಳ ತುಡಿತದ ಕುರುಹಾಗಿ ನಾವಿದನ್ನು ಈ ನೆಲದ ನೋವಿನ ದಾಖಲೆ ಮಾಡುತ್ತಲೇ ನಲಿವಿನ ಹಾದಿ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಹಾಗೆಂದೇ ಅನನ್ಯವಾದ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯಡಿ ಹೊಸ ಕಾಣ್ಕೆಯ, ಉತ್ತರದ, ಬಂಧನ ಬಿಡಿಸುವ ಜ್ಞಾನ ಮೀಮಾಂಸೆಯ ಬಹುಶಿಸ್ತೀಯ ಅಧ್ಯಯನಗಳಿಂದ ಅನುಸಂಧಾನ ಕೈಗೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ನಮ್ಮ ಆಶಯದಂತೆ ನಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ಸಂಲೇಖನಗಳ ಮೂಲಕ ಸಕ್ತಿಯವಾಗಿ ಸಂದಿಸಿದ್ದಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲಿನ ಎಲ್ಲಾ ಲೇಖಕರಿಗೂ ಧನ್ಯವಾದಗಳು.

–ಪ್ರಕಾಶಕರು

शक्छेशुं हिल्ला

Volume-III

ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕರು:

ಡಾ. ಪ್ರಕಾಶ ಹಲಗೇಲ ಮ್ರೊ. ಅಂಜನಪ್ಪ ಡಿ. ಶ್ರೀ ಆನಂದಕುಮಾರ ಎಂ. ಜಕ್ಷಣ್ಣವರ ಶ್ರೀ ಮಂಜುನಾಥಗೌಡ ಶಿ. ಪಾಣಲ

ಸಿದ್ದೇಶ್ವರ ಶ್ರೀ ಪ್ರಕಾಶನ, ವಿಜಯಹುರ

ARM COLLEGE DAVANAGERE

ಎಷ್ಟೋ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನ, ಅಧ್ಯಾಪನ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನೆಗಳು ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನಷ್ಟೇ ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸಿ ನಿಂತು ಬಿಡುತ್ತವೆ ಎಂಬುವುದು ಕನ್ನಡಿಯಷ್ಟೇ ಸತ್ಯ. ಪ್ರಜ್ಞಾವಂತರು, ಅರಿವುಳ್ಳವರು, ಬುದ್ಧಿಜೀವಿಗಳಾದವರು ತಮ್ಮ ವೈಚಾರಿಕ ಚಿಂತನೆಗಳಿಂದ ಬಡವಾಗುತ್ತಿರುವ ಸಮಾಜದ ಎಲ್ಲಾ ರಂಗಗಳ ವೈರುದ್ಧ್ಯಗಳನ್ನಷ್ಟೇ ವಿಜೃಂಭಿಸಿ ತಟಸ್ಥರಾಗುತ್ತಿರುವ ಈ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಷ್ಟೇ ಪ್ರಧಾನವಲ್ಲ; ಉತ್ತರವೂ ಉಸಿರಾಗಬೇಕು. ಕೆಡವಲ್ಪಟ್ಟ ಖದುಕು ಕಟ್ಟಲ್ಪಡಬೇಕು, ಕೆಡಹುವ ಜನರ ಮಧ್ಯೆ ಕಟ್ಟುವ ನಾವೂ ಇದ್ದೇವೆ ಎಂಬ ವಿನಮ್ಮ ಪ್ರಯತ್ನವಿದು. ಇದು ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಮತ್ತು ಸಂಕೀರ್ಣ ನೆಲೆಯನ್ನು ಮೀರಿ ನಮ್ಮ ಕರುಳ ತುಡಿತದ ಕುರುಹಾಗಿ ನಾವಿದನ್ನು ಈ ನೆಲದ ನೋವಿನ ದಾಖಲೆ ಮಾಡುತ್ತಲೇ ನಲಿವಿನ ಹಾದಿ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಹಾಗೆಂದ್ರೇ ಅನನ್ಯವಾದ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯಡಿ ಹೊಸ ಕಾಣ್ಕೆಯ, ಉತ್ತರದ, ಬಂಧನ ಬಿಡಿಸುವ ಜ್ಞಾನ ಮೀಮಾಂಸೆಯ ಬಹುಶಿಸ್ತೀಯ ಅಧ್ಯಯನಗಳಿಂದ ಅನುಸಂಧಾನ ಕೈಗೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ನಮ್ಮ ಆಶಯದಂತೆ ನಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ಸಂಲೇಖನಗಳ ಮೂಲಕ ಸಕ್ತಿಯವಾಗಿ ಸ್ಪಂದಿಸಿದ್ದಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲಿನ ಎಲ್ಲಾ ಲೇಖಕರಿಗೂ ಧನ್ಯವಾದಗಳು.

–ಪ್ರಕಾಶಕರು

First Impression: 2017

Copyright © ಸಮಫ್ತಿ ಫೌಂಡೇಶನ್, ಧಾರವಾಡ.

BAHUSHISHTEEYA SAMKATHANA ಬಹುಶಿಸ್ತ್ರೀಯ ಸಂಕಥನ

ISBN: 978-93-84534-95-0

No part of this publication may be reproduced or transmitted in any form by any means, electronic or mechanical, including photocopy, recording, or any information storage and retrieval system, without permission in writing from the copyright owners.

DISCLAIMER

The authors are solely responsible for the contents of the papers compiled in this volume. The publishers or editors do not take any responsibility for the same in any manner. Errors, if any, are unintentional & readers are requested to communicate such errors to the editors or publishers to avoid discrepancies in future.

Price: ₹500/-

Printed by:

Om Print Point, Dharwad

Published by:

I.S Mujawar, Siddheshwar Shri Prakashana, Vijayapur.

Typeset by:

Mr. Jagadeesh K. Angadi

Sai printers.

Dharwad

95357 13213

ಸಂಪಾದಕ ಮಂಡಳ

ಗೌರವ ಸಂಪಾದಕರು ಮೈ. ಡಿ. ಎಚ್. ವ್ಯಾಣ ಫಾಂಖಪಾಲರು. ಎ.ಆರ್.ಎಂ. ಕಾಲೇಜು

ತ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕರು ಡಾ. ಪ್ರಕಾಶ ಹಲಗೇಲಿ. ಮ್ರೆ. ಅಂಜನಪ್ಪ ಡಿ. ಶ್ರೀ. ಅನಂದಕುಮಾರ. ಎಂ. ಜಕ್ಕಣ್ಣವರ ಶ್ರೀ. ಮಂಜುನಾಥಗೌಡ. ಶಿ. ವಾಣೀಲ

> ನಹ ಸಂಪಾದಕರು. ಪ್ರೊ. ಲೋಕೇಶ. ಎಂ. ಅರ್ ಪ್ರೊ. ಜಗನ್ನಾಥ ಎನ್.

CONTENT

1.	ಡಾ.ಪ್ರಕಾಶ ಹಲಗೇರಿ ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾ ಬೆಳವಣಿಗೆ-ಅಸ್ಥಿತೆ ಮತ್ತು ಬಹುಮುಖೀ ಸಾಧ್ಯತೆ ಭಾಷೆ' ಬೆಳಕು- ದಂಡಿ	208
2.	* ಪ್ರೊ ಡಿ ಹೆಚ್ ಪ್ಯಾಟಿ ** ಪ್ರೊ ಅಂಜಿನಪ್ಪ ಡಿ.	
	ಜಾಗತೀಕರಣ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಸಂಸ್ಕೃತಿ	214
3.	ಲೊಕೇಶ್ ಎಂ. ಆರ್. ಜನಪದೀಯ ವೈದ್ಯ ಪದ್ಧತಿಗಳು	222
4.	ಡಾ. ತಿಮ್ಮಪ್ಪ ಎ.ಕೆ 'ಚೋಮನ ದುಡಿ' ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಜಾತಿ ಸಂಘರ್ಷ	226
5.	ಡಾ.ಸಿ.ಕೊಟ್ರಪ್ಪ 'ಕುರುಮಯ್ಯ ಮತ್ತು ಅಂಕುಶದೊಡ್ಡಿ' ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ–ಶೋಷಣೆಯ ವಿವಿಧ ಮುಖಗಳು	231
6.	ಡಾ.ಟಿ.ಕೆ.ವಾಣಿಶ್ರೀ ನೇಸರಗಿ ಗ್ರಾಮದ ದಲಿತ ಮಹಿಳೆಯರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಮತ್ತು ಸವಾಲುಗಳು	236
7.	ಪುಷ್ಪಲತ.ಸಿ ಅವದೇಶ್ವರಿ: ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ?	242
8.	ಡಾ.ಕೆ.ಮಂಜಪ್ಪ, ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾದ್ಯಾಪಕರು, ಆಹಾರದ ಅಭದ್ರತೆ; ಒಂದು ಅಧ್ಯಯನ	247
9.	ಗೀತಾ ಎಂ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗ ತಾರತಮ್ಯ	253
10.	ಕಲ್ಪನ ಪಿ. ಮಹಿಳಾ ಅಧ್ಯಯನ ಒಂದು ನೋಟ	259
11.	ಶ್ರದ್ಧಾ ಬೆಳದಡಿ ಸಮಕಾಲೀನ ಮಹಿಳಾ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಮತ್ತು ಪರಿಹಾರ ಕ್ರಮಗಳು	263

12.	* ಆರುಣಕುವರಾತಿ ಜಿ.ಎನ್	
	** ಡ್ಲಾಟಿರವಿ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರು	
	ಪ್ರತಿಭಾನಂದ ಜನ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿಸದ ನೆಲೆಗಳು	
		367
13.	ರಾ ಜಿ.ಇಳ್ಳಪ್ಪ	
	ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ- ಸಮಕಾಲೀನ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಮತ್ತು ಪರಿಹಾರಗಳು	
		273
14.	atgrap, it.	
	त्रकाराचि धक्तरा कान्यु धानानध्य वृत्वतान स्थावता	~
		273
15.	adva 24.8°	
	ಸಮಕಾಲೀನ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಮತ್ತು ಪರಿಹಾರಗಳು ಬಹುತ್ತಿತ್ತೀಯ ಅಧ್ಯಯನದ	
	ಆನುಸಂಧಾನ: ಭೈರಪ್ಪನವರ ಇತ್ತೀಚಿನ ಕಾದಂಬರಿಗಳ ಓದು	200
		282
16.	वह से में उन्हेंचर्	
	ताववर्षाचेका धर्माचुव वंश्वाभक	288
		200
17.	बादान्त्रहरू	
	अक्तिते कर्तृतं कार्य्या <u>री कार्यु</u> तुतं विशेषुते	292
10	ಡಾ.ಕುಮಾರ್ ಎಂ	
101		
	धर्मजण्यः मधुंश्कारीव्याजणं योश्चानं कान्युं स्वाधनु	298
19	ಡಾ. ಆಶೋಕ್ ಕುಮಾರ್ ವೀ ಪಾಳೇದ್ಯ	
	त्राति व्यवस्य व्यवस्य व्यवस्य व्यवस्य व्यवस्य व्यवस्य व्यवस्य व्यवस्था	
	server servery meet Carlesso.	311
20.	. * ಲೋಹಿತ್ ಎಚ್.ಎಂ .	
	** ಡಾ. ನೆಲ್ಲಿಕಟ್ಟೆ ಎಸ್. ಸಿದ್ದೇಶ್	
	हेर्त्य दिशेव हार्यः मार्कालेह मर्काम् एक्ष्यं ह	
	and the second s	315
21.	* ಮರುಷೋತ್ತಮ ಎಸ್.ವಿ	
	** ಡಾ. ನೆಲ್ಲಿಕಟ್ಟೆ ಎಸ್. ಸಿದ್ದೇಶ್	
	ಜಾತಿಯ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮತ್ತು ಸಮಾನತೆಯ ಆತಯ	319
		213
22	. * ಪ್ರೊ.ಎಸ್.ದೇವಿಕಾ, ಸಂತೋಧನಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ,	
	** ಡಾ.ಪಿ.ಎಂ.ಗಂಗಾಧರಯ್ಯ,	
	ಸಂಸ್ಕೃತ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಶತಕ	322

ಪುರದಕೇರಿಯ ಬಸವೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯ

ಡಾ. ಬಿ. ಸಿ. ರಾಕೇಶ್, ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಧ್ಯಾಪಕರು,, ಎ.ಆರ್.ಎಂ. ಪ್ರಧಮ ಧರ್ಜೆ ಕಾಲೇಜು, ದಾವಣಗೆರೆ.

ಪ್ರಸ್ತುತ ಲೇಖನವು ಪುರದಕೇರಿಯ ಬಸವೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯವನ್ನು ಹಾಗೂ ಅದರ ವಿಶೇಷತೆಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವುದಾಗಿದೆ. ಪುರದಕೇರಿ ಗ್ರಾಮವು ಹೊನ್ನಾಳಿಯಿಂದ ತುಮ್ಮಿನಕಟ್ಟೆ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಗ್ರಾಮವಾಗಿದ್ದು ಪುಂಗಭದ್ರ ನದಿಯ ಎಡ ದಂಡೆಯ ಮೇಲಿದೆ. ಹಿರೇಕೆರೂರು ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಕೊನೆಯ ಗ್ರಾಮ ಹಾಗೂ ಪ್ರಾಗೈತಿಹಾಸಿಕ ನೆರೆ ಹಳ್ಳೂರಿನ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿದೆ. ಪುರದಕೇರಿ ಗ್ರಾಮವು ಹಳ್ಳೂರು, ಕಬ್ಬಾರ್, ಚಟ್ನಹಳ್ಳಿ ಹಾಗೂ ತುಂಗಭದ್ರ ನದಿಯಿಂದ ಸುತ್ತವರಿದ ಗ್ರಾಮವಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿನ ಮೂಲ ಕಸುಬು ಕೃಷಿಯಾಗಿದ್ದು ಅದಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ವೀಳೈದೆಲೆ ಕೃಷಿ, ಹೈಸುಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಬಂದಿತ್ತಾರೆ. ಮುಖ್ಯ ಬೆಳೆ ಭತ್ತವಾಗಿದ್ದು ಇತರೆ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಕೂಡ ನದಿಯ ನೀರನ್ನು ಬಳಸಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಾರೆ. ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 150 ಮನೆಗಳಿದ್ದು ಇದರಲ್ಲಿ ನೊಳಂಬ ಲಿಂಗಾಯ್ತರ ಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಊರಿನಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಬಸವೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯದ ಪೂಜಾ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಇವರುಗಳು ಮುಖ್ಯಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ಪುರದಕೇರಿ ಗ್ರಾಮವು ಬಸವೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯದಿಂದಲೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದು ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಗ್ರಾಮಗಳ ಮನೆ ದೇವರು ಸಹ ಇದಾಗಿದೆ. ನೊಳಂಬ ಲಿಂಗಾಯ್ತರಿಂದ ಪೂಜೆಗೊಳ್ಳುವ ದೇವಾಲಯವಾಗಿದೆ.

ಕೂಡಿದ ದೇವಾಲಯವಾಗಿದೆ. ದೇವಾಲಯವು ಹುಂದು ಮುಖವಾಗಿದ್ದು ಮೂಲ ರೂಪದಲ್ಲಿದ್ದು ಹೊರಭಾಗವು ಕಾಲಾನಂತರದಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ. ಆದರೂ ಕೂಡ ಹಲವು ವಿಶೇಷತೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ದೇವಾಲಯವಾಗಿದೆ. ದೇವಾಲಯವು ನೊಳಂಬ ವಾಸ್ತುಶೈಲಿಯ ದೇವಾಲಯವಾಗಿದ್ದು ನೊಳಂಬ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪದೆ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಮೂರಕವಾಗಿ ನಂದಿತಾವರೆ ಮತ್ತು ನಂದಿಗುಡಿಯ ದೇವಾಲಯಗಳು (ಹರಿಹರ ತಾಲ್ಲುಕು) ಕೂಡ ನೊಳಂಬ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ದೇವಾಲಯದ ಗರ್ಭಗೃಹವು ಚೌಕಾಕಾರವಾಗಿದ್ದು ಈಶ್ವರ ಲಿಂಗವನ್ನು ಬಸವೇಶ್ವರನೆಂದು ರೂಢಿಯಲ್ಲಿ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಲಿಂಗವು 3 ಅಡಿ ಎತ್ತರವಾಗಿದ್ದು ನೊಡಲು ಸರಳ ಅಲಂಕಾರಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಗರ್ಭಗೃಹವು ಸರಳವಾದ ಅಲಂಕಾರಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಭಿತ್ತಿಗಳು, ಭುವನೇಶ್ವರಿಯು ಕಮಲದ ಹೂವಿನ ಚಿತ್ರದಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಶಿವಲಿಂಗವು ನೆಲದಿಂದ ಮೇಲ್ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಪೀಠದ ಮೇಲೆ ಪಾಣಿಬಟ್ಟಲು ಅದರಲ್ಲಿ ಲಿಂಗವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಲಿಂಗವನ್ನು ತೊಳೆದ ನೀರು ಉತ್ತರದ ಕಡೆ ಹೊರಗೆ ಬರಲಿಕ್ಕೆ ದಾರಿಯನ್ನು ಅದರಲ್ಲಿ ಲಿಂಗವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಲಿಂಗವನ್ನು ತೊಳೆದ ನೀರು ಉತ್ತರದ ಕಡೆ ಹೊರಗೆ ಬರಲಿಕ್ಕೆ ದಾರಿಯನ್ನು ಮಡಿದ್ದಾರೆ. ಗರ್ಭಗೃಹದ ಹೊರಗೋಡೆ ನಂತರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಿದೆ, ಗರ್ಭಗೃಹದ ಬಾಗಿಲು 5 ಅಡಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಗರ್ಭಗೃಹದ ಹೊರಗೋಡೆ ನಂತರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಿದೆ, ಗರ್ಭಗೃಹದ ಬಾಗಿಲು 5 ಅಡಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಸರ್ಭಗೃಹದ ಹೊರಗೋಡೆ ನಂತರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಿದೆ, ಸಂಭರ ಕಲಾವಂತಿಕೆಗೆ ಸಾಕ್ಷೆ. ಎತ್ತರವಿದ್ದು ಸುಂದರ ಕೆತ್ತನೆಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತವಾಗಿದೆ. ಬಾಗಿಲವಾಡಗಳು ನೊಳಂಬರ ಕಲಾವಂತಿಕೆಗೆ ಸಾಕ್ಷೆ.

ನವರಂಗದ ಪ್ರವೇಶ ದ್ವಾರವನ್ನು ಅನೇಕ ಬಗೆಯ ದ್ವಾರ ಶಾಖೆಗಳಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ದಾಗಿಲವಾಡರಲ್ಲಿ ಮೂರು ಪಟ್ಟಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದು ಸರಳ ಅಲಂಕಾರವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಅಂತರಾಳದ ಬಾಗಿಲುವಾಡವು ಅನೇಕ ಬಗೆಯ ದ್ವಾರಶಾಖೆಗಳಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಎರಡೂ ಕಡೆ ಗೋಡೆ ಕಂಬಗಳ ಮಧ್ಯ ದ್ವಾರ ಇದ್ದು 5 ಅಡಿ ಎತ್ತರವಾಗಿದ್ದ ಎರಡು ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಬಳ್ಳಯ ಜಾಲಂದ್ರಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತವಾಗಿದೆ. ಎರಡೂ ಜಾಲಂದ್ರಗಳು ಎರಡು ಪಟ್ಟಿಕೆಯಿಂದ ಬೇರ್ಪಟ್ಟು ಬಳ್ಳಿಯಾಕಾರದ 4 ಮತ್ತು 5 ಸುತ್ತಿನ ಮಧ್ಯೆ ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಶಿಲ್ಪಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತವಾಗಿದೆ. ತುಂಬ ಮೋಹಕ ಕೆತ್ತನೆ ಮತ್ತು ಶಿಲ್ಪಗಳನ್ನು ಬಳ್ಳಿಯಾಕಾರದಲ್ಲಿ ಕೆತ್ತಲಾಗಿದೆ.

ಆಂತರಾಳಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಂತೆ ನವರಂಗವು ಇದ್ದು ನಾಲ್ಕು ಕಂಬಗಳು ಮತ್ತು 6 ಗೊಡೆ ಕಂಬಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಅರ್ಧ ಕಂಬಗಳು ಸರಳ ಅಲಂಕೃತವಾಗಿವೆ. ನಾಲ್ಕು ಮಧ್ಯೆ ಕಂಬಗಳು ಸುಂದರ ಕೆತ್ತನೆಯಿಂದ ರಜಿತವಾಗಿವೆ. ವೃತ್ತಾಕಾರದ ಬೋದಿಗೆಯನ್ನು ವೃತ್ತಾಕಾರದ ಗೆರೆಗಳಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮಧೈದ ಭಾಗವು ಕುಂಥದ ಆಕಾರದಲ್ಲಿ ಮೇಲೆ ದುಂಡಾದ ಗೆರೆಗಳನ್ನು ಕೆತ್ತಲಾಗಿದೆ. ಈ ಕುಂಥಗಳು ಪೀಠದ ಮೇಲೆ ಇದ್ದು ಕುಂಥ ಅದರ ಮೇಲೆ ಕಂಠ ಅದರ ಮೇಲೆ ಮುಚ್ಚಳದ ರಚನೆ ನಂತರ ಬೋದಿಗೆಗಳು ಇರುತ್ತವೆ. ಅರ್ಧ ಕಂಬಗಳು, ಹೀಕ್ಕ ಸಮತಟ್ಟಾದ ಭಾಗ 16 ಮೂಲೆಗಳು ವೃತ್ತಾಕಾರದ ಶಲಾಕೆಗಳು ಬೋದಿಗೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು ನೋಡಲು ಸುಂದರವಾಗಿವೆ. ನವರಂಗದ ಭುವನೇಶ್ವರಿಯು ನೋಡಲು ಸುಂದರವಾಗಿದ್ದು ಸರಳ ಅಲಂಕಾರಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದೆ ಹಾಗೂ ಅದು ಜೀರ್ಣೋದ್ಧಾರವಾಗಿದೆ. ನಾಲ್ಕು ಕಂಬಗಳ ಪೂರ್ವದ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ದೇವಾಲಯದ ನವರಂಗಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಂತೆ ಬೃಹತ್ ನಂದಿಯನ್ನು ಕೆತ್ತಲಾಗಿದೆ. ಸುಮಾರು 5 ಅಡಿ ಎತ್ತರ 8 ಅಡಿ ಉದ್ದ 3 ರಿಂದ 4 ಅಡಿಗಳಷ್ಟು ಅಗಲವಾಗಿದೆ. ನಂದಿ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ನಾವು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ನಂದಿಯು ಶಿವಲಿಂಗಕ್ಕೆ ನೇರವಾಗಿ ಮುಖ ಮಾಡಿದ್ದು ನೋಡಲು ಆಕರ್ಷಕವಾಗದೆ. ನಂದಿಯನ್ನು ಬಳಪದ ಕಲ್ಲಿನಿಂದ ಕೆತ್ತಲಾಗಿದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ನಂದಿಯು ಸುಂದರವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ನಂದಿಯ ಎಡಗಾಲು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಜಾಚಿ ಮಣಕಾಲು ಬಾಗಿಸಿ ಪಾದ ಅಥವಾ ಕೊಳಗದ ಮೇಲೆ ಕಾಲೂರಿದೆ. ಹಾಗೂ ಬಲಗಾಲು ಒಳಗೆ ಮಡಚಿಕೊಂಡಿದೆ. ಎಡ ಪಾರ್ಶ್ವಕ್ಕೆ ಮಲಗಿದೆ. ಇಂದಿನ ಕಾಲುಗಳಲ್ಲಿ ಬಲಗಾಲು ಹೊರಗೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಎಡಗಾಲಿನ ಪಾದ ಮಾತ್ರ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಪೃಷ್ಣ ಭಾಗವು ಮತ್ತು ತೊಡೆ ಭಾಗವು ಮೈದುಂಬಿದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಂತೆ ಬಾಲವನ್ನು ಹಿಂದಿನಿಂದ ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ಚಿತ್ರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಹಿಂದಿನ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ವೃಷಣಗಳನ್ನು ಸುಂದರವಾಗಿ ಕೆತ್ತಲಾಗಿದೆ.

ಮುಖದ ಭಾಗವು ತುಂಬಾ ಆಕರ್ಷಕವಾಗಿದ್ದು ದುಂಡಾದ ಮುಖಲಕ್ಷಣವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು ಚಿಕ್ಕದಾದ ಹಾಗೂ ದಪ್ಪನೆಯ ಕೊಂಬುಗಳು, ಎತ್ತರಕ್ಕೆ ತೋರಿಸಿದ ಕಿವಿಗಳು ಅವುಗಳ ಕೆಳಗೆ ಕಣ್ಣು ಹಾಗೂ ಕಣ್ಣಿನ ಗುಡ್ಡೆಗಳು, ನೆರಿಗೆಗಳು ನೋಡಲು ತುಂಬಾ ಆಕರ್ಷಕವಾಗಿದೆ. ಕಿವಿಗಳನ್ನು ಸುಂದರವಾಗಿ ಕಾಣುವಂತೆ ಕೆತ್ತಲಾಗಿದೆ. ಕಿವಿ ಮತ್ತು ಕಣ್ಣಿನ ಮಧ್ಯೆದಲ್ಲಿ ಸುಂದರವಾದ ಹಣೆ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಕೆತ್ತಲಾಗಿದೆ. ಕೊಂಬಿನ ಮಧ್ಯ ಶೃಂಗಾರ ಫಲಕವನ್ನು ಕೆತ್ತಲಾಗಿದೆ. ಮೂಗಿನ ಹೊರಳೆಗಳು ಬಾಯಿ ಕೆಳಗಿನ ಭಾಗದ ಗದ್ದ ತುಂಬಾ ಸುಂದರವಾಗಿದೆ. ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಗಂಟೆಯ ಹಾರ ಹಾಗೂ ಇತರ ಅಲಂಕಾರದ ಹಾರಗಳು ನಂದಿಯ ಬೆನ್ನನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಜೋಲದ ಹಾರವನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅದು ಎರಡು ಭಾಗದಿಂದ ಮುಂದಿನ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಸುತ್ತುವರಿದು, ಎಡಗಾಲು ಮತ್ತು ಬಲಗಾಲು ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಸುಂದರ ಕೆತ್ತನೆಯಿಂದ ಕೂಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಡುಬ್ಬ ಅಥವಾ ಭುಜವನ್ನು ಬಲಿಷ್ಠವಾಗಿ ಕೆತ್ತಲಾಗಿದೆ. ಭುಜದ ಹಿಂದೆ ಬೆನ್ನಿನ ಮೇಲೆ ಜೂಲವನ್ನು ಸುಂದರವಾಗಿ ಕಟ್ಟಿದ ಹಾಗೆ ಅಲಂಕಾರಿಕ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಕೆತ್ತಲಾಗಿದೆ. ಒಟ್ಟಾರೆ ನಂದಿಯ ಶಿಲ್ಪವು ಒಂದು

ಕತ್ತನೆಯಾಗಿದೆ. ನಂದಿಯ ಮುಖ ಲಕ್ಷಣ, ದೇಹದ ಲಕ್ಷಣ ಹಾಗೂ ಕತ್ತನೆಯನ್ನು ನಾವು ಆವಿ^{ನಿನಿ}ದಾಗ ನೊಳಂಬ ಅರಸರ ರಾಜ ಲಾಂಛನದಲ್ಲಿರುವ ನಂದಿಯ ಸಾಮ್ಯತೆಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಗಾಗಿ ಮೇಲೆ ಮತ್ತೆ ಮುಂದೆ ಇರುವುದು ಹಾಗೂ ಏರು ಮುಖ ನೊಳಂಬರ ನಂದಿಯ ಪ್ರಮುಖ ಲಕ್ಷಣಗಳು, ್ಯಾಲನಂತರದಲ್ಲಿ ನಂದಿಗೆ ಪೂರಕವಾದ ದೇವಾಲಯ ಜೀರ್ಣೋದ್ಧಾರ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಇದು ನೊಳಂಬರ ಕಾಲದ ರೇಶಾಲಯ ಅನ್ನಲಿಕ್ಕೆ ಇದೇ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ದೊರೆತಿರುವ ದೇವಾಲಯಗಳು ನೊಳಂಬರ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವು. ಹಾಗು ದೇವಾಲಯದ ಪೂಜಾ ಕಾರ್ಯಗಳು ರಥೋತ್ಸವ ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು ತಲಾತಲಾಂತರದಿಂದ ನೊಳಂಬ ಲಿಂಗಾಯ್ತರು ತ್ತು ಸಂದಿಗುಡಿಯ ವೃಷಭಮರಿ ಸಂಸ್ಥಾನ ಮಠದ ಜಗದ್ಗುರುಗಳು ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಇವತ್ತಿನವರೆಗು ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ್ತಿತೆಗೆ ಹಲವು ವಿದ್ವಾಂಸರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದಾಗ ನಂದಿಯ ಕುರಿತು ನೊಳಂಬರ ಕಾಲದ್ದು ಾಂಬುದಾಗಿ ಮತ್ತು ಅದರ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಎಂ. ಎಸ್. ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿಯವರು ನೊಳಂಬ ದೇವಾಲಯಗಳ ಒಳ ರಚನೆಗಳನ್ನು ಹೀಗೆ ಗುರುತಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಗರ್ಭಗೃಹವು ಚೌಕಾಕಾರವಾಗಿದ್ದು ಒಳಗೆ ಶಿವಲಿಂಗವಿರುತ್ತದೆ. ಗರ್ಭಗೃಹದ ಮುಂದಿನ ಅರ್ಧ ಮಂಟಪವು ಎರಡು ಅಥವಾ ನಾಲ್ಕು ಕಂಬಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಕಂಬಗಳಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಆರ್ಥ ಮಂಪಟದ ಮುಂದಿನ ನವರಂಗ ಮಂಟಪವು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ನಾಲ್ಕು ಕಂಬಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಮುಖ ಮಂಟಪವು ನಾಲ್ಕು ಕಂಬಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ದೇವಾಲಯದ ಮುಂದೆ ನಂದಿಗಾಗಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಮಂಟಪವಿರುತ್ತದೆ. ಎಂ. ಜಿ. ನಾಗರಾಜ ಇವರ ಸಲಹೆಯಂತೆ ಎಡಗಾಲು ಮುಂದೆ ಮತ್ತು ಮಡಚಿದ ಹಾಗೆ ಹಾಗು ಏರು ಮುಖ, ದಷ್ಟಪುಷ್ಟ ಮೈಕಟ್ಟು ಅಲಂಕಾರಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ನಂದಿಯನ್ನು ನೊಳಂಬ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಬಹುದು ಎಂಬುದಾಗಿ ವಿದ್ವಾಂಸರು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ದೇವಾಲಯದ ಹೊರಭಾಗವನ್ನು ಜೀರ್ಣೋದ್ಧಾರ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಗೋಡೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಸಂಪೂರ್ಣ ದೇವಾಲಯವನ್ನು ಮುಚ್ಚಲಾಗಿದೆ. ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೆ ಹಳೆಯ ದ್ವಾರದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಹೋಗಲು ದಾರಿಯನ್ನು ಬಿಡಲಾಗಿದೆ. ಈ ಭಾಗಿಲು ನವರಂಗಕ್ಕೆ ನೇರವಾಗಿ ಪ್ರವೇಶ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಬಾಗಿಲು ಸರಳ ಅಲಂಕಾರಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಗೋಮರವನ್ನು ಇಟ್ಟಿಗೆ ಸೀಮೆಂಟು ಬಳಸಿ ಕಟ್ಟಲಾಗಿದೆ. ದೇವಾಲಯದ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಎರಡು ವೀರಗಲ್ಲುಗಳು ಹಾಗೂ ಒಂದು ಶಾಸನವಿದೆ. ಹಾಗೂ ಪ್ರಾಂಗಣದಲ್ಲಿ ದ್ವಾರ ಮಂಟಪವನ್ನು ಕಟ್ಟಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿಂದ ನದಿಗೆ ಬರಲು ಪ್ರವೇಶವನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಗಂಗಾದೇವಿಯ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಸಹ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಶಿವರಾತ್ರಿಯಂದು ಪೂರ್ವದ ಗೊಡೆಯ ಕಿಡಕಿಯಿಂದ ನಂದಿಯ ತಲೆಯ ಮೇಲಿಂದ ಸೂರ್ಯನ ಕಿರಣಗಳು ಶಿವಲಿಂಗದ ಮೇಲೆ ಬೀಳುತ್ತದೆ. ರಥೋತ್ಸವದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಊರಿನ ಗ್ರಾಮಸ್ಥರ ಪರವಾಗಿ ನಂದಿಗೆ ಬಾಸಿಂಗ ಧಾರಣೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿ ಅಮವಾಸ್ಯೆಯಂದು ಶಿವಲಿಂಗ ಮತ್ತು ನಂದಿಗೆ ಮಹಾರುದ್ರಾಭಿಷೇಕ ಮತ್ತು ಅನ್ನ ಸಂತರ್ಪಣೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಜರುಗುತ್ತವೆ.

ಪ್ರಸ್ತುತ ಲೇಖನದ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ನಾನು ಗಮನಿಸಿದ ಹಾಗೆ ಹಲವು ಅಂಶಗಳನ್ನು ಕೂಲಂಕುಷವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಿದಾಗ ನೊಳಂಬರ ಕಾಲದ ದೇವಾಲವಯವಾಗಿದ್ದು, ದೇವಾಲಯದ ಲಕ್ಷಣಗಳು ವಿದ್ವಾಂಸರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು, ನೊಳಂಬ ಲಿಂಗಾಯ್ತರ ಆಚರಣೆಗಳು, ನೊಳಂಬರ ಮನೆದೇವರು ಮುಂತಾದ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದಾಗ ಇದು ನಿಸಂಶಯವಾಗಿ ನೊಳಂಬರ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸೇರುತ್ತದೆ. ನನ್ನಲ್ಲಿ ಮೂಡಿದ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ನೊಳಂಬರ ವಾಸ್ತುಶೈಲಿಯಿಂದ ಹೊಯ್ಸಳರು ಪ್ರಭಾವಿತರಾಗಿ ಅದರ ಶೈಲಿಯನ್ನು ಇನ್ನಷ್ಟು

ಉತ್ಪಷ್ಟಗೊಳಿಸಿ ಅದನ್ನು ಆಚರಣೆಗೆ ತಂದಿರಬಹುದು. ಜೊತೆಗೆ ನೊಳಂಬರ 10 ನೇ ಶತಮಾನದ ನಂತರಿಸುವುದು ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಸ್ಥಳೀಯ ನಾಯಕರಾಗಿ, ಗೌಡರಾಗಿ ಹಾಗೂ ಪ್ರಾಂತ್ಯಾಧಿಕಾರಿಗಳಾಗಿ ಉಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆಕ್ಕೆ ನಂದಿಯ ಬೃಹತ್ ಹಿಗ್ಗೆಸ್ಟ್ ಆ ಒಂದು ಸುಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮತನ ಮತ್ತು ಮೂಲವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ನಂದಿಯ ಬೃಹತ್ ಹಿಗ್ಗೆಸ್ಟ್ ಬೇವಾಲಯದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಿರಬಹುದು ಎನ್ನವಂತಹ ಸಂದೇಹ ವನ್ನಲ್ಲಿ ಮೂಡುತ್ತದೆ, ಅಂತಗಳನ್ನು ನಾವು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ನಿಸ್ಸಂದೇಹವಾಗಿ ದೇವಾಲಯವನ್ನು ನೊಳಂಬರು ನೊಳಂಬರು ನೊಳಂಬರುದು ಗ್ರಾಮಕ್ಕ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಂತೆ ಈ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಚಿತ್ರಕೇಖರ ಮತ್ತು ಸೋಮಶೇಖರು ಆಳುತ್ತಿದ್ದರು ಎಂಬುದಾಗಿದೆ, ಸೋಷ್ಟ್ರುಪ್ತ ಮರವಣಿಗೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಇನ್ನೂ ಮುಂತಾದ ಅಂಶಗಳನ್ನು ನಾವು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಪುರದಕೇರಿ ಗ್ರಾಮಕ್ಕ ಹಿರ್ನು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನೊಳಂಬರು ತಾಲದಲ್ಲಿ ನೊಳಂಬರು ತಾಲದಲ್ಲಿ ನೊಳಂಬರಾಡಿ 32000 ಧಾಗವಾಗಿದ್ದರಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಅನುಮಾನವಿಲ್ಲ ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ದೇವಾಲಯ ಅಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ವಿದ್ವಾಂಸರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ನೊಳಂಬರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲದೆ ದೇವಾಲಯದ ಆಚರಣೆಗಳು ವೃಷಭ ಅಥವಾ ಬಸವನ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುತ್ರದಂತ ಇದು ನೊಳಂಬರ ದೇವಾಲಯದ ಆಚರಣೆಗಳು ವೃಷಭ ಅಥವಾ ಬಸವನ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುತ್ತದಂತ ಇದು ನೊಳಂಬರ ದೇವಾಲಯದ ಆಚರಣೆಗಳು ವೃಷಭ ಅಥವಾ ಬಸವನ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುತ್ರದಂತ ಇದು ನೊಳಂಬರ ದೇವಾಲಯವಾಗಿದೆ.

७ इंट मुंट क्राई :-

- 1) ಶ್ರೀ ಜ.ಚ.ನಿ. ಸನ್ನಿದಿಯು, 'ವೃಷಭ ಸಂಸ್ಕೃತಿ', ಶ್ರೀ ಜ.ಚ.ನಿ. ಅಧ್ಯಯನ ಪೀಠ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನಾ ಸಂಸ್ಕೃ ವೆಂಗಳೂರು–1989.
- 2) ಶ್ರೀ ಹೆಚ್. ಜಯಮ್ಮ ಕರಿಯಣ್ಣ, 'ನೊಳಂಬರ ಶಾಸನಗಳ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಧ್ಯಯನ', ಕರ್ನಾಟಕ ಇತಿಹಾಸ ಸಂಶೋಧನ ಮಂಡಳಿ, ಧಾರವಾಡ-2007/08.
- 3) Krishnmurthy. M. S. 'The Nolambs' Mysore-1980.
- 4) ವೆಂಕಣ್ಣಗುಡ್ಡ ಟಿ. 'ಕರ್ನಾಟಕದ ಕನ್ನಡ ವಿಷಯ ವಿಶ್ವಕೋಶ', ಮೈಸೂರು-1970.
- 5) ವೈ. ಆರ್. ಜನ್ನಬಸವಯ್ಯ, 'ನೊಳಂಬವಾಣಿ', ಸಂಪುಟ 1 ರಿಂದ 12 ನೊಳಂಬ ವೀರಶೈವ ಸಂಘ, ಬೆಂಗಳೂರು-2012-14.

****

शक्रेश्रेष्ट्रिंग

Volume-II

ह्यंकार्व राज्याचित्रं राज्याचित्रं

ಡಾ. ಪ್ರಕಾಶ ಹಲಗೇರಿ ಪ್ರೊ. ಅಂಜನಪ್ಪ ಡಿ. ಶ್ರೀ ಆನಂದಕುಮಾರ ಎಂ. ಜಕ್ಷಣ್ಣವರ ಶ್ರೀ ಮಂಜುನಾಥಗೌಡ ಶಿ. ಪಾಣಲ

ಸಿದ್ದೇಶ್ವರ ಶ್ರೀ ಪ್ರಕಾಶನ, ವಿಜಯಾತುರ

ಬಹುಕಿಸ್ತೀಯು ಸಂಕಥನ Bahushishteeya samkathana vol- ii

w

First Impression: 2017

Copyright © ಸಮಷ್ಟಿ ಫೌಂಡೇಶನ್, ಧಾರವಾಡ.

BAHUSHISHTEEYA SAMKATHANA ಬಹುಶಿಸ್ತೀಯ ಸಂಕಥನ

ISBN: 978-93-84534-95-0

No part of this publication may be reproduced or transmitted in any form by any means, electronic or mechanical, including photocopy, recording, or any information storage and retrieval system, without permission in writing from the copyright owners.

DISCLAIMER

The authors are solely responsible for the contents of the papers compiled in this volume. The publishers or editors do not take any responsibility for the same in any manner. Errors, if any, are unintentional & readers are requested to communicate such errors to the editors or publishers to avoid discrepancies in future.

Price: ₹500/-

Printed by:

Om Print Point, Dharwad

Published by:

I.S Mujawar, Siddheshwar Shri Prakashana, Vljayapur.

Typeset by:

Mr. Jagadeesh K. Angadi Sai printers.

Dharwad

95357 13213

12. Smt: Seema kousar H Uniform Civil Code	158
13. Prof(smt): Saraswati V Patil Brick Manufacturing and Sustainability	164
14. Smt.Basavva C. Nidagundi Teaching English Language Problems and Solutions	170
15. Chowdappa R C Future Benefits of Interdisciplinary Studies	175
16. Dr.Dineshappa. Singapur Science and Technology in Rural Society	182
17. Bellulli Kotresha The Future of Indian Agriculture	185
18. M D Annaiah Women Empowerment: A View on Role of S. H. G. S	188
19. Manohar S. B. Teaching English Difficulties and Solution	191
20. Prof. Mallikarjuna R. Halasangi, Good Governance In India: Arumination of Buddha's Concept of Good Government	197
21.* R Jayaram, ** Dr. AkramBashaS.B An Analysis of the Performance of Shgs in Karnataka A Study of Bellary District	203

******

TEACHING ENGLISH DIFFICULTIES AND SOLUTION

Manohar S. B.
Assistant Professor
Dept of English
A. R. M. First Grade College
Davangere-04

Introduction:

The Indian vernaculars should at all cost receive the primary importance and attention. But to think that learning English is a difficult job for the Indian children should under no circumstance be accepted. India is multilingual country; normally mobility within the country makes an Indian, a bilingual, or a trilingual, or even a tetra lingual person. Understanding a language other than one's own primary language and communicating with a non-vernacular citizen of the land is a common feature that is too commonly witnessed. English is the language of the small minority of our population. However, it is a language in our formal schooling. The whole venture of teaching English to Indian children is to combat against a defeatist mentality, so language teachers should be innovative and imaginative in language teaching; they should be constant touch with literature also; language teachers need to have an abundance of motivating techniques with them.

Growing demand for English in the modern context:

The demands for English has been sweeping almost all the fields of national life like politics, international relations, and media, Communication, travel, science and technology and education. English language is an easy means of communication in the international sphere of life. It is the languages which can be easily understand in different parts of the world. With the growth of trade and commerce, it has spread for outside England. At present it has became a language of universal culture which embarrasses so many department of knowledge.

English language has also assumed and important place in India. In the words of Mahatma Gandhi, "English is a language of international commerce; it is the language of diplomacy

and it contains many a rich literary treasure, it gives as an introduction to western thought and culture".

As Nehru said "English is window of the world".

English language has vast literature and so its study is useful. Indian languages have borrowed a lot from English literature as well as other foreign literatures. In short it can be said that English is of great use and importance to the people of this country. The advancement in science and Technology and their use of new technology have been showing an immediate impact on the language, adding tens of thousands of words to the English lexicon. As these innovations come down from the English-speaking countries, those who wish to updates their knowledge and learn about new inventions need to learn English well.

Importance of Teaching English India States:

- 1. Today English major languages of the world.
- 2. English language has rich literature scientific and technical nature of language.
- 3. It is treasure of knowledge.
- 4. Indians to get employment in any field.
- 5, lt can lead to modification, improvement, enrichment of over our idea.
- 6. It national integrates.
- 7. An agency for the establishment of the world peace,
- 8. It helps us to widen our vision.
- 9. It leads to perfection.

Problems in Teaching/learning English in India

1. Environment:

The atmosphere is encouraging where pupils hear English a lot, outside the classroom, the pupils hear or see or use English except in cities, pupils have scanty occasion to see any English beyond the local sign board. Especially, Teachers in rural complex or in less development areas have literally to shoulder the while responsibility. The teacher needs new functional situation.

2. Time Availability:

This is always to short, no matter how generous is the allowance on the time-table for English lessons. In majority of Educational institutions where vernacular is the medium of instructions, so it is not possible to lesson, this difficulty by having English in other lesson. Other than English classes' majority of subjects teach/learn through the vernacular language so, it is very difficult to understand pupils.

3. Mother Tongue Interference:

Most of the problems arise due to the interference of mother tongue in speaking in English, both the teachers and students are very fluent in talking their own mother tongue, but they forget the essence of pure language. When they speak in their mother tongue they sometimes use English words in the midst of the sentences. They forget that every language differs in stress, intonation and pronunciation.

4. Lack of Practice:

Language could be masters by practicing all the four skills Viz. Listening, Speaking, Reading, Writing. The rural surrounding does not allow learn to practice any of these skills. The tack of audio tools also adds in the problem of lack of practice. Many teachers are unable to teach English effectively because they face lot of problems due to the lack of teaching aids. They are very few audio-visual is available and it is insufficient for the teachers to use it effectively, some are so costly that the colleges can only offered to buy few.

5. Learning Methods:

One of the reasons for the declining standards of teaching English is the inability of teachers to understand the different between the teachings of language skills. Everybody knows that the study of a language is not an end in itself, it is a means to develop one's power of expression and comprehension can be achieved by mastering stylistic elements of the language.

6. Lack of Motivation:

In learning a foreign language, motivation is the crucial force which determines whether the learner embarks on a task at all how much energy, he devotes to it and how long he preservers. It is known as a complex phenomenon and includes many component, such as the individual's drive, need for achievements and success, Curiosity, desire for stimulation and new experience, and so on.

7. Difference in English: English is pronounced in a very different way from almost all other languages of the world. Every region of the world where English is spoken has a different accent.

Remedies of Teaching/Learning English

1. To Follow Different Methods:

- o Grammar-Translation Method.
- o Direct Method.
- o Bilingual Method.
- o Structural Method.
- o Communicative Method.
- o Situational-Method.

2. To Make Habit Formation:

Constant practice has to be given to him. This constant practices leads of formation of habits in students. The teacher has to provide opportunity for practice. Keep in view day today environment of the student. Habit formation is necessary for correct pronunciation, intonation, articulation; the teacher has to play his role in an effective manner

3. To Create Natural Atmosphere:

Mother tongue can be done in a natural manner like, teacher has to create atmosphere and bring about the development of the speech habits, and art of writing. The teacher has to create situation that would speed up and accelerate the process and the rate of learning of the language.

4. Selectivity and Gradation:

Teacher has to play vital role, he has to select proper material and grade on basis of principles of psychology. It means to select proper materials, but also grade it according to the principles of proceeding from 'simple to complex' or 'concrete to abstract'.

5. To Build Confidence in learners:

The teacher should remember that your students are not native speakers, they will not able to even ask you their doubt. Be patient with them and encourage them to express themselves.

6. To Improve Teaching Facilities:

The institution libraries should provide books, magazines, journals which may enable to know latest development in the field of language.

7. To Build Communicative Skills:

Try to converse with students about day-today things or issues, and when they speak, they will learn. Encourage the students to talk as long as the students attempts to talk in English make it a point to listen, when they make mistakes, do not laugh at them, they may be too embarrassed d to make any further attempts to speaking the language.

8. Conduct Group Discussion:

By making small groups among the students in class room and conduct group discussion by giving topics. It gives more motivation and encouragement to them.

9. Give More Importance to Creativity:

Creativity is missing in a majority of teachers due to rigid mindset. Creativity is in some way related to knowledge. The teacher should lead to persona involvement of the studies. Classroom interaction should be stressed as much as possible. Teacher can be creative if some support through ideas is proceeds to them.

10. To Improve the Study Skills:

Study skills are very important for language learning. Note making, Note taking, Precise writing, Letter writing and Essay writing, etc., these are play to important the language systematically.

Conclusion:

To meet the present day challenges in Teaching English, English should not be treated as a subject as it is to be used actively in interacting with one another. The methods were mostly used to develop basic skills of language learning as Listening, Speaking, Reading and Writing, but by following these methods listening and speaking skills were neglected as

students cannot put their language practice. Teachers should act as facilitators and should observe how well students organize their thoughts while speaking with their fellow members. Our faculty should update their knowledge, skills and should acquire thoroughness over their syllabus to meet the demands of globalization since English is seen as a key educational investment in this world.

References:

- 1 Teaching of English. A Modern Approach, by Kshanika Bose. Doaba House, Delhi.
- 2. Method: Teaching of English by B. C. Raj. Prakashan Kendra, Lucknow,

****

ARM COLLEGE DAVANAGERE

ಎಷ್ಟೋ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನ, ಅಧ್ಯಾಪನ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನೆಗಳು ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನಷ್ಟೇ ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸಿ ನಿಂತು ಬಿಡುತ್ತವೆ ಎಂಬುವುದು ಕನ್ನಡಿಯಷ್ಟೇ ಸತ್ಯಪ್ರಜ್ಞಾವಂತರು, ಅರಿವುಳ್ಳವರು, ಬುದ್ಧಿಜೀವಿಗಳಾದವರು ತಮ್ಮ ವೈಜಾರಿಕ ಚಿಂತನೆಗಳಿಂದ ಬಡವಾಗುತ್ತಿರುವ ಸಮಾಜದ ಎಲ್ಲಾ ರಂಗಗಳ ವೈರುದ್ಧ್ಯಗಳನ್ನಷ್ಟೇ ವಿಜೃಂಭಿಸಿ ತಟಸ್ಥರಾಗುತ್ತಿರುವ ಈ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಷ್ಟೇ ಪ್ರಧಾನವಲ್ಲ; ಉತ್ತರವೂ ಉಸಿರಾಗಬೇಕು. ಕೆಡವಲ್ಪಟ್ಟ ಬದುಕು ಕಟ್ಟಲ್ಪಡಬೇಕು, ಕೆಡಹುವ ಜನರ ಮಧ್ಯೆ ಕಟ್ಟುವ ನಾವೂ ಇದ್ದೇವೆ ಎಂಬ ವಿನಮ್ಪ ಪ್ರಯತ್ನವಿದು. ಇದು ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಮತ್ತು ಸಂಕೀರ್ಣ ನೆಲೆಯನ್ನು ಮೀರಿ ನಮ್ಮ ಕರುಳ ತುಡಿತದ ಕುರುಹಾಗಿ ನಾವಿದನ್ನು ಈ ನೆಲದ ನೋವಿನ ದಾಖಲೆ ಮಾಡುತ್ತಲೇ ನಲಿವಿನ ಹಾದಿ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಹಾಗೆಂದೇ ಅನನ್ಯವಾದ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯಡಿ ಹೊಸ ಕಾಣ್ಕೆಯ, ಉತ್ತರದ, ಬಂಧನ ಬಿಡಿಸುವ ಜ್ಞಾನ ಮೀಮಾಂಸೆಯ ಬಹುಶಿಸ್ತೀಯ ಅಧ್ಯಯನಗಳಿಂದ ಅನುಸಂಧಾನ ಕೈಗೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ನಮ್ಮ ಆಶಯದಂತೆ ನಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ಸಂಲೇಖನಗಳ ಮೂಲಕ ಸಕ್ತಿಯವಾಗಿ ಸ್ಪಂದಿಸಿದ್ದಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲಿನ ಎಲ್ಲಾ ಲೇಖಕರಿಗೂ ಧನ್ಯವಾದಗಳು.

–ಪ್ರಕಾಶಕ

Volume-III

ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕರು:

ಡಾ. ಪ್ರಕಾಶ ಹಲಗೇಲ

ಮ್ರೊ. ಅಂಜನಪ್ಪ ಡಿ.

ಶ್ರೀ ಆನಂದಕುಮಾರ ಎಂ. ಜಕ್ಷಣ್ಣವರ

ಶ್ರೀ ಮಂಜುನಾಥಗೌಡ ಶಿ. ಪಾಣಲ

ಸಿದ್ದೇಶ್ವರ ಶ್ರೀ ಪ್ರಕಾಶನ, ವಿಜಯಾತುರ

ARM COLLEGE DAVANAGERE

ಎಷ್ಟೋ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನ, ಅಧ್ಯಾಪನ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನೆಗಳು ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನಷ್ಟೇ ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸಿ ನಿಂತು ಬಿಡುತ್ತವೆ ಎಂಬುವುದು ಕನ್ನಡಿಯಷ್ಟೇ ಸತ್ಯ. ಪ್ರಜ್ಞಾವಂತರು, ಅರಿವುಕ್ಳವರು, ಬುದ್ಧಿಜೀವಿಗಳಾದವರು ತಮ್ಮ ವೈಚಾರಿಕ ಚಿಂತನೆಗಳಿಂದ ಬಡವಾಗುತ್ತಿರುವ ಸಮಾಜದ ಎಲ್ಲಾ ರಂಗಗಳ ವೈರುದ್ಧ್ಯಗಳನ್ನಷ್ಟೇ ವಿಜೃಂಭಿಸಿ ತಟಸ್ಥರಾಗುತ್ತಿರುವ ಈ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಷ್ಟೇ ಪ್ರಧಾನವಲ್ಲ; ಉತ್ತರವೂ ಉಸಿರಾಗಬೇಕು, ಕೆಡವಲ್ಪಟ್ಟ ಬದುಕು ಕಟ್ಟಲ್ಪಡಬೇಕು, ಕೆಡಹುವ ಜನರ ಮಧ್ಯೆ ಕಟ್ಟುವ ನಾವೂ ಇದ್ದೇವೆ ಎಂಬ ವಿನಮ್ಮ ಪ್ರಯತ್ನವಿದು, ಇದು ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಮತ್ತು ಸಂಕೀರ್ಣ ನೆಲೆಯನ್ನು ಮೀರಿ ನಮ್ಮ ಕರುಳ ತುಡಿತದ ಕುರುಹಾಗಿ ನಾವಿದನ್ನು ಈ ನೆಲದ ನೋವಿನ ದಾಖಲೆ ಮಾಡುತ್ತಲೇ ನಲಿವಿನ ಹಾದಿ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಹಾಗೆಂದೇ ಅನನ್ಯವಾದ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯಡಿ ಹೊಸ ಕಾಣ್ಯೆಯ, ಉತ್ತರದ, ಬಂಧನ ಬಿಡಿಸುವ ಜ್ಞಾನ ಮೀಮಾಂಸೆಯ ಬಹುಶಿಸ್ತೀಯ ಅಧ್ಯಯನಗಳಿಂದ ಅನುಸಂಧಾನ ಕೈಗೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ನಮ್ಮ ಆಶಯದಂತೆ ನಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ಸಂಲೇಖನಗಳ ಮೂಲಕ ಸಕ್ತಿಯವಾಗಿ ಸ್ಪಂದಿಸಿದ್ದಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲಿನ ಎಲ್ಲಾ ಲೇಖಕರಿಗೂ ಧನ್ಯವಾದಗಳು.

-ಪ್ರಕಾಶಕರು

First Impression: 2017

Copyright © ಸಮಷ್ಟಿ ಫೌಂಡೇಶನ್, ಧಾರವಾಡ.

BAHUSHISHTEEYA SAMKATHANA ಬಹುಶಿಸ್ತೀಯ ಸಂಕಥನ

ISBN: 978-93-84534-95-0

No part of this publication may be reproduced or transmitted in any form by any means, electronic or mechanical, including photocopy, recording, or any information storage and retrieval system, without permission in writing from the copyright owners.

DISCLAIMER

The authors are solely responsible for the contents of the papers compiled in this volume. The publishers or editors do not take any responsibility for the same in any manner. Errors, if any, are unintentional & readers are requested to communicate such errors to the editors or publishers to avoid discrepancies in future.

Price: ₹500/-

Printed by:

Om Print Point, Dharwad

Published by:

I.S Mujawar, Siddheshwar Shri Prakashana, VIjayapur.

Typeset by:

Mr. Jagadeesh K. Angadi Sai printers. Dharwad

95357 13213

ಸಂಪಾದಕ ಮಂಡಆ

ಗೌರವ ಸಂಪಾದಕರು

ಪ್ರೊ. ಡಿ. ಎಚ್. ಪ್ಯಾಟ

ಪ್ರಾಂಶುಪಾಲರು.

ಎ.ಆರ್.ಎಂ. ಕಾಲೇಜು

ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕರು

ಡಾ. ಪ್ರಕಾಶ ಹಲಗೇಲ.

ಪ್ರೊ. ಅಂಜನಪ್ಪ ಡಿ.

ಶ್ರೀ. ಅನಂದಕುಮಾರ. ಎಂ. ಜಕ್ಷಣ್ಣವರ

ಶ್ರೀ. ಮಂಜುನಾಥರೌಡ. ಶಿ. ಪಾೞೀಲ

ಸಹ ಸಂಪಾದಕರು.

ಪ್ರೊ. ಲೋಕೇಶ. ಎಂ. ಆರ್

ಪ್ರೊ. ಜಗನ್ನಾಥ ಎನ್.

CONTENT

	ಡಾ.ಪ್ರಕಾಶ ಹಲಗೇರಿ ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾ ಬೆಳವಣಿಗೆ-ಅಸ್ಥಿತೆ ಮತ್ತು ಬಹುಮುಖೀ ಸಾಧ್ಯತೆ ಭಾಷೆ ಬೆಳಕು- ದಂಡಿ * ಪ್ರೊ ಡಿ ಹೆಚ್ ಪ್ಯಾಟಿ	208
	** ಪ್ರೊ ಅಂಜಿನಪ್ಪ ಡಿ. ಜಾಗತೀಕರಣ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಸಂಸ್ಕೃತಿ	214
3.	ಲೊಕೇಶ್ ಎಂ. ಆರ್. ಜನಪದೀಯ ವೈದ್ಯ ಪದ್ಧತಿಗಳು	222
4.	ಡಾ. ತಿಮ್ಮಪ್ಪ ಎ.ಕೆ 'ಚೋಮನ ದುಡಿ' ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಜಾತಿ ಸಂಘರ್ಷ	226
5.	ಡಾ.ಸಿ.ಕೊಟ್ರಪ್ಪ 'ಕುರುಮಯ್ಯ ಮತ್ತು ಅಂಕುಶದೊಡ್ಡಿ' ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ–ಶೋಷಣೆಯ ವಿವಿಧ ಮುಖಗಳು	231
6.	ಡಾ.ಟಿ.ಕೆ.ವಾಣಿಶ್ರೀ ನೇಸರಗಿ ಗ್ರಾಮದ ದಲಿತ ಮಹಿಳೆಯರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಮತ್ತು ಸವಾಲುಗಳು	236
7.	ಮಷ್ಟಲತ.ಸಿ ಅವದೇಶ್ವರಿ: ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ?	242
8.	ಡಾ.ಕೆ.ಮಂಜಪ್ಪ, ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾದ್ಯಾಪಕರು, ಆಹಾರದ ಅಭದ್ರತೆ; ಒಂದು ಅಧ್ಯಯನ	247
9.	ಗೀತಾ ಎಂ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗ ತಾರತಮ್ಯ	253
10.	ಕಲ್ಪನ ಪಿ. ಮಹಿಳಾ ಅಧ್ಯಯನ ಒಂದು ನೋಟ	259
11.	ಶ್ರದ್ಧಾ ಬೆಳದಡಿ ಸಮಕಾಲೀನ ಮಹಿಳಾ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಮತ್ತು ಪರಿಹಾರ ಕ್ರಮಗಳು	263

12. * ಅರುಣಕುಮಾರಿ ಬಿ.ಎನ್	
** ಡಾ.ಜಿ.ರವಿ, ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರು	
ಪ್ರತಿಭಾನಂದಕುಮಾರ್ ರವರ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ತನದ ನೆಲೆಗಳು	26
13. ಡಾ. ಜಿ.ಇ.ಅಜ್ಜಪ್ಪ	
ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ- ಸಮಕಾಲೀನ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಮತ್ತು ಪರಿಹಾರಗಳು	273
14. ಚಿತ್ತಯ್ಯಕೆ.	
ಸಮಕಾಲಿನ ಬದುಕು ಮತ್ತು ಬುಡಕಟ್ಟು ದೈವಗಳ ಆಚರಣೆ	278
15. ಅರುಣ ಎಸ್.ಪಿ.,	
ಸಮಕಾಲೀನ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಮತ್ತು ಪರಿಹಾರಗಳು ಬಹುಶಿಸ್ತೀಯ ಅಧ್ಯಯನದ ಅನುಸಂಧಾನ: ಭೈರಪ್ಷನವರ ಇತ್ತೀಚಿನ ಕಾದಂಬರಿಗಳ ಓದು	282
16. ಡಾ. ಬಿ. ಸಿ. ರಾಕೇಶ್,	
ಪುರದಕೇರಿಯ ಬಸವೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯ	288
17. ಶರಣಪ್ಪ.	
ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಾತೃತ್ವದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ	292
18. ಡಾ.ಕುಮಾರ್ ಎಂ	
ಬಸವರಾಜ ಕಟ್ಟೀಮನಿಯವರ ಜೀವನ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯ 	298
19. ಡಾ. ಅಶೋಕ್ ಕುಮಾರ್ ವೀ ಪಾಳೇದ,	
ನಾಗರಿಕ ಸಮಾಜ ಮತ್ತು ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ	311
20. * ಲೋಹಿತ್ ಎಚ್.ಎಂ .	
ಈ ಡಾ. ನೆಲ್ಲಿಕಟ್ಟೆ ಎಸ್. ಸಿದ್ದೇಶ್	
ಕನ್ನಡ ದಲಿಠ ಕಾವ್ಯ: ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ	315
21. * ಮರುಷೋತ್ತಮ ಎಸ್.ವಿ	
ಈ ಡಾ. ನೆಲ್ಲಿಕಟ್ಟೆ ಎಸ್. ಸಿದ್ದೇಶ್	
ಜಾತಿಯ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮತ್ತು ಸಮಾನತೆಯ ಆಶಯ	319
22. * ಪ್ರೊಎಸ್.ದೇವಿಕಾ, ಸಂಶೋಧನಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ,	
** ಡಾ.ಪಿ.ಎಂ.ಗಂಗಾಧರಯ್ಯ	
ಸಂಸ್ಕೃತ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಶತಕ	322

ನಾಗರಿಕ ಸಮಾಜ ಮತ್ತು ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ

ಡಾ. ಅಶೋಕ್ ಕುಮಾರ್ ವೀ ಪಾಳೇದ, ಎಂ.ಎ., ಎಂ.ಫಿಲ್., ಪಿ.ಹೆಚ್ಡಿ., ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು ಮತ್ತು ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ರಾಜ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಭಾಗ, ಎ.ಆರ್.ಎಂ. ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆ ಕಾಲೇಜು, ದಾವಣಗೆರೆ

ವಸುದೈವ ಕುಟುಂಬಕಂ ಎಂಬ ಉಕ್ತಿಯನ್ನು ನಾವು ಕೇಳಿದ್ದೇವೆ, ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯರು ಹಾಗೆಯೇ ಬದುಕಿದರು, ಬಾಳಿದ್ದಾರೆ, ಋಗ್ವೇದದ "ಸರ್ವಜನ: ಸುಖಿನೋಭವಂತು" ಎಂಬ ನುಡಿಯಂತೆ ಅಂದಿನ ಸಮಾಜ ಇತ್ತು ಮತ್ತು ಜಾನ್ ರಸ್ಕಿನ್ ಕೂಡ"Last man shall be our fist concern" ಎಂದು ಸಮರ್ಥಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಸದೃಡವಾಗಿ ಬೆಳೆಯಲು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಾಗ ಅವನು ರಾಷ್ಟ್ರದ ಒಳ್ಳೆಯ ಪ್ರಜೆಯಾಗಿ, ದೇಶದ ಅಮೂಲ್ಯ ಸಂಪತ್ತಿನ ಒಂದು ಭಾಗವಾಗುತ್ತಾನೆ. ಅವನ ಸರ್ವತೋಮುಖ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಹಾಗೂ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ನಾಗರಿಕ ಸಮಾಜದ್ದು ಹಾಗೂ ಸರ್ಕಾರದ್ದಾಗಿದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಯೋಗಕ್ಷೇಮದೆಡೆ ನಾಗರಿಕರ ಸಮಾಜ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾಗಳು ಗಮನ ಹರಿಸಬೇಕಿದೆ, ವೇದಗಳಲ್ಲಿ, ಧರ್ಮಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ, ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಗಳು ಕಂಡುಬರುತ್ತಿವೆ.

"ರಾಜ್ಯವು ಶಕ್ತಿಯ ಪ್ರತಿಫಲ" ಎಂದು ಶಕ್ತಿ ಸಿದ್ಧಾಂತವು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿತು "Survival of the fittest"ಶಕ್ತಿವಂತನೆ ಮಾತ್ರ ಬದುಕಬಲ್ಲ ಎಂದು ಸಾರಲಾಯಿತು. ಆದ್ದರಿಂದ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿನ ಇಂದಿನ ಜನತೆ ಶಕ್ತಿ (power) ಎಂದರೆ ಹಣ (money) ಎಂದು ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಂಡು ಇಂದಿನ ಜನತೆ ಭ್ರಷ್ಟರಾಗಿರುವುದು ವಿಪರ್ಯಾಸವೇ ಸರಿ, ಏಕೆಂದರೆ ಇಂದಿನ ಜನತೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಮೌಲ್ಯಗಳಿಲ್ಲದೇ ಇರುವುದನ್ನ ನಾವು ನೋಡಬಹುದಾಗಿದೆ. ಸಿದ್ದಾಂತಕ್ಕೂ ಮತ್ತು ಆಚರಣೆಗೂ ಬಹಳ ವ್ಯತ್ಯಸವನ್ನ ನಾವು ಜನತೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಜೆಗಳೇ ಸಾರ್ವಭೌಮರು, ಅವರ ಕಲ್ಯಾಣವೇ ಸರ್ಕಾರದ ಕಾರ್ಯವಾಗಿದೆ. ನಾಗರಿಕ ಸಮಾಜದ ಆಶಯ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ತಳಹದಿಯ ಮೇಲೆ ನಿಂತಿದೆ. ಅದು ಇಂದಿನ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ರಾಷ್ಟ್ರಗಲ್ಲಿ ನಾಗರಿಕ ಸಮಾಜವು ಜಾಗತೀಕರಣ, ಆಧುನೀಕರಣ ಮತ್ತು ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯೀಕರಣಗಳ ನಡುವೆ ಇಂದು ನಾಗರಿಕ ಸಮಾಜ ನಲುಗಿ ಹೋಗಿದ್ದು ಅದು ಎಲ್ಲಾ ಹಂತದಲ್ಲಿಯೂ ತನ್ನ ವರಸೆಯನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸುತ್ತಾ ಹೊರಟಂತಿದೆ ಅದಕ್ಕೆ ಪೂರಕವೆಂಬಂತೆ ಇಂದಿನ ಸಮಾಜ ಯಾವುದೇ ಬದ್ದತೆ (commitment)ಇಲ್ಲದೆ ಅನಾಗರೀಕ ಸಮಾಜದಂತೆ ಗೊತ್ತು–ಗುರಿ ಇಲ್ಲದೆ ಎಲ್ಲಾ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಗಾಳಿಗೆ ತೂರಿ ತಾವು ನೆಡೆದದ್ದೇ ದಾರಿ ಎಂಬಂತೆ ಸಾಗುತ್ತಲಿದೆ.

ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಸರ್ಕಾರದ ನಾಗರಿಕ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಶಾಸಕಾಂಗ, ಕಾರ್ಯಾಂಗ, ನ್ಯಾಯಾಂಗ, ರಾಜಕೀಯ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆಡಳಿತ, ಮತ್ತು ಮಾದ್ಯಮಗಳು ಸರಿಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸದೆ ತಮ್ಮ ಮೂಲ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಮರೆತಂತಿವೆ.

ಕೇವಲ ಅಣ್ಣಾ ಹಜಾರೆ, ರಾಮ್ದೇವ್ ರಂತಹ ಹೋರಾಟಗಾರರಿಂದ ಇಂದಿನ ಸಮಾಜವನ್ನು ಕ್ಷುದಾರಿಸಲು ಸಾದ್ಯವಾಗದು ಏಕೆಂದರೆ ಇಡಿ ಸಮಾಜವೇ ಹೊಲಸಾಗಿದ್ದು ಎಲ್ಲ ಹಂತದಲ್ಲಿಯೂ ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ ಕ್ಷಾಂಡವವಾಡುತ್ತಿದೆ. ಇಂದಿನ ಎಲ್ಲಾ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರದ ಉಗಮ ಸ್ಥಾನಗಳಾಗಿವೆ. ಪಾಕಿಸ್ಥಾನ, ಪಿಲಿಫೈನ್ಸ್, ಕೈಲ್ಯಾಂಡ್ ಇನ್ನು ಮುಂತಾದ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳನ್ನು ಮೀರಿಸುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಲಿದೆ.

ಬೋರ್ಫೋರ್ಸ್, ಜಾರ್ಖಂಡ್, ಹವಾಲಾ, ಮೇವು, ಗಣಿ, 2ಜಿ ಸ್ಪೆಕ್ಟ್ರಂ, ಕಾಮನ್ ವೆಲ್ತ್, ಸ್ವಿಸ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ನಲ್ಲಿರುವ ಕಪ್ಪು ಹಣ, ಸಂಸತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಶ್ನೆಗಾಗಿ,ರಾಜಕಾರಣಿಗಳ ದೈನಂದಿನ ಕಿಕ್ ಬ್ಯಾಕ್ ಇನ್ನು ಮುಂತಾದ ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ ಪ್ರಕರಣಗಳನ್ನು ನಾವು ನೋಡಿದಾಗ ನಮ್ಮ ನಾಗರಿಕ ಸಮಾಜವನ್ನು ರಾಜಕಾರಣಿಗಳು, ಅಧಿಕಾರಿಗಳು, ಎತ್ತ ಕೊಂಡೊಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ನಂಬಲು ಸಹ ಅಸಾದ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಭ್ರಷ್ಟ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ಇಂದಿನ ನಾಗರಿಕ ಸಮಾಜ ಎಚ್ಚೆತ್ತುಕೊಳ್ಳದಿದ್ದರೆ ಇರುವ ಕೆಲ ಮೌಲ್ಯಗಳು ಸಹ ಕುಸಿದು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಅಶಾಂತಿ, ನಿರುದ್ಯೋಗ, ಬಡತನ, ದಾರಿದ್ರ್ಯ ಇನ್ನು ಮುಂತಾದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಲಿವೆ, ಇಂದಿನ ಯುವ ಪೀಳಿಗೆ ಇದರ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಟ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಅನಿವಾರ್ಯತೆ ಹಿಂದೆಂದಿಗಿಂತಲೂ ಇಂದು ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿದೆ.

ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಪರಿಹಾರಗಳನ್ನು ನಾವು ಕಂಡುಕೊಂಡುರೂ ಸಹ ಅದು ಇಂದು ಸಾಮಾನೀಕರಣ (generalisation) ಆಗಿದ್ದು, ಅದು ಇಂದು common ಎಂಬಂತೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತೇವೆ. ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ನಮಗೆ ಯಾವುದೇ ಹೆದರಿಕೆಯಾಗಲಿ ಸಂಕೋಚವಾಗಲಿ ಇಲ್ಲದಂತಾಗಿದೆ. ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ ತಡೆಯಲು ಹುಟ್ಟಿದ ಸಂಸ್ಥೆಗಳೇ ಇಂದು ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದ್ದನ್ನು ನಾವು ನೋಡಿದಾಗ "ಬೇಲಿಯೇ ಎದ್ದು ಹೊಲ ಮೇಯ್ದಂತೆ" ಎಂದು ನಮಗೆ ಗೋಚರವಾಗುತ್ತದೆ.

ನಾ ಕಂಡಂತೆ:-

ಸಾಮಾಜಿಕ ಪಿಡುಗುಗಳಲ್ಲಿ ಇಂದು ಬಹುಮುಖ್ಯ ಸಮಸ್ಯೆ ಎಂದರೆ ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ. ಭಾರತೀಯ ನಾಗರೀಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರಕ್ಕೆ ದೈವಿದತ್ತವಾಗಿ ನಾವು ಹೆದರಿದರೂ ಕೂಡ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಲಂಚಾವತಾರವನ್ನ ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ.ಭ್ರಷ್ಟ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಇಂದು ನಾವು ದಿನ ನಿತ್ಯ ಮಾಧ್ಯಮಗಳ್ಲಿ ನೋಡುತ್ತೇವೆ. ಅಂತವುಗಳನ್ನು ನಾವು ಹತ್ತಿರದಿಂದ ನೋಡಿದ್ದೇವೆ. ಇಲ್ಲಿ ನಾನು ಹೇಳುವುದೇನೆಂದರೆ, ನಾನು ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿ ಭ್ರಷ್ಟ ಮುಖಗಳನ್ನು ಹತ್ತಿರದಿಂದ ಕಂಡ ಪೈಕಿ ಇಲ್ಲಿ ಮೂರು ಅಂಶಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ, ನಮ್ಮ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಘಟನೆ. ಒಬ್ಬ ಬಡ ಯುವಕನ ಹತ್ಯೆ ಪ್ರಕರಣಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಅದಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸರು ಅಫರಾದಿಗಳನ್ನು ಆಯುಧ ಸಮೇತ ಬಂಧಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮತ್ತು ಅಪರಾಧಿಗಳು

ಸಹ ತಪ್ಪೂಪ್ತಿಗೆ ನೀಡುತ್ತಾರೆ. ನಂತರ ಹತ್ಯೆಯಾದ ಯುವಕನಿಗೆ ವಯಸ್ಸಾದ ತಂದೆ-ತಾಯಿಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಯಾರೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಅವರು ಎಲ್ಲಾ ವಿಧದಲ್ಲಿ ಅತಕ್ತರು ಕೂಡಾ ಹೌದು. ಅವರಿಗೆ ಊರಿನಿಂದ ಕೋರ್ಟಿಗೆ ಹೋಗಲೂ ಸಹ ಹಣ ಇರುವುದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಹತ್ಯೆಮಾಡಿದ ಯುವಕ ಕೊಲೆಯಾಗುವಂತಹ ತಪ್ಪನ್ನೇನು ಮಾಡಿರುವುದಿಲ್ಲ.ಅವನು ಅಪರಾಧಿಯ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರುವವರನ್ನು ಕೇವಲ "ಬೈದಿದ್ದಕ್ಕೆ" ಈ ಹತ್ಯೆ ನಡೆದಿರುತ್ತದೆ. ನಂತರ ಅಪರಾಧಿಯನ್ನು ಆರು ತಿಂಗಳನಲ್ಲಿ ಜೈಲಿನಿಂದ ಜಾಮೀನಿನ ಮೇಲೆ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗುತ್ತಾರೆ. ಆ ಹತ್ಯೆಯಾದ ಅಮಾಯಕನಿಗೆ ನ್ಯಾಯಸಿಗುವುದಿಲ್ಲ. ಸರಿಯಾದ ಸಾಕ್ಷಾಧಾರಗಳಲ್ಲದೆ ಬಿಡುಗಡೆಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ನ್ಯಾಯಾಲಯ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ "ನ್ಯಾಯಾಂಗ" ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಅಪರಾಧಿಗಳು ತೋರಿದ ಕೈಚಳಕದ ಬಗ್ಗೆ ಅಪರಾಧಿಗಳ ಬಾಯಿಯಲ್ಲಿಯೇ ನಾನು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ.

ಎರಡನೆಯದಾಗಿ, ನಾನು ಒಂದುಬಾರಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹೆದ್ದಾರಿ 4ರಲ್ಲಿ ಹೋರಟಾಗ ರೈಲ್ವೆ ಕ್ರಾಸಿಂಗ್ ದಾಟುವಾಗ ಅಲ್ಲಿ ರೈಲ್ವೆ ಗೇಟ್ನು (ಹನುಮನಮಟ್ಟ) ಸಿಬ್ಬಂದಿ ರೈಲು ಬರುವ 15 ನಿಮಿಷ ಮೊದಲೇ ಗೇಟ್ ಹಾಕಿದ್ದ.ಆಗ ನಾನು ಅಲ್ಲಿ ಸೌತೆಕಾಯಿ, ಕಡ್ಷೇಕಾಯಿ, ಪೇರಲಹಣ್ಣು ಮಾರುವವರನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿದಾಗ ಭ್ರಷ್ಟಚಾರದ ಇನ್ನೊಂದು ಮುಖ ನನಗೆ ತಿಳಿಯಿತು. ಅದೇನೆಂದರೆ ಹೆಚ್ಚುವೇಳೆ ಗೇಟ್ ಹಾಕಲಿಕೈ ಆ ರೈಲು ಸಿಬ್ಬಂದಿಗೆ ಈ ವ್ಯಾಪಾರಸ್ಥರು ಪ್ರತಿ ರೈಲಿಗೆ 100 ರೂ. ಕೊಡಲು ಒಂದು ಒಪ್ಪಂದವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಮೂರನೆಯದಾಗಿ,ಇದು ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಸಚಿವಾಲಯದ ಕಥೆ (ಬಹುಮಹಡಿಕಟ್ಟಡ), ಅಲ್ಲೇ ಲೋಕಯುಕ್ತ ಕಥೇರಿ ಇದ್ದರೂ ಕೂಡ ಅಲ್ಲಿ ನಾನು ನನ್ನ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ತೆರಳಿದಾಗ (ಅಲ್ಲಿ ಲಂಚ ಮಾಮುಲಿ) ನಾನು ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಹಣ (ಲಂಚ) ಕೊಡಲು ಕವರ್ಗಳಲ್ಲಿ (envelop) ಇಟ್ಟುಕೊಡುವುದು ಅಲ್ಲಿನ ರೂಢಿ. ಆಗ ನಾನು ಆ ಕವರ್ ತರಲು ಅಲ್ಲೇ ಎದುರಿಗೆ ಇದ್ದ ಸಣ್ಣ ಸ್ಟೇಷನರಿ ಅಂಗಡಿಗೆ ಹೋದಾಗ ಅಲ್ಲಿ ನಾನು ಕವರ್ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು. ನಂತರ ಅಂಗಡಿಯವನಿಗೆ ಕೇಳಿದೆ ದಿನಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ಕವರ್ ಖರ್ಚಾಗುತ್ತವೆ ನಿಂದು. ಆಗ ಆ ಅಂಗಡಿಯವನು ಹೇಳಿದ ದಿನಕ್ಕೆ 150ರಿಂದ 200 ಕವರ್ಗಳು ಹೋಗುತ್ತವೆ ಎಂದು. ಹೀಗೆ ಇಂತಹ ಹಲವು ಪ್ರಕರಣಗಳನ್ನು ನಾವು ದಿನನಿತ್ಯ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ನೋಡುತ್ತೇವೆ.

ನಾಗರೀಕ ಸಮಾಜವನ್ನು ಉತ್ತಮ ಪಡಿಸಲು ಇಂದು ಹಲವಾರು ಸಮಾಜ ಸೇವಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿವೆ. ಆದರೆ ಅವು ಕೇವಲ ಹೊಟ್ಟೆಪಾಡಿನ ಸಂಘಟನೆಗಳಾಗಿದ್ದು ಅದರಲ್ಲಿರುವ ನಾಯಕರುಗಳು ಕೇವಲ visiting card ಮತ್ತು letter head ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡು ವಿಧಾನಸೌಧ ಸುತ್ತುವುದು ಅಂದರೆ ಹಣ ಮಾಡುವುದು ಇಂತಹ ಸಂಘಟನೆಗಳ ಗುರಿ, ಉದ್ದೇಶವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಭ್ರಷ್ಟಜಾರ ಲೋಕಸೇವಾ ಆಯೋಗಗಳಲ್ಲಿ 100ಕ್ಕೆ ಶೇ.90ರಷ್ಟು ಇರುವಾಗ ಇನ್ನು ಸರ್ಕಾರಿ ನೌಕರರು ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುವಾಗ ಹಣ ಹೊಡೆಯುವುದರಲ್ಲಿ ತಪ್ಪಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಅವರು ನೇಮಕಾತಿಯಲ್ಲೇ (PSC) ಹಣ ಕೊಟ್ಟು ಬಂದಿರುತ್ತಾರೆ.ಆದ್ದರಿಂದ ಇಂದು ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆ ಹಣ ಮಾಡುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ದಿನದಿಂದ ದಿನಕ್ಕೆ ಜಾಸ್ತಿಯಾಗುತ್ತಿದ್ದು ಎಲ್ಲಾ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಮಾನವೀಯ ಮೌಲ್ಯಗಳು, ಸಂಬಂಧಗಳು ಕುಸಿತ ಕಂಡಿವೆ. ಹಾಗೂ ನಾಗರೀಕ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಆಶಾಂತಿ, ಆಸಮಾನತೆ, ದೌರ್ಜನ್ಯ, ಅತ್ಯಾಚಾರ, ಭಯೋತ್ಪಾದನೆ, ಬಡತನ ಇನ್ನೂ ಮುಂತಾದ ಸಮಾಜಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು

ಸ್ಟ್ರಾಸ್ತ್ರವಿನ ಮತ್ತು ಪ್ರಚಾಪ್ರಭುತ್ವದ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಗಾಳಿಗೆ ತುರುತ್ತಿರುವ ರಾಜಕೀಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಕೇವಲ ಹಣಬಲ (muscle power), ಜಾತಿ ಬಲ(caste power)ದಿಂದ ಪ್ರಸಾಪ್ರಧುತ್ವದ ಕ್ಷನ್ ಗಳನ್ನು ಮರೆತು ಭ್ರಷ್ಟತೆಯೊಂದಿಗೆ ಕಾಮಿಲಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಭಷ್ಟಾಚಾರ ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು ಯಾವುದೇ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಿಂದಾಗಲಿ, ಚರ್ಚಾಗೋಷ್ಟಿಗಳೆಂದಾಗಲಿ, ಮಾಧ್ಯಮಗಳೆಂದಾಗಲಿ ಹಾಗೂ ಯಾವುದೇ ತನಿಖಾ ಸ್ಟ್ರಾಪ್ಟುಂದಾಗಲಿ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅದು ಕೇವಲ ನಮ್ಮ ನಾಗರೀಕ ಸಮಾಜ ಎಚ್ಚಿತ್ತಾಗ ಮಾತ್ರ ಸಾಧ್ಯ, ಅದರಲ್ಲೂನಮ್ಮ ಮುರ ಸಮುದಾಯ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ವಹಿಸಿದಾಗ ಮಾತ್ರ ನಾವು ಕರ್ನಮಟ್ಟಗೆ ಭಷ್ಟಾಚಾರದ ವಿರುದ್ಧ ಯತಸ್ಸು ಸಾಧಿಸಿ ಬಲಿಷ್ಟರಾಷ್ಟ್ರ ನಿರ್ಮಾಣ ಹಾಗೂ ಉತ್ತಮ ನಾಗರಿಕ ಸಮಾಜ ನಿರ್ಮಾಣ ಸಾಧ್ಯವಾದೀತೆಂದು ನನ್ನ ಅನಿಸಿಕೆ.

चक्व मुंक्निम्कः

- 1. ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳು ಸಂ. ಪ್ರಿ. ಕೆ.ಎಸ್. ಪಾಟೀಲ್, ಭೂಮಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ಸಿಂಧಗಿ.
- 2. ಕರ್ನಾಟಕ ಜರನಲ್ ಆಫ್ ಹೊಲಿಟಿಕ್ಸ್, ವ್ಯಾಲೂಮ್ 10, 2009.
- 3. ಪ್ರಜಾವಾಣಿ ದಿನಪತ್ರಿಕೆ, 2008.
- 4. ವಿಜಯವಾಣಿ ದಿನಪತ್ರಿಕೆ, 2016.

Volume-III

ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕರು:

ಡಾ. ಪ್ರಕಾಶ ಹಲಗೇಲ

ಮ್ರೊ. ಅಂಜನಪ್ಪ ಡಿ.

ಶ್ರೀ ಆನಂದಕುಮಾರ ಎಂ. ಜಕ್ಷಣ್ಣವರ

ಶ್ರೀ ಮಂಜುನಾಥಗೌಡ ಶಿ. ಪಾಣಲ

ಸಿದ್ದೇಶ್ವರ ಶ್ರೀ ಪ್ರಕಾಶನ, ವಿಜಯಾತುರ

ARM COLLEGE DAVANAGERE

ಎಷ್ಟೋ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನ, ಅಧ್ಯಾಪನ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನೆಗಳು ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನಷ್ಟೇ ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸಿ ನಿಂತು ಬಿಡುತ್ತವೆ ಎಂಬುವುದು ಕನ್ನಡಿಯಷ್ಟೇ ಸತ್ಯ. ಪ್ರಜ್ಞಾವಂತರು, ಅರಿವುಕ್ಳವರು, ಬುದ್ಧಿಜೀವಿಗಳಾದವರು ತಮ್ಮ ವೈಚಾರಿಕ ಚಿಂತನೆಗಳಿಂದ ಬಡವಾಗುತ್ತಿರುವ ಸಮಾಜದ ಎಲ್ಲಾ ರಂಗಗಳ ವೈರುದ್ಧ್ಯಗಳನ್ನಷ್ಟೇ ವಿಜೃಂಭಿಸಿ ತಟಸ್ಥರಾಗುತ್ತಿರುವ ಈ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಷ್ಟೇ ಪ್ರಧಾನವಲ್ಲ; ಉತ್ತರವೂ ಉಸಿರಾಗಬೇಕು, ಕೆಡವಲ್ಪಟ್ಟ ಬದುಕು ಕಟ್ಟಲ್ಪಡಬೇಕು, ಕೆಡಹುವ ಜನರ ಮಧ್ಯೆ ಕಟ್ಟುವ ನಾವೂ ಇದ್ದೇವೆ ಎಂಬ ವಿನಮ್ಮ ಪ್ರಯತ್ನವಿದು, ಇದು ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಮತ್ತು ಸಂಕೀರ್ಣ ನೆಲೆಯನ್ನು ಮೀರಿ ನಮ್ಮ ಕರುಳ ತುಡಿತದ ಕುರುಹಾಗಿ ನಾವಿದನ್ನು ಈ ನೆಲದ ನೋವಿನ ದಾಖಲೆ ಮಾಡುತ್ತಲೇ ನಲಿವಿನ ಹಾದಿ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಹಾಗೆಂದೇ ಅನನ್ಯವಾದ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯಡಿ ಹೊಸ ಕಾಣ್ಯೆಯ, ಉತ್ತರದ, ಬಂಧನ ಬಿಡಿಸುವ ಜ್ಞಾನ ಮೀಮಾಂಸೆಯ ಬಹುಶಿಸ್ತೀಯ ಅಧ್ಯಯನಗಳಿಂದ ಅನುಸಂಧಾನ ಕೈಗೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ನಮ್ಮ ಆಶಯದಂತೆ ನಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ಸಂಲೇಖನಗಳ ಮೂಲಕ ಸಕ್ತಿಯವಾಗಿ ಸ್ಪಂದಿಸಿದ್ದಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲಿನ ಎಲ್ಲಾ ಲೇಖಕರಿಗೂ ಧನ್ಯವಾದಗಳು.

-ಪ್ರಕಾಶಕರು

First Impression: 2017

Copyright © ಸಮಷ್ಟಿ ಫೌಂಡೇಶನ್, ಧಾರವಾಡ.

BAHUSHISHTEEYA SAMKATHANA ಬಹುಶಿಸ್ತೀಯ ಸಂಕಥನ

ISBN: 978-93-84534-95-0

No part of this publication may be reproduced or transmitted in any form by any means, electronic or mechanical, including photocopy, recording, or any information storage and retrieval system, without permission in writing from the copyright owners.

DISCLAIMER

The authors are solely responsible for the contents of the papers compiled in this volume. The publishers or editors do not take any responsibility for the same in any manner. Errors, if any, are unintentional & readers are requested to communicate such errors to the editors or publishers to avoid discrepancies in future.

Price: ₹500/-

Printed by:

Om Print Point, Dharwad

Published by:

I.S Mujawar, Siddheshwar Shri Prakashana, VIjayapur.

Typeset by:

Mr. Jagadeesh K. Angadi Sai printers. Dharwad

95357 13213

ಸಂಪಾದಕ ಮಂಡಆ

ಗೌರವ ಸಂಪಾದಕರು

ಪ್ರೊ. ಡಿ. ಎಚ್. ಪ್ಯಾಟ

ಪ್ರಾಂಶುಪಾಲರು.

ಎ.ಆರ್.ಎಂ. ಕಾಲೇಜು

ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕರು

ಡಾ. ಪ್ರಕಾಶ ಹಲಗೇಲ.

ಪ್ರೊ. ಅಂಜನಪ್ಪ ಡಿ.

ಶ್ರೀ. ಅನಂದಕುಮಾರ. ಎಂ. ಜಕ್ಷಣ್ಣವರ

ಶ್ರೀ. ಮಂಜುನಾಥರೌಡ. ಶಿ. ಪಾೞೀಲ

ಸಹ ಸಂಪಾದಕರು.

ಪ್ರೊ. ಲೋಕೇಶ. ಎಂ. ಆರ್

ಪ್ರೊ. ಜಗನ್ನಾಥ ಎನ್.

CONTENT

	ಡಾ.ಪ್ರಕಾಶ ಹಲಗೇರಿ ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾ ಬೆಳವಣಿಗೆ-ಅಸ್ಥಿತೆ ಮತ್ತು ಬಹುಮುಖೀ ಸಾಧ್ಯತೆ ಭಾಷೆ ಬೆಳಕು- ದಂಡಿ * ಪ್ರೊ ಡಿ ಹೆಚ್ ಪ್ಯಾಟಿ	208
	** ಪ್ರೊ ಅಂಜಿನಪ್ಪ ಡಿ. ಜಾಗತೀಕರಣ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಸಂಸ್ಕೃತಿ	214
3.	ಲೊಕೇಶ್ ಎಂ. ಆರ್. ಜನಪದೀಯ ವೈದ್ಯ ಪದ್ಧತಿಗಳು	222
4.	ಡಾ. ತಿಮ್ಮಪ್ಪ ಎ.ಕೆ 'ಚೋಮನ ದುಡಿ' ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಜಾತಿ ಸಂಘರ್ಷ	226
5.	ಡಾ.ಸಿ.ಕೊಟ್ರಪ್ಪ 'ಕುರುಮಯ್ಯ ಮತ್ತು ಅಂಕುಶದೊಡ್ಡಿ' ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ–ಶೋಷಣೆಯ ವಿವಿಧ ಮುಖಗಳು	231
6.	ಡಾ.ಟಿ.ಕೆ.ವಾಣಿಶ್ರೀ ನೇಸರಗಿ ಗ್ರಾಮದ ದಲಿತ ಮಹಿಳೆಯರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಮತ್ತು ಸವಾಲುಗಳು	236
7.	ಮಷ್ಟಲತ.ಸಿ ಅವದೇಶ್ವರಿ: ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ?	242
8.	ಡಾ.ಕೆ.ಮಂಜಪ್ಪ, ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾದ್ಯಾಪಕರು, ಆಹಾರದ ಅಭದ್ರತೆ; ಒಂದು ಅಧ್ಯಯನ	247
9.	ಗೀತಾ ಎಂ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗ ತಾರತಮ್ಯ	253
10.	ಕಲ್ಪನ ಪಿ. ಮಹಿಳಾ ಅಧ್ಯಯನ ಒಂದು ನೋಟ	259
11.	ಶ್ರದ್ಧಾ ಬೆಳದಡಿ ಸಮಕಾಲೀನ ಮಹಿಳಾ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಮತ್ತು ಪರಿಹಾರ ಕ್ರಮಗಳು	263

12. * ಅರುಣಕುಮಾರಿ ಬಿ.ಎನ್	
** ಡಾ.ಜಿ.ರವಿ, ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರು	
ಪ್ರತಿಭಾನಂದಕುಮಾರ್ ರವರ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ತನದ ನೆಲೆಗಳು	26
13. ಡಾ. ಜಿ.ಇ.ಅಜ್ಜಪ್ಪ	
ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ- ಸಮಕಾಲೀನ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಮತ್ತು ಪರಿಹಾರಗಳು	273
14. ಚಿತ್ತಯ್ಯಕೆ.	
ಸಮಕಾಲಿನ ಬದುಕು ಮತ್ತು ಬುಡಕಟ್ಟು ದೈವಗಳ ಆಚರಣೆ	278
15. ಅರುಣ ಎಸ್.ಪಿ.,	
ಸಮಕಾಲೀನ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಮತ್ತು ಪರಿಹಾರಗಳು ಬಹುಶಿಸ್ತೀಯ ಅಧ್ಯಯನದ ಅನುಸಂಧಾನ: ಭೈರಪ್ಷನವರ ಇತ್ತೀಚಿನ ಕಾದಂಬರಿಗಳ ಓದು	282
16. ಡಾ. ಬಿ. ಸಿ. ರಾಕೇಶ್,	
ಪುರದಕೇರಿಯ ಬಸವೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯ	288
17. ಶರಣಪ್ಪ.	
ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಾತೃತ್ವದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ	292
18. ಡಾ.ಕುಮಾರ್ ಎಂ	
ಬಸವರಾಜ ಕಟ್ಟೀಮನಿಯವರ ಜೀವನ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯ 	298
19. ಡಾ. ಅಶೋಕ್ ಕುಮಾರ್ ವೀ ಪಾಳೇದ,	
ನಾಗರಿಕ ಸಮಾಜ ಮತ್ತು ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ	311
20. * ಲೋಹಿತ್ ಎಚ್.ಎಂ .	
ಈ ಡಾ. ನೆಲ್ಲಿಕಟ್ಟೆ ಎಸ್. ಸಿದ್ದೇಶ್	
ಕನ್ನಡ ದಲಿಠ ಕಾವ್ಯ: ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ	315
21. * ಮರುಷೋತ್ತಮ ಎಸ್.ವಿ	
ಈ ಡಾ. ನೆಲ್ಲಿಕಟ್ಟೆ ಎಸ್. ಸಿದ್ದೇಶ್	
ಜಾತಿಯ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮತ್ತು ಸಮಾನತೆಯ ಆಶಯ	319
22. * ಪ್ರೊಎಸ್.ದೇವಿಕಾ, ಸಂಶೋಧನಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ,	
** ಡಾ.ಪಿ.ಎಂ.ಗಂಗಾಧರಯ್ಯ	
ಸಂಸ್ಕೃತ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಶತಕ	322

ನಾಗರಿಕ ಸಮಾಜ ಮತ್ತು ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ

ಡಾ. ಅಶೋಕ್ ಕುಮಾರ್ ವೀ ಪಾಳೇದ, ಎಂ.ಎ., ಎಂ.ಫಿಲ್., ಪಿ.ಹೆಚ್ಡಿ., ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು ಮತ್ತು ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ರಾಜ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಭಾಗ, ಎ.ಆರ್.ಎಂ. ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆ ಕಾಲೇಜು, ದಾವಣಗೆರೆ

ವಸುದೈವ ಕುಟುಂಬಕಂ ಎಂಬ ಉಕ್ತಿಯನ್ನು ನಾವು ಕೇಳಿದ್ದೇವೆ, ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯರು ಹಾಗೆಯೇ ಬದುಕಿದರು, ಬಾಳಿದ್ದಾರೆ, ಋಗ್ವೇದದ "ಸರ್ವಜನ: ಸುಖಿನೋಭವಂತು" ಎಂಬ ನುಡಿಯಂತೆ ಅಂದಿನ ಸಮಾಜ ಇತ್ತು ಮತ್ತು ಜಾನ್ ರಸ್ಕಿನ್ ಕೂಡ"Last man shall be our fist concern" ಎಂದು ಸಮರ್ಥಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಸದೃಡವಾಗಿ ಬೆಳೆಯಲು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಾಗ ಅವನು ರಾಷ್ಟ್ರದ ಒಳ್ಳೆಯ ಪ್ರಜೆಯಾಗಿ, ದೇಶದ ಅಮೂಲ್ಯ ಸಂಪತ್ತಿನ ಒಂದು ಭಾಗವಾಗುತ್ತಾನೆ. ಅವನ ಸರ್ವತೋಮುಖ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಹಾಗೂ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ನಾಗರಿಕ ಸಮಾಜದ್ದು ಹಾಗೂ ಸರ್ಕಾರದ್ದಾಗಿದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಯೋಗಕ್ಷೇಮದೆಡೆ ನಾಗರಿಕರ ಸಮಾಜ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾಗಳು ಗಮನ ಹರಿಸಬೇಕಿದೆ, ವೇದಗಳಲ್ಲಿ, ಧರ್ಮಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ, ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಗಳು ಕಂಡುಬರುತ್ತಿವೆ.

"ರಾಜ್ಯವು ಶಕ್ತಿಯ ಪ್ರತಿಫಲ" ಎಂದು ಶಕ್ತಿ ಸಿದ್ಧಾಂತವು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿತು "Survival of the fittest"ಶಕ್ತಿವಂತನೆ ಮಾತ್ರ ಬದುಕಬಲ್ಲ ಎಂದು ಸಾರಲಾಯಿತು. ಆದ್ದರಿಂದ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿನ ಇಂದಿನ ಜನತೆ ಶಕ್ತಿ (power) ಎಂದರೆ ಹಣ (money) ಎಂದು ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಂಡು ಇಂದಿನ ಜನತೆ ಭ್ರಷ್ಟರಾಗಿರುವುದು ವಿಪರ್ಯಾಸವೇ ಸರಿ, ಏಕೆಂದರೆ ಇಂದಿನ ಜನತೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಮೌಲ್ಯಗಳಿಲ್ಲದೇ ಇರುವುದನ್ನ ನಾವು ನೋಡಬಹುದಾಗಿದೆ. ಸಿದ್ದಾಂತಕ್ಕೂ ಮತ್ತು ಆಚರಣೆಗೂ ಬಹಳ ವ್ಯತ್ಯಸವನ್ನ ನಾವು ಜನತೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಜೆಗಳೇ ಸಾರ್ವಭೌಮರು, ಅವರ ಕಲ್ಯಾಣವೇ ಸರ್ಕಾರದ ಕಾರ್ಯವಾಗಿದೆ. ನಾಗರಿಕ ಸಮಾಜದ ಆಶಯ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ತಳಹದಿಯ ಮೇಲೆ ನಿಂತಿದೆ. ಅದು ಇಂದಿನ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ರಾಷ್ಟ್ರಗಲ್ಲಿ ನಾಗರಿಕ ಸಮಾಜವು ಜಾಗತೀಕರಣ, ಆಧುನೀಕರಣ ಮತ್ತು ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯೀಕರಣಗಳ ನಡುವೆ ಇಂದು ನಾಗರಿಕ ಸಮಾಜ ನಲುಗಿ ಹೋಗಿದ್ದು ಅದು ಎಲ್ಲಾ ಹಂತದಲ್ಲಿಯೂ ತನ್ನ ವರಸೆಯನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸುತ್ತಾ ಹೊರಟಂತಿದೆ ಅದಕ್ಕೆ ಪೂರಕವೆಂಬಂತೆ ಇಂದಿನ ಸಮಾಜ ಯಾವುದೇ ಬದ್ದತೆ (commitment)ಇಲ್ಲದೆ ಅನಾಗರೀಕ ಸಮಾಜದಂತೆ ಗೊತ್ತು–ಗುರಿ ಇಲ್ಲದೆ ಎಲ್ಲಾ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಗಾಳಿಗೆ ತೂರಿ ತಾವು ನೆಡೆದದ್ದೇ ದಾರಿ ಎಂಬಂತೆ ಸಾಗುತ್ತಲಿದೆ.

ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಸರ್ಕಾರದ ನಾಗರಿಕ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಶಾಸಕಾಂಗ, ಕಾರ್ಯಾಂಗ, ನ್ಯಾಯಾಂಗ, ರಾಜಕೀಯ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆಡಳಿತ, ಮತ್ತು ಮಾದ್ಯಮಗಳು ಸರಿಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸದೆ ತಮ್ಮ ಮೂಲ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಮರೆತಂತಿವೆ.

ಕೇವಲ ಅಣ್ಣಾ ಹಜಾರೆ, ರಾಮ್ದೇವ್ ರಂತಹ ಹೋರಾಟಗಾರರಿಂದ ಇಂದಿನ ಸಮಾಜವನ್ನು ಕ್ಷುದಾರಿಸಲು ಸಾದ್ಯವಾಗದು ಏಕೆಂದರೆ ಇಡಿ ಸಮಾಜವೇ ಹೊಲಸಾಗಿದ್ದು ಎಲ್ಲ ಹಂತದಲ್ಲಿಯೂ ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ ಕ್ಷಾಂಡವವಾಡುತ್ತಿದೆ. ಇಂದಿನ ಎಲ್ಲಾ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರದ ಉಗಮ ಸ್ಥಾನಗಳಾಗಿವೆ. ಪಾಕಿಸ್ಥಾನ, ಪಿಲಿಫೈನ್ಸ್, ಕೈಲ್ಯಾಂಡ್ ಇನ್ನು ಮುಂತಾದ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳನ್ನು ಮೀರಿಸುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಲಿದೆ.

ಬೋರ್ಫೋರ್ಸ್, ಜಾರ್ಖಂಡ್, ಹವಾಲಾ, ಮೇವು, ಗಣಿ, 2ಜಿ ಸ್ಪೆಕ್ಟ್ರಂ, ಕಾಮನ್ ವೆಲ್ತ್, ಸ್ವಿಸ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ನಲ್ಲಿರುವ ಕಪ್ಪು ಹಣ, ಸಂಸತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಶ್ನೆಗಾಗಿ,ರಾಜಕಾರಣಿಗಳ ದೈನಂದಿನ ಕಿಕ್ ಬ್ಯಾಕ್ ಇನ್ನು ಮುಂತಾದ ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ ಪ್ರಕರಣಗಳನ್ನು ನಾವು ನೋಡಿದಾಗ ನಮ್ಮ ನಾಗರಿಕ ಸಮಾಜವನ್ನು ರಾಜಕಾರಣಿಗಳು, ಅಧಿಕಾರಿಗಳು, ಎತ್ತ ಕೊಂಡೊಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ನಂಬಲು ಸಹ ಅಸಾದ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಭ್ರಷ್ಟ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ಇಂದಿನ ನಾಗರಿಕ ಸಮಾಜ ಎಚ್ಚೆತ್ತುಕೊಳ್ಳದಿದ್ದರೆ ಇರುವ ಕೆಲ ಮೌಲ್ಯಗಳು ಸಹ ಕುಸಿದು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಅಶಾಂತಿ, ನಿರುದ್ಯೋಗ, ಬಡತನ, ದಾರಿದ್ರ್ಯ ಇನ್ನು ಮುಂತಾದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಲಿವೆ, ಇಂದಿನ ಯುವ ಪೀಳಿಗೆ ಇದರ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಟ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಅನಿವಾರ್ಯತೆ ಹಿಂದೆಂದಿಗಿಂತಲೂ ಇಂದು ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿದೆ.

ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಪರಿಹಾರಗಳನ್ನು ನಾವು ಕಂಡುಕೊಂಡುರೂ ಸಹ ಅದು ಇಂದು ಸಾಮಾನೀಕರಣ (generalisation) ಆಗಿದ್ದು, ಅದು ಇಂದು common ಎಂಬಂತೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತೇವೆ. ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ನಮಗೆ ಯಾವುದೇ ಹೆದರಿಕೆಯಾಗಲಿ ಸಂಕೋಚವಾಗಲಿ ಇಲ್ಲದಂತಾಗಿದೆ. ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ ತಡೆಯಲು ಹುಟ್ಟಿದ ಸಂಸ್ಥೆಗಳೇ ಇಂದು ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದ್ದನ್ನು ನಾವು ನೋಡಿದಾಗ "ಬೇಲಿಯೇ ಎದ್ದು ಹೊಲ ಮೇಯ್ದಂತೆ" ಎಂದು ನಮಗೆ ಗೋಚರವಾಗುತ್ತದೆ.

ನಾ ಕಂಡಂತೆ:-

ಸಾಮಾಜಿಕ ಪಿಡುಗುಗಳಲ್ಲಿ ಇಂದು ಬಹುಮುಖ್ಯ ಸಮಸ್ಯೆ ಎಂದರೆ ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ. ಭಾರತೀಯ ನಾಗರೀಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರಕ್ಕೆ ದೈವಿದತ್ತವಾಗಿ ನಾವು ಹೆದರಿದರೂ ಕೂಡ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಲಂಚಾವತಾರವನ್ನ ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ.ಭ್ರಷ್ಟ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಇಂದು ನಾವು ದಿನ ನಿತ್ಯ ಮಾಧ್ಯಮಗಳ್ಲಿ ನೋಡುತ್ತೇವೆ. ಅಂತವುಗಳನ್ನು ನಾವು ಹತ್ತಿರದಿಂದ ನೋಡಿದ್ದೇವೆ. ಇಲ್ಲಿ ನಾನು ಹೇಳುವುದೇನೆಂದರೆ, ನಾನು ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿ ಭ್ರಷ್ಟ ಮುಖಗಳನ್ನು ಹತ್ತಿರದಿಂದ ಕಂಡ ಪೈಕಿ ಇಲ್ಲಿ ಮೂರು ಅಂಶಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ, ನಮ್ಮ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಘಟನೆ. ಒಬ್ಬ ಬಡ ಯುವಕನ ಹತ್ಯೆ ಪ್ರಕರಣಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಅದಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸರು ಅಫರಾದಿಗಳನ್ನು ಆಯುಧ ಸಮೇತ ಬಂಧಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮತ್ತು ಅಪರಾಧಿಗಳು

ಸಹ ತಪ್ಪೂಪ್ತಿಗೆ ನೀಡುತ್ತಾರೆ. ನಂತರ ಹತ್ಯೆಯಾದ ಯುವಕನಿಗೆ ವಯಸ್ಸಾದ ತಂದೆ-ತಾಯಿಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಯಾರೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಅವರು ಎಲ್ಲಾ ವಿಧದಲ್ಲಿ ಅತಕ್ತರು ಕೂಡಾ ಹೌದು. ಅವರಿಗೆ ಊರಿನಿಂದ ಕೋರ್ಟಿಗೆ ಹೋಗಲೂ ಸಹ ಹಣ ಇರುವುದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಹತ್ಯೆಮಾಡಿದ ಯುವಕ ಕೊಲೆಯಾಗುವಂತಹ ತಪ್ಪನ್ನೇನು ಮಾಡಿರುವುದಿಲ್ಲ.ಅವನು ಅಪರಾಧಿಯ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರುವವರನ್ನು ಕೇವಲ "ಬೈದಿದ್ದಕ್ಕೆ" ಈ ಹತ್ಯೆ ನಡೆದಿರುತ್ತದೆ. ನಂತರ ಅಪರಾಧಿಯನ್ನು ಆರು ತಿಂಗಳನಲ್ಲಿ ಜೈಲಿನಿಂದ ಜಾಮೀನಿನ ಮೇಲೆ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗುತ್ತಾರೆ. ಆ ಹತ್ಯೆಯಾದ ಅಮಾಯಕನಿಗೆ ನ್ಯಾಯಸಿಗುವುದಿಲ್ಲ. ಸರಿಯಾದ ಸಾಕ್ಷಾಧಾರಗಳಲ್ಲದೆ ಬಿಡುಗಡೆಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ನ್ಯಾಯಾಲಯ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ "ನ್ಯಾಯಾಂಗ" ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಅಪರಾಧಿಗಳು ತೋರಿದ ಕೈಚಳಕದ ಬಗ್ಗೆ ಅಪರಾಧಿಗಳ ಬಾಯಿಯಲ್ಲಿಯೇ ನಾನು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ.

ಎರಡನೆಯದಾಗಿ, ನಾನು ಒಂದುಬಾರಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹೆದ್ದಾರಿ 4ರಲ್ಲಿ ಹೋರಟಾಗ ರೈಲ್ವೆ ಕ್ರಾಸಿಂಗ್ ದಾಟುವಾಗ ಅಲ್ಲಿ ರೈಲ್ವೆ ಗೇಟ್ನು (ಹನುಮನಮಟ್ಟ) ಸಿಬ್ಬಂದಿ ರೈಲು ಬರುವ 15 ನಿಮಿಷ ಮೊದಲೇ ಗೇಟ್ ಹಾಕಿದ್ದ.ಆಗ ನಾನು ಅಲ್ಲಿ ಸೌತೆಕಾಯಿ, ಕಡ್ಷೇಕಾಯಿ, ಪೇರಲಹಣ್ಣು ಮಾರುವವರನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿದಾಗ ಭ್ರಷ್ಟಚಾರದ ಇನ್ನೊಂದು ಮುಖ ನನಗೆ ತಿಳಿಯಿತು. ಅದೇನೆಂದರೆ ಹೆಚ್ಚುವೇಳೆ ಗೇಟ್ ಹಾಕಲಿಕೈ ಆ ರೈಲು ಸಿಬ್ಬಂದಿಗೆ ಈ ವ್ಯಾಪಾರಸ್ಥರು ಪ್ರತಿ ರೈಲಿಗೆ 100 ರೂ. ಕೊಡಲು ಒಂದು ಒಪ್ಪಂದವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಮೂರನೆಯದಾಗಿ,ಇದು ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಸಚಿವಾಲಯದ ಕಥೆ (ಬಹುಮಹಡಿಕಟ್ಟಡ), ಅಲ್ಲೇ ಲೋಕಯುಕ್ತ ಕಥೇರಿ ಇದ್ದರೂ ಕೂಡ ಅಲ್ಲಿ ನಾನು ನನ್ನ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ತೆರಳಿದಾಗ (ಅಲ್ಲಿ ಲಂಚ ಮಾಮುಲಿ) ನಾನು ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಹಣ (ಲಂಚ) ಕೊಡಲು ಕವರ್ಗಳಲ್ಲಿ (envelop) ಇಟ್ಟುಕೊಡುವುದು ಅಲ್ಲಿನ ರೂಢಿ. ಆಗ ನಾನು ಆ ಕವರ್ ತರಲು ಅಲ್ಲೇ ಎದುರಿಗೆ ಇದ್ದ ಸಣ್ಣ ಸ್ಟೇಷನರಿ ಅಂಗಡಿಗೆ ಹೋದಾಗ ಅಲ್ಲಿ ನಾನು ಕವರ್ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು. ನಂತರ ಅಂಗಡಿಯವನಿಗೆ ಕೇಳಿದೆ ದಿನಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ಕವರ್ ಖರ್ಚಾಗುತ್ತವೆ ನಿಂದು. ಆಗ ಆ ಅಂಗಡಿಯವನು ಹೇಳಿದ ದಿನಕ್ಕೆ 150ರಿಂದ 200 ಕವರ್ಗಳು ಹೋಗುತ್ತವೆ ಎಂದು. ಹೀಗೆ ಇಂತಹ ಹಲವು ಪ್ರಕರಣಗಳನ್ನು ನಾವು ದಿನನಿತ್ಯ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ನೋಡುತ್ತೇವೆ.

ನಾಗರೀಕ ಸಮಾಜವನ್ನು ಉತ್ತಮ ಪಡಿಸಲು ಇಂದು ಹಲವಾರು ಸಮಾಜ ಸೇವಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿವೆ. ಆದರೆ ಅವು ಕೇವಲ ಹೊಟ್ಟೆಪಾಡಿನ ಸಂಘಟನೆಗಳಾಗಿದ್ದು ಅದರಲ್ಲಿರುವ ನಾಯಕರುಗಳು ಕೇವಲ visiting card ಮತ್ತು letter head ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡು ವಿಧಾನಸೌಧ ಸುತ್ತುವುದು ಅಂದರೆ ಹಣ ಮಾಡುವುದು ಇಂತಹ ಸಂಘಟನೆಗಳ ಗುರಿ, ಉದ್ದೇಶವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಭ್ರಷ್ಟಜಾರ ಲೋಕಸೇವಾ ಆಯೋಗಗಳಲ್ಲಿ 100ಕ್ಕೆ ಶೇ.90ರಷ್ಟು ಇರುವಾಗ ಇನ್ನು ಸರ್ಕಾರಿ ನೌಕರರು ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುವಾಗ ಹಣ ಹೊಡೆಯುವುದರಲ್ಲಿ ತಪ್ಪಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಅವರು ನೇಮಕಾತಿಯಲ್ಲೇ (PSC) ಹಣ ಕೊಟ್ಟು ಬಂದಿರುತ್ತಾರೆ.ಆದ್ದರಿಂದ ಇಂದು ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆ ಹಣ ಮಾಡುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ದಿನದಿಂದ ದಿನಕ್ಕೆ ಜಾಸ್ತಿಯಾಗುತ್ತಿದ್ದು ಎಲ್ಲಾ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಮಾನವೀಯ ಮೌಲ್ಯಗಳು, ಸಂಬಂಧಗಳು ಕುಸಿತ ಕಂಡಿವೆ. ಹಾಗೂ ನಾಗರೀಕ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಆಶಾಂತಿ, ಆಸಮಾನತೆ, ದೌರ್ಜನ್ಯ, ಅತ್ಯಾಚಾರ, ಭಯೋತ್ಪಾದನೆ, ಬಡತನ ಇನ್ನೂ ಮುಂತಾದ ಸಮಾಜಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು

ಸ್ಟ್ರಾಸ್ತ್ರವಿನ ಮತ್ತು ಪ್ರಚಾಪ್ರಭುತ್ವದ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಗಾಳಿಗೆ ತುರುತ್ತಿರುವ ರಾಜಕೀಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಕೇವಲ ಹಣಬಲ (muscle power), ಜಾತಿ ಬಲ(caste power)ದಿಂದ ಪ್ರಸಾಪ್ರಧುತ್ವದ ಕ್ಷನ್ ಗಳನ್ನು ಮರೆತು ಭ್ರಷ್ಟತೆಯೊಂದಿಗೆ ಕಾಮಿಲಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಭಷ್ಟಾಚಾರ ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು ಯಾವುದೇ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಿಂದಾಗಲಿ, ಚರ್ಚಾಗೋಷ್ಟಿಗಳೆಂದಾಗಲಿ, ಮಾಧ್ಯಮಗಳೆಂದಾಗಲಿ ಹಾಗೂ ಯಾವುದೇ ತನಿಖಾ ಸ್ಟ್ರಾಪ್ಟುಂದಾಗಲಿ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅದು ಕೇವಲ ನಮ್ಮ ನಾಗರೀಕ ಸಮಾಜ ಎಚ್ಚಿತ್ತಾಗ ಮಾತ್ರ ಸಾಧ್ಯ, ಅದರಲ್ಲೂನಮ್ಮ ಮುರ ಸಮುದಾಯ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ವಹಿಸಿದಾಗ ಮಾತ್ರ ನಾವು ಕರ್ನಮಟ್ಟಗೆ ಭಷ್ಟಾಚಾರದ ವಿರುದ್ಧ ಯತಸ್ಸು ಸಾಧಿಸಿ ಬಲಿಷ್ಟರಾಷ್ಟ್ರ ನಿರ್ಮಾಣ ಹಾಗೂ ಉತ್ತಮ ನಾಗರಿಕ ಸಮಾಜ ನಿರ್ಮಾಣ ಸಾಧ್ಯವಾದೀತೆಂದು ನನ್ನ ಅನಿಸಿಕೆ.

चक्व मुंक्निम्कः

- 1. ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳು ಸಂ. ಪ್ರಿ. ಕೆ.ಎಸ್. ಪಾಟೀಲ್, ಭೂಮಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ಸಿಂಧಗಿ.
- 2. ಕರ್ನಾಟಕ ಜರನಲ್ ಆಫ್ ಹೊಲಿಟಿಕ್ಸ್, ವ್ಯಾಲೂಮ್ 10, 2009.
- 3. ಪ್ರಜಾವಾಣಿ ದಿನಪತ್ರಿಕೆ, 2008.
- 4. ವಿಜಯವಾಣಿ ದಿನಪತ್ರಿಕೆ, 2016.

